SERAY ŞAHİNER

KUL

can

roman

SERAY ŞAHİNER

KUL

© 2017, Can Sanat Yayınları A.Ş.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Mart 2017, İstanbul
Bu kitabın 1. baskısı 10000 adet yapılmıştır.

Editör: Faruk Duman

Düzelti: Aylin Samancı Elmasdağ, Ebru Aydın
Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2
Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit
Davutpaşa Cad. Emintaş Kazım Dinçol San. Sit. No: 81/25-26
Topkapı-İstanbul
Sertifika No: 33837

ISBN 978-975-07-3433-5

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 31730

SERAY ŞAHİNER

KUL

ROMAN

can

Seray Şahiner'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Gelin Başı, 2007
Hanımların Dikkatine, 2011
Antabus, 2014
Reklamı Atla, 2016

SERAY ŞAHİNER, 1984'te Bursa'da doğdu, İstanbul'da büyüdü. İlköğrenimini Oruç Gazi İlköğretim Okulu'nda, ortaöğrenimini Pertevniyal Anadolu Lisesi'nde tamamladı. 2007'de İstanbul Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü'nden mezun oldu. 2011'de Marmara Üniversitesi, Sinema Anabilim Dalı'nda yüksek lisansını tamamladı. *Hayvan* dergisi ve *BirGün* gazetesinde çalıştı. Dönemsel olarak garsonluk, konfeksiyonda el işçiliği ve makinecilik yaptı. 2006'da Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülleri'nde *Gelin Başı* adlı öykü dosyası "dikkate değer" bulundu. 2007'de *Gelin Başı*, 2011'de *Hanımların Dikkatine* adlı öykü kitapları, 2014'te *Antabus* romanı, 2016'da *Reklamı Atla* adlı deneme kitabı, Can Yayınları'nca yayımlandı. *Hanımların Dikkatine* kitabıyla 2012 Yunus Nadi Öykü Ödülü'nü aldı. *Gelin Başı* kitabında yer alan öyküler İstanbul Şehir Tiyatroları ve Tiyatro Boyalı Kuş tarafından sahnelendi. Aynı adla Tatbikat Sahnesi'nce sahnelenen *Antabus* ile 2016 Afife Tiyatro Ödülleri'nde Cevat Fehmi Başkut Özel Ödülü'nü aldı. Yazılarını *OT* dergisi ve *BirGün* gazetesinde sürdürmektedir.

Mercan Hanım, kendisine Mercan Hanım denmesinden hiç hazzetmez. Bilir çünkü, bu hanımlık, onu bir basamak yukarı taşımaz. Daha ziyade, merdivenden aşağı seslenilirken kullanılan bir "Mercan Hanıım"lıktır onunkisi. Bir mesafe koymak, senlibenli olmamak, sıcak çaydanlığın sapını bezin ucuyla tutuvermek gibi bir şeydir onun yüzüne Mercan Hanım denmesi. Arkasından konuşulurken, yine bildiğimiz Mercan'dır o. Bildiğimiz Mercan? Gelin şu bildiğimiz Mercan'ı bir öğrenelim.

Mercan Hanım işsiz değildir lakin ustalık gerektiren bir mesleği de yoktur. Kalifiye eleman olmadığından kolayca diskalifiye edilir. Sigortası, güvencesi, bugünden yarına garantisi? Yoktur. Ama öyle düşünülmez hakkında... Tabii canım, paranın büyüğü Mercan gibilerdedir. Yastık altları banknot dolu olduğundan geceleri bile oturur vaziyette uyur bunlar.

Bir apartmanın merdivenlerini kaç saatte siliyor Mercan? Hadi diyelim, iki saatte. Bir saatte de siler ya, eli gevşek. Yoksa iki saatte, koca site temizlenir ayol! İşi de yalapşap. İnsan işine saygı duyacak. Değil mi ama? Ekmek teknen bu senin. Apartman mı siliyorsun? Bal dök yala olacak o yerler.

Mercan Hanım, her apartmanı daire başı 12 liraya

siler. Bizim apartmanda beş daire var. Ne etti? 60 lira. Günde üç apartman silse, haftada kaç gün var? Yedi kere üüüç, 21. Çarp 21'le altmışı? On keresi altı yüz... Bin iki yüz... Bin iki yüz altmış. Canım her apartman bizimki gibi tek daire üzerine kurulu değil ki, yeni apartmanlar yapılıyor sahile yakın. Kat başı dört daire diyorlar. Sen bin iki yüz altmış deme Mercan'ın kazancına çok daireli apartmandan hesap etsen, senden benden çok kazanıyor. Hem sırf Mercan çalışmıyor ki kalabalık olur bunlar. Bunun kardeşi, eltisi, görümcesi derken, ohooo...

Fakat bir de sabahın körüyle zile çökmesi yok mu? Sileceğin bir merdiven, ne hakkın var beni tatlı uykumdan etmeye? Hadi beni geçtim, bizimkinin cinleri tepesine sıçrıyor. "Bir hafta sonumuz var uyuyacağımız," diye. Yok niye suyu kapıya geceden koymuyormuşum da sabah sabah zili anırttırıyormuşum? Bak, ben ki karısıyım; adamın çocuğunu doğurmuşum, her gün temiz pak giydirir işe gönderirim, her akşam öyle bir sofra kurarım ki gören hatırlı misafir geliyor sanır, yeri gelir koynuna girer gönlünü ederim. Ben bile bir günden bir güne şu adamı hafta sonu erken uyandırmamışım. Sen bir yer silmekten? Ne oluyor yani? Dedim bundan sonra hafta içi gel bizim apartmanı silmeye diye de, hafta içi doluymuş hanfendi. Sanırsın özel klinik sahibi profesör! Artık suyla deterjanı geceden kapının önüne koyuyorum yine de ayda bir parasını istemeye zile basar. Köylü dersin, cahil dersin... Vallahi veznedar gibi kadın. Aylığını bir gün sektirtmez. Hayır, parayı da koyarım koymasına kapının önüne ama... Çalınır falan, biz de sokaktan toplamıyoruz yani.

Mercan Hanım, sık sık Sümbül Efendi Camii'ne gider, neden derseniz; Hazreti Ali'nin torunları burda yatmaktadır: Çifte Sultanlar; Fatma ile Sakine... Caminin avlusundaki ahşap kulübenin tavanını delip çıkmış, bel vermiş, sanki yıkılmamak için birbirine sarılmış iki selvi ağacı.

Menkıbeyi her anlatanın Ehlibeyt'in adı geçtikçe elini, sırasıyla ağzına ve kalbine götürerek sürdürdükleri kelamca; Hazreti Ali'nin oğulları Hasan ve Hüseyin Kerbela'da şehit edildikten sonra, Hazreti Hüseyin'in kızları Fatma ile Sakine, kırımdan kurtulan diğer canlarla birlikte Şam'a nakledilip burda uzun süre esir tutuluyor. İki kardeş, Şam'daki Emevi zulmünden kaçıyor. Ashab-ı Kiram ordularına hizmet ederek İstanbul'a kadar geliyorlar. Bir Rum tekfuru var o vakitler, Fatma ile Sakine'yi oğullarına istiyor. Çifte Sultanlar rıza göstermeyince, kabul etmeleri için bir mühlet veriliyor. İki kardeş birbirlerine sarılıp Allah'a yalvarıyor; Allahım, ya Ali, Boz Atlı Hızır; bizi yanına al, zalimin eline bırakma, diye. Mühletin sonunda onları almaya gelenler, kızların yerinde dalları dua eder gibi göğe açılmış, birbirine dolanmış iki selvi ağacı buluyor.

Mercan Hanım; ahşap kulübenin penceresine gerili tellerin arasından görünen, birbirine sarılmış ağaçların gövdesine bakarak ve de ellerini onların dalları gibi Allah'a açarak; *kızlar* diye yakarmaya başladı; *beni bir siz anlarsınız. Ne başka türbelerde yatan ulular ne paşalar ne beyler. Beni bir siz anlarsınız. Neden derseniz, siz de kadınsınız ben de kadınım. Öyleyken Rabbim sizi çift kılmış, ölümde bile ayırmamış. Hiç demeyin ki biz öldük. Şu dünyada ölüye bile bir can yoldaşı lazım. Ey Çifte Sultanlar, Ali'nin yüzü hürmetine; Hasan'ın, Hüseyin'in başı için; ya beni de aranıza alın ya kocam geri dönsün.*

Mercan Hanım sık sık Sümbül Efendi Camii'ne gider. Neden derseniz; Mercan Hanım yalnız yatmaktadır.

Mercan'ın kocası gideli aylar olmuştu. Kocasını mı daha çok özlüyordu çocuğunu mu bilinmez. Bazı sabahlar, kocasının da değil, koynunda uyuttuğu bir evladın hasretiyle uyanıyordu. Evet, Mercan Hanım'ın çocuğu olmuyordu. Tıp böyle söylüyordu. Onca türbe-cami-hazret-ulu da tıbbı yalanlayacak bir alamet göndermemişti.

Doğurmamış kadınlar için de evlat acısı diye bir şey vardı. Anne olmayanlar için de evlat hasreti diye bir şey, vardı. Çocuğuna dair anılarını değil hayallerini hatırlamaktan acı çekiyordu Mercan.

Sümbül Efendi Camii'ne giderken çocuk parklarına şöyle bir bakıyordu da... Eskiden parklarda kum olurdu. Artık yoktu. Çocuklar kaydıraktan kaydığı gibi, pat, yere oturuyordu. Anaları da; vay evladımın bir yeri incindi diyeceğine, çekirdek çitliyor, yanlarındakiyle incir çekirdeğini doldurmayacak kim bilir neyi konuşmaya devam ediyordu.

Allahım, gücüne gitmesin ama sen kimlere çocuk veriyordun böyle?

Çocukken köyde de, çaya giderken annesi Mercan'ı eşeğe bindirdiğinde, en sarp kayalıklarda bile onu eşeğin sırtından indirmezdi. Böyle de bir genişlik! Evlat bu yahu... Mercan'ın çocuğu olsa, muhakkak ki onu bindireceği eşeğe emniyet kemeri takmanın bir yolunu arardı.

Mercan'ın kocası, gitmekte haklı mıydı?

Mercan, başta döner dolaşır geri döner dediydi. Adam gitmeden önce, giderse gitsin bile dediydi. Hatta yüzüne: Gidersen git!

Adam ne insanın yüzüne güler ne bir tatlı söz söylerdi. Ne de eve bir hayrı... Akşama kadar yesin içsin yatsın ot içsin... Hangi koca, karısının merdiven silmekten kazandığı parayı gider de ota yatırırdı? Demek sevmiyordu karısını, sevse kıyamaz, kıyamasa ot içmez, ille içecekse de gider bir iş bulur, hiç değil kendi masrafını çıkarırdı. Sevmiyordu.

Oysa Mercan dizilerde görüyordu da dünyada ne kocalar vardı... Giderse gitsindi. Ona koca mı yoktu? Yoktu. Aman giderse gitsindi, hiç değil, Mercan'ın sırtından bir kambur azalırdı. Aslında tam kovmak da değildi Mercan'ınki. İhtar vermekti. Öylesine ağzından çıkıver-

miş bir çift söz için... Adam bahane arıyormuş demek. Yoksa insan bir gidersen git demeklen... Gitmezdi. Sevmiyordu demek.

Dizilerde görüyordu da Mercan Hanım... Ne kocalar vardı, şuncacık kabahatlerini affettirmek için karılarının ayaklarına kapanıyorlardı. Giderse gitsindi. Gitmişti.

Hoş, Mercan'ın kocası, televizyondaki kocaların yaptıklarının hiçbirini yapmazdı. Canım, Mercan da öyle "büyük sürprizler" "artık başka bir heyecan" "eskiyen ilişkilerine biraz yenilik katmak" peşinde değildi.

Ne olurdu şimdi kocası yanında olaydı da saçını bir okşasaydı. Evde ampul patladığında değiştirecek biri... Bir şeye sinirlendiğinde birlikte verip veriştirecekleri bir can yoldaşı. Gerçi kocası ne durduk yere saç okşardı ne tamir tadil...

Son zamanlarda çiçekleri sulamaya başlamıştı hoş... Demek adam çocukları olmuyor diye bunalıma girip de... Kendini çiçeklere adadıysa garibim... Allah var, bir günden bir güne yüzlemiş miydi Mercan'a çocuğun olmuyor diye?

Mercan kocasına âşık mıydı? Hayır. Ama her eve bir nefes lazımdı işte. Tamam, yiyip içip yatıyordu adam. Amaaan, Mercan'ın kazandığı neydi, sofraya ne getirebiliyordu da ne yiyecekti kocası? Önüne ne koysan yerdi. Bir tek ot içtikten sonra tatlı isterdi. Mercan'a zor geliyordu bütün gün merdiven sildikten, eve gelip yemek yaptıktan sonra bir de tatlı yapmak. Sanki baklava mı açıyordu da? Hem ucuza geliyor hem kolayına diye bir un helvası kavuruverdi miydi, kocasından mutlusu yoktu. Arada söyleniyordu Mercan: "Erikli Baba Cemevi'nde bile bizim evdeki kadar sık helva pişmiyordur." Yanında olsaydı da kocası... Mercan yine bir ölüm ritüelini evde hayat var diye sürdürseydi.

Bir otu vardı... Millette ne kocalar vardı... Alkoliği,

dayakçısı, karıya kıza gideni. Mercan'ın kocası... Bir ot... İçsindi. Hiç değilse kavga etmeye bir bahane olurdu. Hiç değilse evde kavga edecek biri... Bir nefes... Hayır, ne yapacaktı Mercan Hanım kocasının ot içmediği parayla? Dişinden tırnağından, kocasının otundan artırdıklarıyla dünya turuna çıkacak hali yoktu ya... İçsindi.

Mercan görüyordu da... Herkes ne güzel hırgür geçinip gidiyordu. İlgilenecek kimsesi olmayınca hayat o hırgür içinde akıp gitmiyordu. Tamam, kocası bir gidersen git demesiyle gitmişti ama... Kim bilir o gün kafası nasıldı da... Kavgalarından önce çekirdek külahı kadar sigara sarıp içmişti adam.

Kocası gittikten sonra, oh azıcık aşım kaygısız başım diyemezdi Mercan. Zira Mercan'a göre dünyada başı kaygıdan kurtarmayan iki şey varsa; biri aşın azıcık olması, diğeri başın bir başına olmasıydı.

Çifte Sultanlar, siz ölüyken bile çiftsiniz. Ne yapacak Mercan Hanım hayattayken tek başına? "Çocuk da yaparım kariyer de" diye şarkı var bir de... Valla kimse kusura bakmasın, Mercan Hanım'ın hiç gözünde değildi kariyer. Tek ki Allah ona bir çocuk vereydi. Ne yapacaktı Mercan Hanım kariyerinde yükselip de? Gökdelen merdiveni mi silecekti?

Caminin kapısında oturan dilenci kadının sesi geliyordu: "Allah rızası için..." Mercan, Çifte Sultanlar'a dua ettikten sonra takviye kuvvet istemek için caminin bahçesindeki Hattat Osman'ın mezarı önündeydi. Hattat ne demek biliyordu tabii ki, siz de Mercan'ı ne sandınız? Bütün Osmanlı dizilerini seyretti o.

Mercan ellerini açmış; *sen ki, burada da yazıyor, çok önemli bir hattatmışsın.* Mercan aracının gönlünü ettiğine kanaat getirdikten sonra muhatabını değiştirerek, *Rabbim, bana bu hattatın yazısı gibi inci bir kader ver...*

Dilenci kadın elini açmış: "Allah yüzünüzü güldürsün!"

Rabbim beni bu dünyada bir başıma bırakma... Yalnızlık sana mahsus güzel Allahım, beni kendinle bir tutma kurban olayım...

Dilenci kadın, sesine bir tını vererek, "Rabbim çoluğunuzdan çocuğunuzdan güldürsün!"

Mercan, ellerini mezarın demirlerine yaslayıp; *kurban olduğum Allahım, Çifte Sultanlar'ın yüzü suyu hürmetine...*

"Allah rızası için bir sadaka..."

Sana açtığım eli boş çevirme ya Rabbim.

Mercan camiden çıkarken dilenci kadın, "Allah ne muradınız varsa..." Mercan cebindeki iki lirayı çıkarıp kadının avucuna bıraktı. *Kurban olduğum Allahım, ben de sana yalvarıyorum. Bana sadaka niyetine de olsa bir mutluluk ver.*

Mercan, Kocamustafapaşa'dan Samatya'ya inen yolu, ağlaya ağlaya yürüyordu. *Şu dilenci kadın bile istediğini alıyor da... Alır tabii... Bak nasıl kendi elinle çıkarıp verdin cebindeki parayı? Ben o paraya bir kat merdiven siliyorum hem de... 16 basamak. Alır tabii, niye? Tamam Allah'ın kapısından ayrılmıyor ama kulun da suyuna gitmeyi ihmal etmiyor. Alır tabii. Sen? Çifte Sultanları nazlandır, kardeşler! Hattatı nazlandır, yazın inci gibi... Şu ölülerin suyuna gittiğin kadar bir gün kocanın yüzüne güldün mü? Gerçi onlar ulu. Benimki ipsizin biriydi. İpsizdi mipsizdi ama en azından diriydi...*

Mercan, kocasına sırf ululer yoluyla değil, telefonla da ulaşmayı denemişti. İlk birkaç hafta; hayır tamı tamına 16 gün adam arasın diye, hatta ilk iki gün *şimdi geri döner*; sonraki üç gün, *nasılsa arayacak*; devrisi beş gün, *ha aradı ha arayacak*; sonraki altı gün, *Allahım kurban olayım arasın* diye beklemişti.

Mercan, 16. günün akşamında kocasını aradı. "Yav-

rum" diye açacaktı adam. O da bir şey miydi? Televizyonda ne kocalar vardı, "aşkım" "hayatım" diye bile açıyorlardı telefonu. Mercan aradı aramasına ya, kocasının telefonu kapalıydı. Yok, hemen ulaşılamıyor demiyordu mesaj, önce uzunca bekliyor, sonra konuşuyordu. Demek kocası Mercan ararsa ulaşamasın diye telefonu kapatmamıştı da şarjı bitmişti. Kasten değil mecburen kapalıydı yani telefon. Acaba evden giderken şarj aletini yanına almış mıydı kocası? Canım, bir yerden bulur şarj ettirirdi herhalde. 17. gün; gerçi kocasının telefonu eski modeldi. 18. gün; o telefonları da artık pek kullanan yoktu ki adam ha deyince uygun şarj bulsun. 19. gün; kocasının telefonunu çekyatın minderleri arasında buldu Mercan.

Millette ne kocalar vardı; karıları "kocamın telefonu nerede" uygulamasıyla adamın o an söylediği yerde olup olmadığını şıp diye öğreniyordu da, Mercan kapıyı çekip çıkarken telefonunu almayı bile akıl edemeyen kocası yüzünden üstünde oturduğu minderin altındaki telefondan 19 gün arama beklemişti.

Millette ne kocalar vardı, vardı ama... Yeni geline demişler ki kızım kocan ne çirkin, o da demiş ki olsun, babamın evinde o da yoktu.

Mercan camiden eve döner dönmez televizyonu açtı. Mutfağa girdi. Bir yandan televizyonun sesini dinlerken bir yandan kendine bir-iki parça yemek hazırlayıp tepsiyle salona, televizyonun karşısına geçti. Yemeği baş başa yediler. Mercan'ın televizyonla oturmuş bir ilişkisi vardı artık. Kocasının gidişiyle yatakları mecburen ayrılmıştı, Mercan da akşamları yastığını yorganını alıp televizyon karşısındaki çekyata taşıyordu yatağını.

Kocasını göndermişti de ne olmuştu? Adama harcadığı parayı şimdi de televizyona yediriyordu. Bunun elektriği, kumanda pili, bilmem neyi... Mercan evde olduğu sürece televizyon açıktı. Evde bir ses olmadan uyuya-

mazdı Mercan. Artık en yakın akrabaları, televizyon dizilerindeki oyunculardı. Yarışma programlarındaki gelin damat adaylarıyla hukuku, düğünlerinde çeyrek takmasa ayıp olacak düzeye gelmişti.

İyiydi televizyon. Gençliğinde Mercan televizyona bakıyordu. Yaşlandığında da televizyon Mercan'a bakardı. Mercan, televizyon kumandası yastığın üzerinde uyuyordu. Bir yastığa baş koymuşlardı artık, helaliydi televizyon onun.

Mercan Hanım, sık sık Sümbül Efendi Camii'ne gider. Neden derseniz, Mercan Hanım televizyonla yatmaktadır.

Sabah uyandığında televizyon açık olurdu. Evde bir ses... Ah şimdi televizyonun yerinde, sabah gürültüyle uyandıracak, acıktım acıktım diye mızıldanacak bir evladı olacaktı ki... Elindeyken uyuyakaldığı uzaktan kumanda yerine avucunun içinde minik bir el... Mercan da evladına nazlanacak, az daha uyuyalım diyecek, sarılıp koklayacaktı. Hayır hayır, oğlunu; kızı erkeği fark etmiyordu Allah sağlıklısından versindi ya, ne yalan söylesin, gönlünden geçen bir oğuldu. Adı Haydar, Ali yahut Eren olabilirdi. Aslında en güzeli Haydar'dı. Şöyle boylu poslu bir çocuk olurdu Haydar, bakmalara doyamazdınız. Ne çocuğu, filinta olurdu. Yeri gelir, deri yelek giyer, bıyık bile bırakırdı. E yakışırdı! Belki bıyığının kenarında bir gamze hatta... Başkasının esprisine gülerken bile dünyaya hınzırca göz kırpan, alaya alan bir gamze. Bakmayın güzel güldüğüne, vakarıyla da bilinirdi Haydar. Mahalleden bir geçerdi ki, vay be derdi millet. İnsan, adı Haydar oldu mu sokakta böyle kendi rüzgârıyla yürüyecek. Biri ardından seslendi mi, bir durum mu vardı bilader der gibi başını ağır ağır çevirip bakacak... Hayır hayır, Haydar'ı bakkala çakkala gönderemezdi Mercan. İti var uğursuzu vardı. Arabalar vızır vızır geçiyordu. Hem her taraf inşaat, ayağı takılır da

Haydar... Evladını sokakta bulmamıştı Mercan. Allah kimseyi evladıyla sınamasındı.

Mercan hemen cama çıkar, bir yandan sepetin dolanmış ipini çözerken aşağı, "Bakkaaal!" diye seslenirdi. Bakkal kapıdan çıkınca, "İki ekmek beş yumurta..." Hayır, bakkala sepet salamazdı Mercan, zira bodrum katta oturuyordu.

Olsun, Haydar'a, sen uyu, yorganın altından çıkıp da üşüme, ben bir koşu bakkala gidip ekmek alıp geleyim oldu mu annem? derdi. Ben yokken kapı çalarsa sakın açmayasın... Bu arada, kocası evde olmadığına göre, sabah kalkıp işe mi gitmişti acaba? Kocası iş bulmuştu demek... Oh oh... Ama Haydar yoktu. Ola ki, Allah'ın yüzüne güleceği tutsa da, şu kızcağız yazık çok çekti, ben buna bir evlat vereyim dese, çocuğu yapacak kocası yoktu. Sabah haberleri vardı. *Şimdi bu televizyon... Kalk iki ekmek beş yumurta al desem gitmez.*

Kocası... İnsan merak edip aramaz mıydı bir nasılsın demeye, hiç değilse bir beni merak etme... Tamam, telefonu yanında yoktu ama... Bir kartlı telefon da mı bulamıyordu yani? Bakalım cebinde kart alacak üç kuruşu var mıydı adamın? Acaba kocası, Mercan'ın telefon numarasını mı unutmuştu? Daha fenası, acaba kocası... Mercan'ı mı unutmuştu?

Mercan, bir vakit, kocam beni unutmamıştır da başına bir şey geldiğinden arayamamıştır diye endişelendi. Kocası hastalandıysa da bakardı Mercan ona. Sanki sağlamken kalkıp dünyayı Mercan'ın ayaklarına mı seriyordu? Yine akşama kadar ayaklarını uzatıp çekyatta yatıyordu. Yatsındı. Hastaysa, tembelliğinden değil muhtaçlığından yatacaktı hiç değil. İpsize bakarken enayi diyordu Mercan kendine, hastaya baksa merhametli derdi. Hayır; hastane kayıtlarında, karakollarda, kocasının izine rastlamamıştı. Buna da şükürdü. Demek hâlâ adamın eve dönme ihtimali vardı.

Televizyonda görüyordu da Mercan; kadınlar kendilerine vakit ayırmasını biliyordu canım... Mercan da artık yalnız, karışanı görüşeni olmayan, sadece kendinden sorumlu bir kadın olduğuna göre pekâlâ kendine vakit ayırabilirdi.

Mercan. Denemedi değil de... Ne yapacaktı kendine zaman ayırıp? Televizyonda gördüğü kadarıyla, hep paraya bakıyordu kendine vakit ayırmak. Hoş, ucuza yapılacak şeyler de vardı: hobiler. Gitti iki çile yün aldı. Ee? Bebeği yok ki patik örsün, kocası yok ki kazak örsün; kendi başına ördüğü en büyük çorabın kocasını göndermek olduğuna kanaat getirerek örgüyü kenara attı.

Ne yapacaktı kendine zaman ayırıp da Mercan? Televizyonda görüyordu da, kadınlar spor yaparak kendilerine zaman ayırabiliyorlardı. Hadi parayı buldu da spor salonuna yazıldı diyelim. Samatya'da bile bu kadar spor salonu ve onlara giden bunca insan olduğuna göre çok da pahalı bir şey değildi. İki-üç merdiven silme işi daha aldı mıydı... Hayır. Gidemezdi spor salonuna Mercan. Bir kere her şeyin bir kaidesi vardı. Televizyonda spor yapan kadınlar gibi sırtı elma yeniği model atletle hele ki taytla, insan içine çıkamazdı. Siz ne bakıyorsunuz televizyonda spor yapanların garip karşılanmadığına? Bazı şeyler vardı

ki herkes görünce normaldi de Allah etmeye herkese söyleme ihtimali olan bir tanıdık görürse yakışık almazdı.

Diyelim, tayt değil eşofman giydi. Sanki her gün merdivenleri silerken yeterince inip çıkmıyormuş gibi, iş çıkışı koştur koştur spor salonuna gidip bir de neydi onun adı? Hah, step basamak mı çıkıp inecekti? Bir basamaktan kazandığı parayı başka basamağa mı yedirecekti Mercan? Artık bu kadarı da enayilikti yani. Sultanahmet'te topla Karacaahmet'te dağıt dedikleri... Zaten televizyonda boy gösteren cümle spor hocası toplaşsa, Mercan'ın çalışırken inip çıktığı kadar merdiven tırmanamazdı. Stepmiş!

Mercan, kışın kemiklerinin sızlamasını, merdiven silerken akşama kadar suyun içinde olmasına bağlıyordu ama sağlık programlarında bile spora ayıracak vaktiniz yoksa merdiven inip çıkın, hayatınızdan asansörü çıkarın demiyorlar mıydı? Hem su sağlıktı. Demek nerden baksanız sağlıklı bir işi vardı Mercan'ın. Zaten ona kalsa asansör herkesin hayatından çıkmalıydı. Zira asansör, Mercan'ın işinin başdüşmanıydı.

Mercan televizyonda görüyordu da... İlle spor salonu ve elma yeniği atlet şart değildi. Kimisi de eşofmanını çekip Arnavutköy sahilinde elinde bir buçuk litrelik su şişesi ve yanında yaşam koçuyla yürümüyor muydu?

İlle Arnavutköy sahili de şart değildi. Halep ordaysa iyot burdaydı yani. Samatya sahili Mercan'ın evine beş dakikalık yol, ama... Yaşam koçu ve eşofman takımı yoktu Mercan'ın. İstese pekâlâ bir buçuk litrelik su alabilirdi. Ama... Bütün gün merdiven sildikten sonra bir de tempolu yürüyüş yapmaya, mecali yoktu Mercan'ın.

Televizyonda görüyordu da Mercan; kadınlar günlerce araştırıyor, genetik haritalarını çıkarttırıyor, yağ ölçümü yaptırıyor, uzman diyetisyen eşliğinde vücut tiple-

ri ve metabolizmalarına en uygun rejimi buluyorlardı. Sağlıklı beslenmeyi bir hayat tarzı olarak benimsemeye karar veren bu kadınlar, alışveriş listeleri yapıyor, buzdolaplarını bu müstakbel yaşam alışkanlıklarına göre düzenliyor, nerden baksan oyalanıyorlardı.

Mercan diyetisyene gidemese de televizyondan öğrendiği diyetlerden birini seçip uygulayabilirdi. Bunun alışverişi, diyet listesinin izin verdiği besinlerle kendini şımartacak küçük atıştırmalıklar pişirmesi, arada eczaneye gidip tartılması falan, nerden baksan canını eylerdi.

Valla Dukan kulağa hoş geliyordu. Oh akşama kadar sınırsız et...

...

Tamam.

İşi yokuşa sürmeyecekti Mercan. Et pahalıydı ama tavuk ve yumurta da protein bakımından zengin besinlerdi madem... İyi de günde kaç tane haşlanmış yumurta yiyebilirdi ki insan? Bir de tok tutsun diye yulaf kepeğiyle krep yapılacak. O yulaf kepeği de yarım kilo tavukla aynı fiyata.

Diyet, çeşitlilikten kaçınmayın diyordu. Bir gün tavuk yiyorsanız ertesi gün pirzola, ertesi gün balık yiyebilirdiniz. Bu diyetisyenler de, insan kilo vermek isteyince para da vermek istiyor sanıyordu herhal!

Valla Karatay diyeti... En azından o, Dukan gibi et et diye tutturmuyordu. Ama Karatay'da da her şey organik olacaktı. Misal besi tavuğu sağlıksızmış, yumurta bile serbest dolaşan tavuk yumurtası olacakmış.

Sonra bunun cevizi, fındığı, boku püsürü... Pakette satılanı bile pahalı şeylerin organiği kaç liraydı Allah bilir. Peynir? Köy peyniri olacak.

Sağlıklı beslenmek istiyorsan, üç beyazdan uzak durmalıydın: un, tuz, şeker. Bu durumda ekmek? Haşa! Olursa da tam tahıllı olacakmış. Organik! Ucuza doyuran her

şeyi yasaklamıştı diyetler. Patates, makarna? Sümme haşa! Ekmek arası yapmadan kaç gram peynirle doyarsın? İçine patates doğrayıp bollaştırmadığın sulu yemek kaç liraya patlar? Bunlardan bahsetmiyordu diyetler. Pilav? Anca organik bulgurdan olursa.

Zaten bu insanlar âleminde, organiği değer görmeyen tek şey insandı. Misal şu zenginler, Mercan'a köylü diye yüz vermezdi de işte böyle köy tavuğu buldu muydu, aman bu ne organik tavuk diye baştacı ederlerdi. Mercan'ın kendi bokunu yiyen bir hayvan kadar kıymeti yoktu demek...

Gene de işe tartılarak başlayabilirdi Mercan. Makarna yerine bulgur yemek bile bir aşamaydı madem... İlk adım bitirmenin yarısıydı madem... Tavuklar bile serbest dolaşıyordu da Mercan ilk adımı atamayacak mıydı?

Deva Eczanesi, Mercan'ın doktor yerine başvurduğu kapıydı her daim. Sigortası yoktu, bugün hastaneye gidip selamünaleyküm dese, aleykümselam cevabını anca önümüzdeki ay alırdı. Ama eczacı, acil servis gibiydi. Bir koşu gidip şuram ağrıyor, şuyum şuyum var dedi miydi, adam teşhisi koyuyor, lazım gelen ilacı çıkarıp veriyordu.

Mercan eczaneye girdi, kasanın karşısındaki sandalyede, saat başı tansiyonunu ölçtürmeye gelen, en sonunda git gel yapmaktan usanıp çareyi eczaneye sabah gelip akşama kadar burda oturmakta bulan teyze vardı. Eczacı doktor yarısıysa, tansiyon hastası teyze de eczacı yarısıydı; o esnada mide ilacı almakta olan adama karbonat öneriyordu teyze. Adam Talcid'ini alıp çıktı.

Mercan eczacıya, "Tartılabilir miyim?" dedi. "Tabii," dedi eczacı. Mercan çantasını tezgâha bırakıp basküle çıktı. İbre 50'de durdu. Tansiyon hastası teyze:

— Kaç kilo çıktın? dedi.

— 50.

— 2 kilo fazla tartıyor o kantar. 48 kilosun sen...

Mercan tartıdan inerken, teyze:

— Haşlama ye. Ama böyle ekmeği banıp banıp... Kadidin çıkmış be kızım. Ele gelmeyen kadının kocası ele gider.

Mercan eczacıya teşekkür edip eczaneden çıktı.

Eve gidince aynada kendini süzdü. Kemikleri sayılıyordu. Eh, sabah ağzına iki lokma tıkıştırıp işe git, akşama kadar merdivenleri in çık. Et tutamıyordu ki Mercan... Şöyle daha ele gelen bir kadın olsa? Kocası... Giderdi yine de. Kocası koca olaydı da, karısını evde oturtup bir sefa sürdürseydi. Mercan da kilo alır ele gelirdi. Misal Mercan'ın evde oturup hamur işi yapacak zamanı olsa, böreği poğaçayı yedikçe semirip oklavayla hamuru açarken bilezikleri etine gömüldüğünden şıkırdamaz hale gelmez miydi? Demek işe girince bilezik de alacaktı kocası ona... Sonra canı isterse rejim bile yapabilirdi.

Diyet planının suya düşmesiyle, kendine vakit ayırmak için bir yolu daha kapanmış, tadı tuzu kaçmıştı.

Mercan, üç beyazdan uzaktı: şeker, tuz, erkek!

Televizyonda hep görüyordu da Mercan; kahvaltı günün en mühim öğünü olduğu, sabah kahvaltısını kral, öğle yemeğini işçi, akşam yemeğini ise bir köle gibi yememiz gerektiği gibi, pazar kahvaltıları da büyük keyifti. Çalışan kadınların kendine hediyesi!

Pazar günü şöyle mükellef bir kahvaltı sofrası hazırlayabilir, dizilerdeki kadınlar gibi bir yandan kahvesini yudumlarken bir yandan gazetesini okuyabilir, böylece pekâlâ kendine vakit ayırabilirdi.

Gelin görün ki Mercan pazar sabahları, merdiven silmeye gidiyordu. De ki sabahleyin sofraya oturmak için vakti yok, peki branç ne güne duruyordu? Hem dizilerdeki kadınlar da sofraya, saçları yapılı, pür makyaj oturduğuna göre, onlar da sabahın köründe etmiyorlardı kahvaltıyı. Sırf o saçın maşası bir saat sürerdi.

Mercan bir gün önce Cumartesi Pazarı'ndan çeri domates, nane ve reyhan almıştı. Brançların olmazsa olmazıydı çeri domates ve yeşilliklerle renklendirilmiş bir tabak. O pazar günü, Mercan merdivenleri sildikten sonra taze ekmek ve gazete almaya... En bol çeşit gazete satan bayi ve en sıcak ekmek satan fırın, Sümbül Efendi Camii'nin karşısında olduğundan... Eh oraya kadar çıkmışken...

Birbirine sarılmış iki ağaç, caminin dışından bile görünüyordu. Bir koşu camiye girip; *Çifte Sultanlar, beni bir siz anlarsınız... Siz nasıl ki ölüyken bile yıkılmamak için birbirinize sarılmışsınız... Bana da sarılacak bir...*

Mercan, elinde gazete ve ekmekle evine girdi. Ekmek francalaydı. Kendine sahanda yumur– pardon, omletli, üstüne kekik serpilmiş zeytinli, reçelli, yeşillikli ve tabii ki çeri domatesli bir kahvaltı hazırladı. Mercan o gün yemeğini tepsiden yemeyecekti. Masaya kurdu kahvaltısını. Bir adım geri çekilip gururla baktı kurduğu kahval– pardon branç sofrasına.

Televizyonu da açmadı, evinin huzurlu sessizliğini dinleyecekti. Oh be, dünya vardı! Televizyondaki yalnız kadınlar televizyon karşısında tavuk gagalar gibi tepsiden mi yiyorlardı yemeklerini? Hepsi de kendine saygı duyuyor, evde kimse yoksa bile kendilerine hatırlı misafir muamelesi yapıyorlardı. Artık kendi evinde besleme gibi yaşamayacaktı Mercan. Masanın başköşesine kurulacaktı böyle. Gerçi televizyondaki kadınların masaları hep deniz manzaralı olurdu ama onlar da yemeklerini deniz manzarasına sırtlarını dönüp yiyorlardı zaten. Tabii canım, insanın gözü doyuyordu bir yerde. Mercan beş dakika yürüse denizdi de, elinde sefertasına konmuş çeri domatesle sahile gidip denize bakarak mı yiyordu yemeğini? O da televizyondakiler gibi manzaraya boş verip kendiyle ilgilenecek, biraz gazete okuyup kafasını dağıtacaktı.

Kahvesinden bir yudum aldı... Bir yandan sofradakilerden atıştırıp bir yandan gazeteyi karıştırmaya başladı. Pazar gazeteleri gibisi yoktu; neredeyse bir ay cam silmeye yetecek kadar çok ek veriyorlardı. Mercan magazin ekini açtı...

Sokak modası köşesinde, kadınların boy fotoğraflarının yanından okla fiyat etiketleri çıkarılmış; tişört bilmem ne marka, şu kadar; ayakkabı filanca marka, bu

kadar; çanta şu butik, valla anca o kadar olur yazıyordu. Acaba bu fotoğrafları çeken, bütün markaları, modellerini ve fiyatlarını ezbere mi biliyordu? Yoksa bu kadınlar giydikleri her şeyi nerden aldıklarını, fiyatları tek tek hatırlıyor; poz verdikten sonra fotoğrafı çekene liste halinde yazdırıyor muydu? Neyse ne! Sokak modası sayfasında kadınlar günlük hayata rahat stilleriyle katılmayı bilmişti ya, Mercan ona bakardı.

Magazin sayfasında; bir dizi aşkı daha başlamış, ilişkilerini reddeden çift, Cevahir Alışveriş Merkezi'nde görüntülenmişti. Yeni boşanan ünlü çift, çocuklarının doğum gününde bir araya gelmiş; ilişkilerini bir küs bir barışık sürdüren podyumların aranan mankeni ve futbolcu sevgilisi, gece kulübü çıkışı arabaya binerek karanlığa karışmıştı...

Gazetenin sayısız ekinden biri de bebek bakımı ekiydi. Ekin kapağında mışıl mışıl uyuyan, Allah sahibine bağışlasın, bir bebek vardı. Kırmızı, iri harflerle; **Dosya: Annelerin ninnisi: Uykusuz her gece** yazıyordu. Altında pembe harflerle başka bir konu başlığı: **Bebeğiniz için gün sayarken.**

Ekin ilk sayfasında, şiş karnını tutarak otuz iki diş gülümseyen bir anne adayı. Başlık: **Bebek beklerken.** Mercan kahvesinden bir yudum alıp okumaya devam etti. **Biliyoruz, doğacak bebeğiniz için çok heyecanlısınız. İçinizde bir canlı büyüyor.** Mercan eki masaya bıraktı. Gerek yoktu bunları okumasına. O, pazar kahvaltısını edecekti. Kendine zaman ayıracaktı. Hem de atıştırıp açlığını bastırmak değil, hakkını vererek yemek yiyip kilo alacak, bu kemikleri sayılan görüntüsünden kurtulacaktı. Bir dilim ekmeğe yağ ve reçel sürüp ısırdı. Böyle nispet yapar gibi hazırlanmış gazete ekleri de onun asabını bozamazdı.

Aslında, tam da bugün Çifte Sultanlar'dan bir be-

bek dilemişken bu bebek ekinin karşısına çıkması, belki de Allah'ın bir işareti miydi?

Kahvesinden bir yudum aldı. Soğumuştu. Bebek ekinden rasgele bir sayfa açtı Mercan, bebeği yüzünden uyuyamayan kadınlardan bahsediyordu. *Vah vah! Gerizekâlılar.* Mercan'ın bir bebeği olsundu da varsın uyutmasındı. Böylece Mercan çocuğuyla daha çok vakit geçirir, bunca yılın evlat hasretini dindirirdi. Eki kapattı. Mercan'ın içinde bir ölü büyüyordu.

Üstünde Eyfel Kulesi resmi olan kahve fincanını alıp mutfağa geçti, soğuk kahveyi lavaboya döktü. Ocağı açıp çaydanlıkta su kaynattı. Kocası evde olsa, çaydanlığın altını sürekli açık tutabilir, evde her daim sıcak çay, kahve için sıcak su bulundurabilirdi. Evet, onların ailesi anne, baba ve Allah vermediğinden çocuktan oluşmuyordu ama... Mesela ocakta sürekli kaynayan bir çaydanlık demekti aile. Şimdi, kendisi saat başı bir fincan kahve içecek diye o kadar gazı israf etmenin âlemi yoktu.

Mercan elinde sıcak kahveyle salona döndü. Bebek eki masanın üstündeydi. Televizyonu açtı. Zaten evin huzurlu sessizliği falan yoktu. Mahalledeki inşaat gürültüsü bütün evi dolduruyordu. Elinde kumandayla masaya oturdu Mercan. Televizyonda bir çocuk bezi reklamı, bebeklerin sıçmasından yola çıkarak bebek reklamı yapıyordu. Kanalı değiştirdi. Yeni doğum yapmış bir oyuncu, çocuğuyla bebek maması reklamında boy gösteriyordu. Sanki bilmiyor Mercan onun normalde, dizilerde yani, fön çektirmeden kamera karşısına geçmediğini... Şimdi sırf saçını süpürge etmiş anne havalarına girecek diye saçını tepeden ibibik gibi toplamış, çocuğunun gazını çıkarıyor.

Mercan bebek ekini tekrar açtı. **Bebekler neden uyumaz? Anneler uykusuzlukla nasıl başa çıkıyor? Annelere ve konunun uzmanlarına sorduk.**

Yani... Belki de iyi bile olmuştu Allah'ın Mercan'a çocuk vermemesi. Amaaaaan... Kocası zaten gitti. Ne yapacaktı Mercan çocukla bir başına? Gerçi çocukları olsaydı... Çocuk kocayı eve bağlar diye boşuna demişler, belki gitmezdi kocası. Giderdi. Mercan gibi en hayırlı evlattan bile hayırlı, yediren içiren, giydiren bir kadına koca olamamış adamdan, akşama kadar ağlamaktan başka kerameti olmayan bir evlada baba mı olacaktı? Hem... Neticede o babanın çocuğundan ne olacaktı? Boktur kokar soydur çekerdi, hatta, ağaca çıkan keçinin budak budak gezen tekesi olurdu. Haydar da daha ergen olur olmaz evi terk eder, Mercan'ı çocuğu olmuyor diye üzüldüğü zamanlardan bile beter bir evlat acısına salardı. İyi olmuştu çocuklarının olmaması, işte televizyon da gazeteler de söylüyor. Çocuklar ya osuruyor ya sıçıyor ya uyutmayıp analarının ağzına sıçıyordu.

Oysa Mercan'ın rahatı? Kimselerde yoktu. Mercan ağzına bir çeri domates attı. Çekirdeği boğazına takıldı. Öksürdü. Bir yudum su içti. Böyle sakin bir pazar brançını çocuklu bir kadın yapsındı da görsündü Mercan. Allah Mercan'ın yüzüne gülmüş de çocuk vermemişti.

Evet.

Mercan keyifle, kahvesinden bir yudum aldı. Anne ve bebeklerin uyku problemlerine dair görüş veren uzman doktor, çift soyadlı olduğuna göre evli, muhtemelen çocuk sahibi bir kadıncağızdı. Evladından çektikleri onu konunun uzmanı yapmıştı belli ki, demek bir musibet evlat, insana bin nasihat verdiriyordu.

Peki, neydi bu bebeklerin uyumayıp dünyayı analarına dar etmelerinin sebepleri?

Ebeveynlerin bebeği uykuya alıştırmadaki tutarsızlıkları: Doğruydu. Diyelim ki Mercan doğurabildi. Hadi, kocası da evi terk etmemiş olsun, kim geçindirecekti o evi? Mercan hamile kalmak için tedavi görürken bile

destek olayım diye bir günden bir güne çalışmamış adam, çocuk doğduktan sonra işe mi girecekti? Çocuk rızkıyla gelir derler. Valla mı? Altın sıçacak demek, oh oh maşallah! Hadi bakalım Mercan Hanım, daha bebeğin göbek bağı kurumadan merdiven silmeye... Çocuğa kim bakacak? Evde kim var? Kocası. İşte koskoca gazete bile yazmış, adam tutarsız yani. Bebeği uykuya falan alıştıramaz. Otu içer içer, abuk sabuk şeyler anlatır bebeğe... El âlem çocuk önce anne mi diyecek baba mı diye kavgaya tutuşuyor ne güzel, oysa Mercan'la kocasının çocuğunun ilk sözü ya çarşaf olur ya zıvana...

Bebeğin uyku sinyallerinin izlenmemesi ve bulunduğu ortamın şartları: Uyku sinyali... Esnemek falan herhalde. Daha çişini tutamayan çocuğun uyuyacağı zaman yeşil ışık yakacak hali yok. Aslında Mercan'ın bir evladı olsa, uyku sinyalini izlemek şöyle dursun, uyurken bile izlerdi evladını. Hatta işe giderken de kocası olacak ipsize bırakmaz, gerekirse bebeğini sırtına bağlar öyle silerdi merdivenleri. Yıllarca çocuğu sırtında tarla tapanda çalışan kadınlar nasıl büyüttüyse o da öyle büyütürdü evladını. O ki artık Mercan'ın köyü İstanbul... Geleneksel analıkla modern ebeveynlik ritüellerini bir potada eritmesini bilecekti.

De...

Aman yok. İyi ki çocuğu olmamıştı Mercan'ın. Bak ne yazıyor gazetede, bebeğin bulunduğu ortamın şartları önemli. Çocuk duman altı evde yetişeceğinden ne uykusundan ne uyanıklığından hayır gelirdi. Mel mel bakar, deli değilse de deligöz olurdu. Hoş, Mercan'ın çocuğunun yanında değil ot içmek... Valla kocasını bir uyarır iki uyarır, daha da çocuğun yanında ot içmeye devam ederse... İhbar? Yok artık! Bir de çocuk aileyi ayakta tutar derler. Bak daha doğar doğmaz Mercan'ın yuvasını yıkmıştı çocuk. İyi ki doğmamıştı.

Aile içi stres: Mercan bir yutkundu... Hey gidi, insanın çocuğunun uyuyamaması için bile ne büyük şeyler gerekiyordu: 1- aile, 2- çocuk...

Gastroözofagialreflü: Mercan hayatında belki de ilk kez, kendini Allah'ın şanslı kulu hissetti. İyi ki bir evlattan esirgemişti Allah onu. Hep söylerler. Çocuklar nankördür. Hem yumurtadan çıkar da kabuğunu beğenmezler. Demek bebek, bodrum katta yaşadıklarına, sigortaları olmadığına, anasının çocuğu olsun diye tedavi gördüğü zamanlar dışında eczaneden öte sağlık kurumu bilmediğine bakmayıp daha Mercan'ın adını söyleyemediği hastalıklara göz dikecek, sağlık ocağı falan da değil, özel hastane özel hastane gezdirecekti onları. Gastroözofagialreflüymüş!

Hem büyüyünce, mesela Mercan'ın sildiği apartmanlardan birinin yöneticisinin çocuğuyla aynı sınıfta okursa çocuk, annesinden utanıp da veli toplantılarını bile haber vermeyecekti belki. Oysa Mercan onun için ne kahır çekti... Yıllarca evlat hasretiyle dua etmekten elleri havada asılı kaldı. Doğduktan sonra da zaten bodrum katta oturuyoruz, güneş görmüyor çocuk, vitamine proteine doysun diye Mercan başka apartman temizliği işleri almıştı da ne için? Bir protein kaç basamak silmeye patlıyordu biliyor muydu Haydar? Nerden bilsin, Mercan bunları oğlunun başına kakmamıştı ki hiç... Nankör köpek!

Bebeğiniz büyüdükçe hayatınıza bir de masal saati girecek. Siz sıkılsanız da çocuğunuz **her gece aynı masalı dinlemekten bıkmayacak**... Tamam, çocuk başa belaydı ama ola ki istenmeyen bir gebelik oldu. Mercan geç fark etti de çocuktan kurtulamadı... Beş aylık hamile olduğu ortaya çıktıktan sonra doktor da bu çocuk alınmaz deyince. Mercan çocuğu doğurmak zorunda kaldı. Kendine zaman ayırdığı mutlu günlerine perde çekip üstüne

düşeni yapacaktı mecbur. Masalsa masaldı yani. Öyle kolayına kaçmaz, her gece aynı masalı anlatmazdı. Çocuk hamur kafalı olurdu sonra Allah muhafaza. Bir gün Keloğlan anlatıyorsa ertesi gün Parmak Çocuk anlatırdı Mercan. Sonra annesinin erkek kardeşine anlattığı bir masal vardı, hah, Yarımca... Yarımca minnacık bir çocuktur. Hani geçende Parmak Çocuk'u anlatmıştı ya Mercan, işte onun kadar bir çocuk Yarımca. Ama sen onun öyle ufak tefek göründüğüne bakmayasın. Bir kerameti vardır bu Yarımca'nın, pipisi çok uzundur. Ama öyle böyle değil. O yüzden çok uzaklara işeyebilir Yarımca. Gel zaman git zaman Yarımca'nın bu durumu fark edilir. Derler ki, madem öyle, biz yangın çıktığında Yarımca'yı çağıralım. Değil mi ya bir işemekle söndürür. O günden sonra bir yerde bir kıvılcım çıktı mı itfaiyeden önce Yarımca'yı aramaya başlamışlar. Yarımca da kâh bir koşu olay mahalline giderek kâh o anda olduğu yerden uzaklara işeyerek yangını söndürürmüş... Oğlu bu masalı sevince, Mercan ertesi gün de Yarımca'yı anlatır. Evet, gazete doğru söylemektedir. Her gün aynı masalı anlatmaya başlamıştır Mercan. Çocuk sıkılmasın diye kimi değişiklikler yapar tabii. Kâh Yarımca pipisi çok uzun olduğundan don bulmakta zorlanır da bütün Kapalıçarşı esnafı Yarımca'nın donuna yetecek kumaş bulmak için kendini heder eder kâh Yarımca'nın çiş sesinin en gür nerde yankılandığını ölçmek için bir heyet kurulur. Yarımca bir gün derin bir uçuruma işer, bir gün denize, beriki gün kurumuş dere yatağına işer de çiş sesinin akustiğine bakarlar.

Mercan'ın oğlu kıkır kıkır gülerken yorgun düşer de uyur. Uyurken de eli böyle, annesinin karnına düşmüştür. Mercan çocuğu uyandırmamak için bütün gece kılını kıpırdatmaz. Çocuk... Mis gibi kokmaktadır. Tamam, başta bebeği olsun istememiştir belki, "daha kendiyle

olan macerası bitmemiştir" Mercan'ın. Ama sonradan kendini sevdirmesini bilmiştir çocuk.

Eğer şanslıysanız eşiniz ilk günler bebek her ağladığında kalkıp size eşlik edecek... Bir zaman sonra hiç kalkmayacak. Gözlerinizi açık tutmaya çalışırken size, onun yan odadan gelen derin nefesleri eşlik edecek. Mercan'ın bir babadan çok da beklentisi yoktu zaten. Kocası da suskun çocuk gibi bir adamdı, oğluyla beraber büyür giderdi işte. Yok Mercan uyanıkken adam uyuyormuş da yok bilmem ne! Zaten Mercan onun o kafayla çocuğu kucaklamasını falan istemezdi. Düşürür müşürür, Allah muhafaza... Aman aman, uyusundu. Vay efendim, Mercan uyanıkken içerden adamın nefes sesi geliyormuş. Koca dediğin neydi? Evde bir nefes... Bir nefesi vardı, alsındı.

Bebeğiniz uyuyunca uyumaya çalışsanız da, ev işleri, pişirilecek yemekler dururken kolay değil. Bunları bir kenara bırakıp uyumaya karar verdiniz diyelim. O zaman da telefonunuz susmayacak, kapınız defalarca çalacak. Demek çocuğu olduktan sonra çevreleri de genişliyordu, tabii, niye genişlemesindi? Arayan soranları bile oluyordu hatta...

Şimdi apartmandan tek bir kişi onunla komşuluk ediyor muydu? Ama çocuğu büyüyüp de kapı önünde onların çocuklarıyla oynarken, mecbur bir hukuk kurulacaktı aralarında. Belki Haydar çok iyi top oynayacaktı da bütün çocuklar, Haydar bizi de oyuna alsın diye annelerine söyleyecek, anneleri de Mercan'dan ricacı olacaktı. Zaten Mercan, onlar gibi çocuğu sokağa salıp kapısını örtüp arkasına yaslanamazdı. Apartman kapısının önündeki merdivene bir minder atıp oturur, oğlu oynarken sokağa araba falan girerse, çocuğum kenara çekilin, derdi. Sırf kendi evladını değil, diğer çocukları da korurdu da bütün komşular minnettar kalırdı Mercan'a. Son-

ra oyun parkında, Haydar kaydıraktan kayar Mercan kaydırağın ucunda, Haydar lap diye yere oturmasın diye onu tutmak için beklerken tanışacağı kadınlar... Mercan'ın da artık bu çocuklu kadınlarla konuşacak bir sürü şeyi vardı... Hem vicdanlı yetiştirdikten sonra Haydar annesinden asla utanmaz, onu tabii ki veli toplantılarına çağırırdı. Mercan istese okul aile birliğine bile girerdi. Ne? Birliğe sırf bakkala sepet uzatabilen kadınlar girecek diye bir kural yoktu ya...

Evet artık kendinize ayıracak zamanınız yok. Kişisel bakım, kuaför uzak bir anı... Alışacaksınız... Olsun ne yapalımdı? Parka çocuğunu oynatmaya getiren bütün anneler, okul aile birliğindeki veliler de aynı durumdaydı. Mercan artık kendini yalnız hissetmiyordu. **Belki de bu zorlukları unutup ikinci kez anne olmaya hazırlanacaksınız.** Mercan sayfayı değiştirdi. Ah ah... Millette ne ikinci çocuklar vardı.

Kalkıp lambayı açtı. Daha erkendi ya, bodrum kat pencereleri dar olduğundan öğleden sonra kararıyordu hava evde...

Mercan'ın yeni açtığı sayfada **Anne adaylarını neler bekler** konusuna giriş yapılıyordu; hamile bir kadının fotoğrafının altında, **Bebeğinizden başka bir şey düşünemez oldunuz. Sağlıklı mı? Doğum nasıl geçecek? Alışveriş listenizdeki abur cuburlar, yerini sağlıklı besinlere bıraktı.** Mercan ağzına bir dal maydanoz attı. **Artık, favori mağazamız hamile koleksiyonu olanlar. Yakında cluth'larınızın yerini içinde bebek bezi, biberon, emzik gibi her türlü teçhizatı içine sığdırabileceğiniz çantalar alacak. İşyerindeki toplantıları değil bebeğinizin emme, uyuma saatlerini takip edeceksiniz. Hayatınızdaki her şey öyle değişti ki...** Mercan anlamıştı artık. Çok zordu bu anne adaylarının işi. Bir de cluth'un ne olduğunu bilse daha iyi anlayacaktı ama... **Ama durun! Bazıları için ha-**

yat o kadar da değişmemiş olabilir mi? Bize özel davranmasını istediğiniz insanlar da özel bir ilgiyi hak ediyor.

Bu dönemde her türlü kaprisinizi çekmeye hazır bekleyen eşiniz de karmaşık duygular içinde. Maddi manevi sorumluluklarının altından kalkabilecek mi? *Çekyattan kalkıp da iş aramaya çıkabilecek mi?* **Aklında sorular, karşısında değişen bir kadın var.** Giderse gitsindi, gitmişti...

Biraz kıskançlaştı mı yoksa? Kendini ikinci plana atılmış hissetmemesi için eşinize destek olun! Ola ki Mercan yerine kocası aşerseydi, hiç üşenmez, karnı burnumda halimle beni yorma demez, helva yapardı ki Mercan... Git demeyecekti kocasına...

Yakın arkadaşınız: Bekârsa şaşkın olabilir. Yakın zamana kadar tatillerde ona eşlik eden, her ihtiyacında yanında olan arkadaşının yeni bir hayatı var. Hep diyorlardı: Cennet de cehennem de bu dünyadaydı. Doğruymuş, işte gazetede bile yazıyor cennet tasviri: bir insanın hem kocası hem bebeği hem yârenlik edeceği arkadaşı, bir de tatillere falan çıkmışlığı olacaktı da... Yani Allah bunların üstüne ona yeni bir hayat verecekti.

Bu sorunların üstesinden gelmenin tek yolu doğal olmak!

Mercan doğaldı, hatta organikti ama ne arkadaşı vardı ne kocası ne bebeği; bu sayılanlardan elinde olan tek şey:

Yöneticiniz: Büyük ihtimalle siz izne çıktığınızda ve işe geri dönmeniz durumunda neler olabileceğiyle ilgili A, B hatta C planı hazırlamakla meşgul.

Apartman yöneticileri hiç de öyle a, b, c diye alfabeyi sayarak planlar yapmaz, hele bir işini aksatmayagör, onlara apartman silecek Mercan mı yoktu?

İşlerde yaşanan aksaklıklar, merdivenlerin pis olması, valla bir misafirleri geliyor da rezil oluyorlar, **yöne-**

ticinizi strese sürüklüyor olabilir. Yasal doğum iznine ne zaman çıkacaksınız? Doğum izni? Hahahha... Mercan izne mizne çıkamaz, daha lohusayken çökerdi yine merdivenlere. **Süt iznini ne zaman kullanacaksınız?** Sağar buzdolabına koyardı artık. O da kocası eve döner de çocukları olur da adam ot içmeyi bırakır da Mercan çocuğu ona emanet etmeye güvenebilir de... **Bu soruların yanıtlarını yöneticinizle paylaşmanız, iki taraf için de işlerin rahat ilerlemesini sağlayabilir.** Kusura bakmasındı Mercan, bebekle merdiven silmeye mi gidilirmiş? Valla vicdanları kaldırmaz. Zaten sırtta bebekle nasıl silecek merdivenleri? Apartman o kadar uzun süre pis kalamaz. Yerine şu ilerki sitelerin merdivenlerini silen kadını aldılar bile...

Mercan bebek ekini kapattı. Camlara baktı. Çok kirlenmişti.

Ne yapacaktı Mercan kendine zaman ayırıp da? Apartmandaki kadınların hesabıyla günde üç apartmanın merdivenlerini sildikten sonra saçını mizanpli yaptırıp televizyondaki kadınların gittiği barlara mı gidecekti? Tamam... Denemedi değil. Bara değil tabii canım, siz de Mercan'ı ne yaptınız? Samatya Meydan'a...

O gün silmesi gereken son apartmanın da merdivenlerini parlatıp yorgun argın eve döndü. Eve evet, iş dönüşü bir yorgunluk kahvesi içmek, hem de bol köpüklü, âdettendi. Televizyondaki kadınlar da hep öyle yapıyordu. Onlardan iyi mi bilecekti? Şöyle koltuğa kurulup...

Televizyonla kafa kafaya verdi miydi, yapamayacağı şey yoktu Mercan'ın. Televizyon onun yaşam koçu, stil danışmanı ve aile hekimiydi.

Temiz pak yıkandı Mercan. Kocası, giderse gitsindi. Değil mi ki Mercan çalışan, kendi ayaklarının üzerinde duran bir kadındı; böyle iş dönüşü yorgunluk kahvesini içer, giyinir kuşanır, kendine vakit bile ayırırdı.

Giyinir kuşanırdı da... Acaba ne giyinseydi Mercan kendine vakit ayırmaya giderken? Ne diyordu televizyondaki kadınlar? **Modayı çok önemsemiyorum. Dolabımın olmazsa olmazı, zamansız tasarımlar. Bu tarz parçalarla kendi stilimi oluşturmak bana keyif veriyor. Benim için**

önemli olan, günlük trendlerin peşinden koşmaktansa kendi tarzını yaratmak... Mercan için önemli olan... Aman kıçına giyecek donu buldu da... Siz de yani şimdi...

Halbuki böyle olmamalıydı Mercan'ın kaderi. Onun nesi eksikti, üçüncü, dördüncü hatta beşinci katta oturup günlük rahat stilleriyle bakkala sepet uzatarak hayata karışan kadınlardan?

Tamam...

Askıdan kırmızı etek bluz takımını alıp giyindi. Aynada kendine şöyle bir baktı da... Biraz düğüne gider gibi mi olmuştu? E olacaktı tabii. Kırmızı etek bluz takım, Mercan'ın insan içine çıkmalık hemen tek kıyafeti olduğundan ne zaman düğüne gitse bunları giyerdi.

Artık neyse ne... Ne demişler; **feminen yanlarımı, kıyafetteki kırmızı detaylarla vurguluyorum.**

Ah ah... Neyi eksikti Mercan'm dolabında mutlaka, aniden katılması gereken bir davet olursa hemen üstüne geçirivereceği düz kesim siyah bir elbisesi olan kadınlardan... Hayır hayır, Mercan moralini bozmayacak; çalışan yalnız bir kadın olarak sosyal hayata ilk adımını atacaktı.

Hafif bir makyaj bile yaptı. Kocası şimdi görse, ulan ne biçim kadın kaçırmışım, derdi. Giderse gitsin, dönmezse dönmesindi. İşte böyle de kendine vakit ayırırdı karısı. Oh olsundu.

Mercan Samatya Meydan'a açılan merdivenleri inerken... Bu geçiş, farzı misal Samatya Meydan'dan temizliğe giderkenki geçişlerine benzemeyecekti. Zaten Mercan, temiz pak giyinmediyse kabili yok Samatya Meydan'a merdivenlerden inmez, ille meydandan geçmesi gerekiyorsa da iş kılığındaysa; üstünde bir markanın amblemini taşıyan ama o markanın ürünü olmayan bir tişört, altında basma etek, boynunda merdiven silerken başına bağladığı yemeni varsa; ara yollardan girerdi Samatya Meydan'a. Ara yollar, Mercan için zengin evlerine hiz-

metçiler ortalık yerde dolanmadan iş görsün diye konmuş servis asansörleri gibiydi.

Samatya Meydan'a açılan merdivenlerden inerken, apartman merdivenlerini arka arka silerek inen Mercan Hanııım değildi. Merdiven inerken yukarı basamakları değil aşağı basamakları görmek bile Mercan için hayatta bir basamak atlamak demekti.

Merdivenlerden Samatya Meydan'a inerken, yoğun bir işgününün ardından stresini atmaya çıkmış, gündelik rahat stiliyle etrafta ferah bir rüzgâr estiren, çalışan şehirli kadındı.

Mercan, Mercan Hanııım'ı bir palto gibi çıkarıp meydana inen merdivenlerin girişine asarak indi basamakları.

Merdivenden itibaren cumbalı binalara kurulmuş meyhaneler, ocakbaşılar, birahaneler sıralanıyordu. Acaba hangi "mekân"a otursaydı? Bunca yıldır Samatya'da yaşardı da, değil bir yerde içki içmek, Bülent'in kahvesinde bir çay içmişliği bile yoktu. Aslında en iyisi meyhaneye oturmaktı. Meyhane diye adı çıkmış... Ama Samatya Meydan'da olunca o meyhane, iş değişirdi. Çünkü turistlikti burdaki meyhaneler. Hem de... Neydi o laf? Hah, müdavimleri vardı. Bir kültür isterdi yani burdaki meyhanelerde oturmak. Samatya'da meyhanede oturan bir kadını kimse kötü karşılamazdı. Canım ne var, zenginler Avrupalılar falan, te nerelerden kalkıp kalkıp geliyordu bu meyhanelere... Meydanın ortasına, yunus heykelinin yanına vardı. Sarıgül Meyhanesi binanın dışını sarmaşık sarı güllerle donatmış, karşısındaki Kuleli Meyhanesi de aynısını kırmızı sarmaşık güllerle yapmıştı... Diğer meyhaneler de kâh cumbalarını maviye boyamış kâh bina üzerine alçıdan gemi dümenleri asmıştı. Ne güzeldi... Meyhanelerin kapı önlerine konmuş masalarda oturanlara baktı. Garsonların getirdiği meze tepsisinden

şu şu diye seçiyorlardı. *Şimdi buralara oturunca da sofra donatmak ister.*

Mercan bu, çalışıyor, kendine vakit ayırabilir. Fakat bir, taş çatlasın iki bira içimlik vakit ayırabilir. Neden derseniz, parası ancak o kadarına yeter. Eh, boşuna dememişler vakit nakittir diye...

Tabelasında ocakbaşı yazan yerler daha ekonomik görünüyordu ama... Hem ocakbaşına gidip et yememek olmazdı hem de ocakbaşılarda kadın namına pek müşteri olmadığından, oralarda oturamazdı Mercan.

Birahanelerde de... Aslında bir bira ister otururdu. Adı üstündeydi. Ne meze tepsisi ne et yeme derdi...

Evet.

Yunus heykelinin altında serbest serbest dolaşan iki tavuk, su içip Allah'a bakıyordu. Mercan da bira içip Allah'a bakacaktı.

Da...

Şimdi bir tanıdık onu burda otururken görse... Hadi kocası eve dönmeye karar verdi. Adam Samatya Meydan'a bir giriyor, bakıyor ki anam bir de ne görsün, karısı iki dirhem bir çekirdek giyinip kendini birahanelere atmış. Adam demez miydi, bir günden bir güne evde ruj sürüp dolaşmadın da şimdi sokağa çıkarken bu ne süs püs! Benim yoldan geçen adam kadar kıymetim yok muydu da? Mercan çantasından bir mendil çıkarıp rujunu sildi. Gözü balıkçı tezgâhındaki mavi leğende yüzen barbunlara takıldı. Kocası, severdi... Kocası tam eve dönerken, gitmesinin ardından, Mercan'ın hiç üzülmemiş gibi eğlenmelere çıktığını görse kim bilir ne kadar içerledi. Gönül koyar, hatta eve dönmekten bile vazgeçerdi... Mercan Samatya Meydan'a, mekânların kapı önlerindeki masalara oturmuş muhabbet eden insanlara şöyle bir baktı. Ne yapacaktı ki otursa bile tek başına kös kös... Mercan kendine vakit ayırmaktan, gündelik ferah rüzgâr-

lar estirmekten vazgeçip, aman aman hepsi onlara olsundu, arkasını dönüp merdivenlere yöneldi.

Basamakları koşar adım çıkıyor, meydana inerken merdivenin girişine astığı Mercan Hanıuım'lığına bir an önce kavuşmaya çalışıyordu. Nesine gerekti, eve gidip televizyonunu seyrederdi. Mercan son basamağa geldiğinde ardına dönüp aşağı, meydan kalabalığına bir baktı, yükseklik korkusu bu olsa gerekti. Mercan önüne dönüp son basamağı da geride bırakırken bir karıkoca, evet yüzük de vardı parmaklarında, kol kola merdivenleri inmeye başladı. Adam kadının kulağına bir şey fısıldadı, artık ne söylediyse karısı kahkaha atarak başını adamın omzuna bir anlık koyup çekti bile. Hani böyle şeyler ancak dizilerde oluyordu? Demek gerçek hayatta da karısını seven adamlar vardı... İşte; adam bu benim nikâhlı karım, zaten cepte demiyor, Samatya Meydan'a keyif çatmaya getiriyor, espri bile yapıp güldürüyordu karısını... Allahım, Mercan'ın bu kocasını koluna takıp kahkahayla meydana inen kadınlardan nesi eksikti? Kocası eksikti.

Mercan, Mercan Hanıuım'a yüz çevirip bir hışım indi merdivenleri. Aceleyle meydanın girişindeki ilk dükkân olan Küçük Paris Birahanesi'ne oturdu.

Oh!

Böyle de otururdu işte insanın karısı birahaneye. Kocası koca olaydı da evi terk ederken üç kuruş bırakaydı, Mercan da birahaneye değil meyhaneye otururdu. Garson geldi:

— Hoş geldiniz, deyip menüyü masaya bıraktı.

Mercan menüye bakmadan;

— Bir bira.

— 50'lik mi olsun 30'luk mu?

— 30'luk.

Garson menüyü alıp gitti. Mercan arkasına yaslandı, meydan kalabalığına baktı da... İnsanlar, mutlulardı be...

Bunların yok muydu yani hayatta bekledikleri hiçbir şey? Bak kapılarını çekip gelmişlerdi işte. Mademki Allah Mercan'ı yaratmıştı. Yaşamaya devam edecekti. Kulluk göreviydi bu onun.

Hafif rüzgâr, deniz kokusunu buraya kadar getiriyordu. Oh, iyi gelmişti burda oturmak.

Garson birayı getirdi.

— Buyrun,

Yanına ikram olarak çerez de getirmişti. Mercan başını kaldırıp garsona baktı:

— Çok teşekkür ederim, size de zahmet verdik.

Garson yakışıklı değildi de, çirkinliği çok güzeldi.

— Rica ederim, görevimiz, dedi garson.

Garson kibar, terbiyeli, kendi kendine çerez getirdiğine göre düşünceli, iki elinin parmaklarında da yüzük olmadığına göre ne evli ne nişanlı biriydi. Acaba "görevimiz" derken, sana özel bir şey yapmıyorum, kendine mal etme mi demek istemişti? Yok artık! Görevi buydu işte adamın, ne desindi? Garson, görevine bağlı, çalışkan adamdı. Mercan'ın kocası gibi ipsizin biri değildi.

— Afiyet olsun, deyip Mercan'ın yanından ayrıldı garson.

Kocası gitmişti de ne olmuştu? Gene bir afiyet olsun diyeni çıkmıştı işte. Gerçi garson maaş aldığı için afiyet olsun diyordu. "Görevimiz"di yani. E ne? Kocasının geçimini de Mercan sağlamıyor muydu? Demek "afiyet olsun" her türlü ücrete tabiydi. Bira bardağının üstü soğuk soğuk terlemişti. Bir yudum aldı, köpük acıydı ama burda bira içen bir kadın olmak tatlı geldi Mercan'a. Oh be, vallahi dünya vardı. Garson başka bir müşteriye "hoş geldiniz" diyordu. Göreviydi. Mercan, meydana dizilmiş meyhanelerde, birahanelerde oturan diğer kadınlara baktı. Ne farkı vardı onlardan? Ne demeye silmişti sanki rujunu? Koca meydanda ondan başka tek bir ruj-

suz kadın var mıydı? Samatya Meydan'da oturmanın da bir adabı vardı. Mercan çantasını alıp masadan kalktı. Garson ona yöneldi:

— Lavabo içerde sağda.

Garson da demek onu kolluyordu. Yoksam ki şey mi diyor: Kadına bak, iki yudum bira içti, hemen tuvalete koşturdu. Yok yok. Öyle biri değildi garson.

Tuvaletin aynasında rujunu sürdü Mercan, battı balık yan gider, dudak kalemi bile çekti. Rujun fazlasını peçeteyle aldı, gündelik makyaj bunu gerektirirdi. Başını öne atıp saçlarını şöyle bir havalandırdı. Tekrar aynaya baktı. Kocası onu böyle rujlu mujlu görürse de... Görsündü... Gitmeseydi de karısım ruj sürüp bir başına birahanelere gitmek zorunda bırakmasaydı.

Mercan masasına geçerken, garson biraz önce sipariş aldığı masaya servis yapıyordu. Hayır, o masaya biranın yanına çerez ikram etmemişti. Mercan masasına oturdu. Ohhh'tu be... Ne vardı yani kendini evlere kapatıp kocası gitti diye televizyonun metresi olacak? İnsan içine çıkmak gibisi var mıydı? Aslında eşi dostu olsa neden evde otursundu, gezerdi de Mercan, işte kendine zaman ayırmak da biraz çevre meselesiydi. Bir arkadaşın, hadi Mercan şunu şunu yapalım diyecekti ki... Yoksa nereye gidecekti Mercan kafasına esip de? Anca bir akraba düğünü falan... Onlar da ayrı bir dert. Otobüslere in bin, İstanbul'un öbür ucuna git; düğünde para tak, yok çocuk yapsınlar ona para tak, bir de çocuk erkekse bunun sünnet düğününde... Hiçbir zaman dönüşü olmayacak yatırımlardı bunlar Mercan için.

Fakat buraya gelmekle iyi etmişti. Bundan sonra böyleydi. Parasını kazandıktan sonra ister evde oturur ister Samatya Meydan'a iner birasını içer, işte böyle karışanı görüşeni olmazdı. Mercan, serbest dolaşan bir kadındı. Şimdi, sildiği apartmanlarda oturan biriyle burada

karşılaşsa... *Yaaa, şerefe!* Gerçi nerde onlar, nerde Samatya Meydan'a inip bira içecek görgü... Öyle üçüncü, dördüncü katlarda oturmakla olmuyordu hanımlık. İnsanın içinde olacak, yoksa bakkala sepet uzatmayı geçtim, üzerine kayıtlı kuyu çıkrığı olsa ne fayda!

Meydandaki kadınlar... Hepsi de ya grup halinde oturmuş ya sevgilileri ya kocalarıyla... Sandalyesinde biriki kıpırdandı. Çerez kâsesinden bir fıstık aldı, kabuğunu parmak ucuyla ufalayıp ağzına attı. *Burda tek başına oturmuşum böyle aranır gibi...*

Çantasından telefonunu çıkarıp kurcalamaya başladı. Operatörden gelen bütün mesajları okudu. Değerli müşterileri Mercan, faturalı hatta geçmek ister miydi? Yeni kampanyaya katılmayanı dövüyorlardı. Haftalık kontör paketini yeniden yükletmezse hattı kapanır; kocası Mercan'ı hatırlar, üstüne Mercan'm telefon numarasını da hatırlar, bir de telefon kartı bulur da ararsa ulaşamazdı. Telefon mesajları bitince etrafına bakındı, hava kararıyordu. Meydandaki meyhanelerin, birahanelerin önlerindeki sandalyelerin nerdeyse tamamı dolmuştu. Şu karşıdaki meyhanede oturan adam ona mı bakıyordu pis pis? Hiç utanıp sıkılmak da yok, gözünü dikmiş... Cibilliyetsiz. Yaa, öyle turistlik meyhanede oturmakla olmuyordu beylik. Şu garson, meyhanede oturmuş Mercan'a bakan kalantordan bin kat efendiydi. Bir kez dönüp yan gözle bakmış mıydı? Yok. Bakmıyordu.

Mercan sandalyesini hafif yan çevirip kendisine bakan kerli ferliye sırtını döndü. Garson herhalde Mercan'ın parada pulda gözü olmadığını, adam koskoca meyhanede oturuyor falan demeyip böyle de sırtını dönebileceğini anlamıştı. Garson demin Mercan tuvalete kalktığında da güya bakmıyordu da hemen gelip, "Lavabo sağda," dememiş miydi? Demek belli etmeden bakıyordu...

Garson, yakışıklı değildi. Ama uzun kirpiklerini bir

kırpıştırsa bir tufan kopar da Samatya'yı önüne katar götürürdü. Garson, yakışıklı değildi. Ama gözleri o kadar iriydi ki, ağlasa, "Ohh, mis gibi toprak koktu," derdiniz. Garson... Yakışıklıydı be! Mercan garsonla göz göze geldi. Garson belli belirsiz bir selam verip, tam dişleri de inci gibiydi ki, garson Mercan'a arkasını döndü!

Yer yarılaydı, yarılaydı da içine gireydi Mercan. Adam demek, şimdi... Kadına bak, amma iş koydu bana diyordur. Allahım Mercan'ın hemen kalkması gerekiyordu ama daha biranın ilk yudumlarındaydı. Şimdi birayı bırakıp kalksa, garson diyecekti ki, bak yüz vermedim de gitti. Zaten bira bahane, benim için oturdu buraya belli bir şey, hadi buraya benim için oturmadı diyelim. Ya ruju kimin için süründü? Öyle ya, geldiğinde ruju muju yoktu. Tuvalette sürdü geldi, anlamıyor muyuz?

Mercan birasından büyükçe bir yudum aldı. Bardağı boşalana kadar, birine telefon açsaydı da oyalansaydı. Evet evet, bunu iyi akıl etmişti. Telefonu eline aldı. Zaten arayabileceği biri olsa burda tek başına oturur da garsonun tafrasını çeker miydi?

Numaraları çevirdi, tereddütle "ara" tuşuna bastı. Dalga boyu aşmıştı, ha bir karış ha beş karış:

— Alo, nasılsın? Hiç sesin soluğun çıkmadı... Merak ettim. Ben mi? İyiyim. İş çıkışı bir bira içeyim dedim. Şey... Günün yorgunluğunu atmak için...

Her cümleden sonra cevabı beklemek için iki-üç saniye ara veriyordu. Demek gerçekten biriyle konuşuyordu. Yani garson bunu böyle anlardı herhalde... Garson nerden bilecekti ki, Mercan sırf birahanedeyken yapacak bir şeyi var gibi görünmek için kocasının evden giderken yanına almayı akıl etmediği telefonu arıyor, o esnada telefon kapalı olduğundan sinyal sesinden sonra mesaj bırakıyor...

Mercan, "Sen de ara!" deyip telefonu kapattı.

Gözucuyla garsona baktı; hiç oralı değildi. Yüz vermiyor bir de... Mercan, birayı hızlı hızlı içiyordu. Bu da ne bereketli biraymış...

Seyyar çalgıcılar meydana inmiş, meyhane masaları arasında dolaşıyorlardı. Karşı çaprazdaki meyhaneden bir masanın isteği üzerine durup çalmaya başladılar;

Çay karası gözlerini özledim
Seni andım, bir çay daha demledim
Bilsen nasıl yollarını gözledim

Mercan yutkundu, birasından bir yudum daha aldı.

Ah çaykaram, gönül yaram nerdesin
Nerde olsan, kimde olsan benlesin

Kocası... Şimdi şurda karşılıklı otursalar ne olurdu... Biradan birkaç yudum daha aldı. Şimdi birayı hızlı hızlı içtiğini görünce de garson diyecekti ki... Aman. O kim oluyordu da, Mercan nikâhlı kocasına bile müdana etmemişti de... Şimdi burda böyle bir başına oturmuş...

Gözlerimde duman duman tütersin
Sen bu kalbe, ömür boyu yetersin
Bu hasrete sensizliğe ne dersin
Ah çaykaram gönül yaram nerdesin
Nerde olsan, kimde olsan benlesin

İstek yapan masanın keyfi yerindeydi, kalkıp çalgıcıların yanında Roman havası oynayan bile vardı. Mercan'ın karşılıklı oynamayı geçtim; numaradan telefonda konuşmaya mecbur kalmayıp karşısında konuşacak eşi dostu, özellikle de eşi olan kadınlardan ne eksiği vardı?

Gözlerimde bir güvercin uykusu
Yüreğimde hep kaybetmek korkusu
Böyle bir aşk yaşamadım doğrusu
Ah çaykaram gönül yaram nerdesin
Nerde olsan kimle olsan benlesin

Meydandakiler, herkes kahkahında, herkes ne güzel oyalanmanın bir yolunu bulmuş. İnsanlar, mutluydu be...

Allahım, Mercan'ı neden yalnız yarattın?

Mercan bardağı kafasına dikti. Son yudumu da içip garsona el etti:

— Kardeş!

Kardeş demekle çok da iyi etmişti. Garson anlasındı Mercan'ın onda gözü olmadığını... Garson geldi:

— Tazeleyeyim mi?

Ne tazelemesi be ne tazelemesi! Mercan'ın içi eskimişti şurda bir bira içecek diye.

— Yok, ben hesabı alayım.

Garson başıyla hay hay dedi. Göreviydi. Mercan telefonunu çantasına koydu. Acelesi varmış gibi elini pıt pıt masaya vurarak; evet parmağında alyans olan elini, hesabı beklemeye başladı. Garson adisyonu getirdi. Mercan adisyonu alırken, garson da kör değil ya, alyansını görmüştü herhalde. Mercan hesabı ödeyip kalkarken, garson:

— Yine bekleriz.

Allah muhafaza!

— Kolay gelsin.

Samatya Meydan'ın merdivenlerini hızlı hızlı çıkıp Mercan Hanııım'lığına kavuştu Mercan.

Samatya sokaklarında nefes nefese yürüyordu. Hemen eve varıp televizyonu açmalıydı. Oh, karışan yok görüşen yok, bu kadın niye tek başına televizyonun karşısında oturuyor diyen yok... Bir daha da kendine vakit

ayırmak mı? Tövbe! Bir de derler ki bekâra karı boşamak kolay. Nah! Asıl evliyken karı boşamak, koca boşamak kolaydı. Evli insan, aman giderse gitsin, kalıp da başıma taç mı takıyor sanki der, evde bir ses, dalaşmaya olsun bir insan olmasının kıymetini anlamazdı. Oysa bekâr, oysa yalnız öyle miydi? Bilirdi o, buzdolabı hırıltısı ne demek? Şıp şıp damlatan musluğun sesi ne demek? Sokaklarda ilaç niyetine merhaba diyecek bir kişi bulamayıp da televizyona sığınmak ne demek? Sesi uğultu gibi gelene kadar televizyonla baş başa kalmak ne demek? Yemeği tepside yemek ne demek? Yemekten sonra meyve soyarken yanında bir dilimini uzatacak bir insan olmaması ne demek? Yalnız insan, bilirdi bunları.

Hayır hayır, kocasına git demeyecekti Mercan... Televizyonda ne kocalar varsa ne kadınlar da vardı. Ne yapıyordu kadınlar televizyonda? Kocaları içki içiyorsa karşısına oturup onlar da içiyor, hatta birlikte demlenmek için çilingir sofraları donatıyorlardı. Televizyonda rakı beyazı görünmesi yasak diye rakıyı da sek içiyorlardı kocalarını yalnız bırakmamak için de, sek rakı acı macı deyip yüzlerini bile buruşturmuyorlardı... Kadınlık değil mi?

Hahaayt!

Televizyonda ot içmek serbest olsaydı da görseydi Mercan o kadınların da kadınlığını. Mercan bir keresinde bir nefes çekmişti kocasının sigarasından da, yanmış araba lastiği gibi bir tat... Yok. Kabili yok ot içemezdi Mercan.

Mercan evine girip televizyonu açtı. Oh... Allahım çok şükürdü.

Oysa kliplerdeki kadınlar ne güzeldi. Onlar da yalnızdı ama kendilerine zaman ayırmasını biliyorlardı doğrusu. Giysi dolabından kıyafetlerini askılarıyla bavula topladıkları gibi tatile çıkıyor, halbuki askılarından çıkarıp koysalar daha az yer kaplardı, saçlarını üstü açık ara-

banın rüzgârında savururken bir yandan araba kullanıyor, bir yandan şarkı söylüyor bir yandan da ellerini arabanın pencere kenarına pıt pıt vurup tempo tutmayı ihmal etmiyorlardı.

Hayır hayır, Mercan işi bırakıp tatile çıkamazdı. Hem, ehliyeti de arabası da yoktu. Zaten kabili yok üstü açık arabaya binemezdi. Haydar arabadan sarkar düşerdi.

Mercan kendine vakit ayıramazdı. Mercan kendini adamak için yaratılmıştı. Bir kocaya, bir evlada... Bakacak kimsesi olmayınca, Mercan'ın vakit ayıracak bir kendisi de kalmıyordu. Evet. Düşe kalka da olsa kendi ayaklarının üstünde duran bir kadındı Mercan. Ama elinden tutacağı kimsenin olmaması onu böyle ele güne –neydi o garsonun havaları öyle– muhtaç ediyordu.

Allahım, Mercan'ı en iyi sen anlarsın. Nasıl ki senin Allahlığın sana muhtaç kullarınla güçleniyor, Mercan'ın da güçlü olmak, kimseye muhtaç olmamak için kendine muhtaç birilerine ihtiyacı vardı.

Arada bir, Mercan'ın sildiği apartmanlarda oturanlar, artık kendi çocuklarına olmayan giysileri Mercan'a veriyordu. Olmuyordu tabii artık giysiler. Doğan büyüyordu. Doğuran büyütüyor, güya iyilik yapacağım diye eski kıyafetleri de Mercan'a verip nispet yapıyordu. "Al, seninkine giydirirsin, bizimki dört-beş kere ya giydi ya giymedi. Yepyeni daha..." Başlarda, "Yok almıyım. Şey... Benim çocuğum olmuyor da..." diye cevapladı Mercan.

"Tedavi oldun mu"dan, "Neyse böyle daha rahat geçinirsiniz, Allah'ın bir bildiği vardır"a uzanan elli bin çeşit acımayla karşılaştı. Sıtkı sıyrılmıştı artık. Merdiven silme işini yeni aldığı apartmanlarda, çocuğum ol-

muyor demeyi bırakmıştı Mercan... "Al seninkine giydirirsin..."

Halbuki hiçbiri Mercan'ın yanında bir çocuk görmemişti. Ne elinde bir biberon ne beslenme çantası ne bugün Haydar'ın veli toplantısı var diye izin istediği bir gün... Ama Mercan konumunda bir kadının çocuğu, elbet olmalıydı. Hatta iki-üç tane olmalı, Mercan apartman silmeye geldiğinde büyük kız evde küçüklere bakmalı, çocuklar evde düşe kalka, yarı naçar büyümeli, yazları Mercan çocuklarını köye, annesinin yanına göndermeliydi. Mercan statüsünde birine bu yakışırdı.

Mercan, geri çevirmeyip elinde çocuk elbiseleriyle eve döndüğü ilk gün; fakir fukaraya verirdi, artık kendisinden fakirini nerden bulacaksa; poşeti açtı... Bu apartman ahalilerinin pek öyle merhameti yoktur. Kış günü bile yer silmek için verdikleri suyu biraz ılıştırayım demezler. Bir tek öğrenciler sıcak su vermeyi akıl eder Mercan'a. Ama iş çocuk kıyafeti olunca apartman sakinlerine bir düşüncelilik geliyordu demek. Eh, evlatları daha şimdiden yeni nesillere faydalı oluyordu kolay mı? Onlar da anne baba olarak üstlerine düşeni yapacaktı tabii... Kıyafetler mis kokulu yumuşatıcılarla yıkanıp ütülenmişti. Kendi de, olsa Haydar'ın kıyafetlerini böyle misler gibi yumuşatıcılarla yıkardı.

Zamanla evdeki çocuk kıyafetleri artmış; Mercan'ın yatak odası, ölmüş bir çocuğun anısına saygı duyularak aynen muhafaza edilen odasına dönüşmüştü.

Allahım şu Mercan'a bir evlat ver, kocası da geri dönsün...

Mercan. Artık kabullenecekti. Pes etmeye karar vermişti. Umut etmek iyiydi, insanın içinde bir ses oluyordu.

Ama...

Gece yarıları uyanıp Allahım n'olur kocam geri dönsün diye dua etmekten, Sümbül Efendi Camii'nin kapılarını aşındırmaktan ikrah getirmişti. Dönmüyordu işte kocası. Ne diyordu her bokun en iyisini kendileri bilen apartman sakinleri konu Mercan'ın çocuğu olmamasına gelince; Allah'ın bir bildiği vardı.

Mercan en büyük mücadeleyi pes etmek için verdi. Zordu. Acaba kocası bir kartlı telefon bulur da arar mı diye sürekli telefona bakmamak, yolunu değiştirip Sümbül Efendi Camii'ne gitmemek, her çıtırtıda kapıya koşmamak, gözü pencerede kocasının ayakkabısının geçişini beklememek, zordu.

Mercan için, Allah'tan umudu kesmek, zordu. Ama Mercan Allah'ı sevdiği için ona dua etmekten vazgeçmişti zaten.

Evet. Mercan karar vermişti. Artık kabullenecekti. Madem kocası dönmüyordu, o da kendi düzenini oturtacaktı. Yok. Kendine zaman ayıracak diye de düğüne gider gibi giyinip birahane köşelerinde acaba bir yüzüme gülen olur mu diye –hayır hayır onun için gitmemişti Mercan

oraya, günün yorgunluğunu atmak için– sosyalleşeceğim diye elin üç kuruşluk itlerinin afrasını da çekmeyecekti.

Mercan, karar vermişti. Medet aramayacak, azıcık aş, bir başına ve kaygılı bir başa razı olacaktı. Dilemeyi bırakırsa muradı olmuyor diye kahretmezdi hiç değil. Kocası kuldu, onun kendisini unutmasıyla baş edebilirdi. Ama Allah... Allah'ın kendisini unutmasıyla baş edemezdi. Kocası, ipsizin biriydi. Ona zaten hiçbir vakit inanmamıştı Mercan. Ama Allah'a hep inanmıştı. Allah yüzüne bakmıyor diye kahredemez; Allah'tan umudu kesemezdi.

Umudu kesmemek için de bir şey ummaması, Allah'ın kapılarından yüz geri edildiğini görmemesi lazımdı. Kocasından vazgeçmişti, gidersen git demişti de ne olmuştu, bir başına kalmıştı koca dünyada. Allah'tan başka kimsesi mi vardı? Hayır hayır, Allah'tan vazgeçemezdi Mercan.

Her seferinde yüz geri edile edile üzüntüsü isyana dönüşemez, Allahım sen benden ne istiyorsun diye, haşa huzurdan, başını göğe kaldırıp da öfkeyle bakamazdı.

Akşamdan sabaha, sabahtan akşama elim açık dua ediyorum. Madem sen bana inanmıyorsun, ben de sana inanmıyorum... diyemezdi.

Allah'ın da başka derdi yok, dünyanın bunca ölümü, acısı varken, Mercan'ın ipsiz kocasıyla mı uğraşacaktı? Hayır, Allah'tan vazgeçemezdi Mercan. Bir hatası bir günahı varsa, Allah Mercan'ı affetsindi, zira Mercan Allah'ı affetmişti. Mercan Allah'ı, olduğu gibi kabul etmişti.

Mercan, evden işe, işten eve gidip gelsindi işte. Sanki kocası, çocuğu olanlar akşamları Ay'a mı çıkıyordu? Onlar da boğaz tokluğuna çalışıp, akşam evlerine gidip kapısını kapıyordu. Mercan kirasını ödeyip karnını doyurduktan sonra... Akşamları da evde oturup... Kısmetinde televizyon vardı demek. İyiydi televizyon, evin içinde bir ses oluyordu.

Mercan o akşam; işten sonra Sümbül Efendi Camii'ne falan uğramadan, ufak çaplı bir market alışverişi yapıp evine gitti. Televizyonu, tabii ki açtı. Mutfağa girdi. Marketten aldıklarını buzdolabına yerleştirirken gururla baktı. Çok şükür çalışmıştı da, böyle alışveriş yapabiliyor, market poşetlerinden malzemeyi çıkarıp tek tek dolaba koyuyordu. Yarım kilo domates, üç salatalık, beş soğan, altı-yedi sivri biber... Kiloyla alınca... Bir başına bitiremiyordu ki sonra on gün aynı pörsümüş domatesi mi yiyecekti? Salçayı büyük boy alıp da ne? Hoş, salçanın üstüne zeytinyağı koyunca küflenmezdi ama gene de zeytinyağı iğne başı kadar olsun bir noktaya erişmese orası beyaz beyaz küf tutmaz mıydı? İyi etmişti de en küçüğünden almıştı salçayı Mercan.

Gıda niyetine aldıklarıyla ancak bir barbi evinin buzdolabı doldurulabilirdi. Barbi evinin ne demek oldu-

ğunu biliyordu tabii ki Mercan. Öz Japon Pazarı'nda imitasyonunu görmüştü. Ah, Allahım, ne olurdu Mercan'ın bir evladı olaydı da mesela Haydar değil, bir kız; Mercan yemek yaparken kızına da bir parça hamur verip al sen buna kaş göz yap diye oyalamaz mıydı? Kızın adı da... Hayır hayır bunları düşünmemeliydi Mercan. Allah'ın takdiriydi. Zaten de düşünmüyordu. O, pes etmeliydi. Tezgâhın altından bir tencere çıkardı. Akşam yemeğini öyle kuru sandviçle geçiştirmeyecekti. Mademki Allah Mercan'a, Mercan'dan başka kimseyi vermemişti... Ne diyordu babasız çocuk büyüten kadınlar? Evladıma hem anne hem baba oldum. Mercan da kendine hem anne hem baba hem evlat olacaktı artık.

Patatesleri soyup dilimledi. Kocası, ne yapalım yani, gittiyse gitmişti. Dilimlediği patatesleri suya koydu, çocuğu da, Allah'ın takdiri... Soğanları küp küp doğradı. İçerden evlendirme programının sesi duyuluyordu, haftanın finalinde eleme gecesi heyecanı yaşanıyordu. Ocağı açtı, tencerede yağı kızdırıp soğanları kavurmaya başladı. Kavrulmuş soğan kokusu yükseldi mi, işte o eve ev derdi Mercan.

Mercan o akşam, oturduğu apartmanın üst katlarında yaşayan kadınların bile burnuna kokusu gitsin diye, nispet yaparcasına kavurdu soğanları. Salçayı soğanlarla karıştırarak eritti, patatesleri tencereye koydu, üzerine aldığı kadar su ekleyip kapağını kapattı. Arada bir salona gidip evlendirme programında haftanın özetine bakıyordu. Televizyonda görmüştü de, Amerikan mutfak diyorlar, öyle evler vardı; mutfak-salon bir arada olduğundan yemek yaparken de televizyon seyredebiliyorsun. Mercan televizyonun sesini biraz daha açıp mutfağa geçti. Ben bir başına kadınım, mükellef sofra neme gerek, ancak evde besleyecek bir can olacak ki... Zaten pazar brançından da ağzımın payını almadım mı? demedi. Sa-

lata yapmaya üşenmedi Mercan. Ama suyun sesi içerden gelen televizyon sesini bastırdığından aceleyle yıkadı salata malzemesini. İnce ince dilimledi... Marketten nar ekşisi de almıştı. Yemek programlarında görüyordu da, insanlar nar ekşisiyle salata yapmasını biliyordu canım...

Ocaktaki patates yemeğini şöyle bir karıştırıp salona geçti. Evlendirme programında, gelin adaylarının hafta içinde tatlıya bağladığı kavga, görüntülerin yeniden ekrana verilmesiyle tekrar alevlenmişti...

Reklam arasında mutfağa gitti, ocaktaki tencerenin kapağını açtı, patateslerden birine çatal batırdı, tamam, pişmişti. Çatalın ucuyla bir parça alıp üfledi, tadına baktı, güzel olmuştu... Kocası da... Amaaaan... Tabağa yemek koydu. Salatayla beraber tepsiye alıp salona geçti.

Reklamlar bitmiş, haftanın birincisi olan gelin adayı, evdeki en yakın arkadaşının eski sevgilisiyle tanışma yoluna girmişti. Valla Mercan'a kalırsa yakışmışlardı da, zaten en başından o kızla çocuğun arasında bir şey olacağı belliydi de, işte demek ki kız, halkın gözünde kötü olmamak için kendini geri tutmuştu. Halk da hiç ayıplamamış hatta ilişkilerini desteklemek için kızı oy yağmuruna tutarak haftanın birincisi yapmış, eleme potasına girmekten kurtarmıştı. Mercan yemeğini yiyordu. Mercan... Huzurluydu be... İyiydi işte böyle, çalışıyor, salatasına nar ekşisi bile koyuyordu. Buna da şükürdü.

Haftanın birincisiyle tanışma yoluna giren damat adayının eski sevgilisi de, yeni çifte ömür boyu mutluluklar diliyordu. *Şunun bakışına bak, nasıl kinayeli kinayeli konuşuyor, ömür boyu mutluluklar, yarına çıkmayacaksınız! Şimdi bu kesin elemelerde eski sevgilisinin adını yazar. Kız koruma altında, o elenmez de oğlan elenirse...* Televizyon ekranının ortasında ince bir çizgi belirdi.

Ekran.

Söndü.

Mercan tepsiyi çekyata bıraktı. Allah Allah ne ola ki? Kumandanın aç tuşuna bastı. Açılmadı. Televizyonun yanına gidip açma kapama düğmesine bastı. Açılmadı. Fişini çekip tekrar taktı. Açılmadı. Acaba hani eski televizyonlarının tüpü bitmişti de ekran sönmüştü böyle? Yok artık! Daha taksiti bitmeden tüpü biter miydi bir televizyonun? Çocuğu olmasından ümidi kestikten sonra tedavi için ayırdığı parayla almıştı bu televizyonu. Voltaj mı kaldırmıyordu acaba? Mercan televizyon hariç evdeki bütün elektrikli aletleri fişten çekip televizyonun aç düğmesine bastı ki elektrik sadece televizyona gitsin. Yok. Sigorta şalterini indirip kaldırdı. I-ıh! Çalışmıyordu televizyon. Tamirci! Tamirci... Gece olmuştu artık. Bu saatte servisi çağırsa da gelmezlerdi ki. Artık sabah bakacaktı bir çaresine.

Acaba programda kim elenecekti?

Mercan tepsiyi öylece mutfağa kaldırdı. İştah mıştah kalmamıştı. Televizyonun aç tuşuna tekrar bastı. Açılmadı. Allahım bir zevki televizyondu. Ne yapacaktı bütün gece televizyonsuz evde duvarlara bak bak... Lambayı söndürdü. Yatak matak sermeden öylece uzandı çekyata. Sabah ilk iş servisten bir tamirci... Allahım n'olur sabah uyandığında televizyon kendiliğinden düzelmiş olsundu.

Mercan uyumaya çalıştı. O yana döndü... Bu yana döndü... Çocukluğunda elektrikler kesilince, "İyi bile oldu," derdi dedesi, "eskiden televizyon yoktu. Muhabbet vardı. Akşamları bir araya geldik miydi? Konuşurduk. Şimdi herkes ağzını açmış televizyona bakıyor. İnsanın yüzüne bakıp da iki satır konuşan yok!" Sonra başlardı eski hikâyeler anlatmaya... Artık yoktu işte Mercan'a hikâye anlatacak kimse... Yoksa niye sevinmesindi televizyonun çalışmadığına... Doğruldu. Acaba televizyon sürekli açık olduğundan... Şimdi bir süre dinlendiğine göre çalışır mıydı? Kalkıp lambayı yaktı. Bismillah

diyerek kumandayı eline aldı. Allahım sen yüzüne gül. Açma tuşuna bastı. Allahım n'olur! Açılmıyordu. Mercan elinde kumanda, yerde diz çökmüş çalışmayan televizyona bakıyordu. Mercan'ın televizyondan başka kimsesi yoktu. Öyle bir film vardı: Küçük Ceylan daha bebektir. Çocuğu olmayan zenginler, Küçük Ceylan'ı üstlerine alıp, annesine de, "Çocuğun öldü," diyorlar da Küçük Ceylan'ın annesi dere boylarında yıllarca, bağrına evladı yerine kocaman bir taş basıp ağlıyordu. Mercan zengin değildi. Ama Mercan'ın da çocuğu olmuyordu. Mercan'ın televizyonu da tamir olmuyordu. Mercan: Küçük Ceylan'ın evlat hasretiyle bağrına taş basan annesi gibi bağrına televizyon kumandasını basmış ağlıyordu.

Mercan. Gözünün yaşını sildi. Kalktı. Hırkasını giyip evden çıktı. O aceleyle sutyen takmayı unuttuğundan –ki deprem olduğunda bile kendini sokaklara atmadan önce can havliyle sutyenini takmış bir kadındı Mercan– eliyle hırkasının önünü birleştirerek yürüyordu Samatya sokaklarında. Nesi vardı şu hayatta? Bir televizyon... Şurda bir tamirci olacaktı. Belki işi uzadı da bu saate kaldıysa? Kalmamıştı. Memur gibi güneş battı mı dükkânı kapatır da gider miydi tamirci insan? Elektrikçi? Televizyon tamir etmeyi de biliyordu belki. Neticede elektronik bir alet. Belki açıktı elektrikçi... Değildi.

Mercan havale geçiren evladını yetiştirecek acil servis arar gibi Samatya sokaklarında açık bir tamirci, bir elektrikçi bulma ümidiyle yürüyordu. Gecenin ikisi olmuştu. Bir tek erkek kuaförleri açıktı. Allahım bu saatte kim saçını kestiriyordu? Nöbetçi berber sistemi bile vardı da neden nöbetçi televizyon tamircisi sistemi yoktu? Çaresiz dönüş yolunu tuttu... Ah. Kabili yok televizyonsuz uyuyamazdı Mercan. Apartmana girip evinin kapısına vardı ki... Allahım çok şükür, içerden televizyon sesi geliyordu. Demek biraz ısınınca kapanmış, sonra kendi

kendine açılmıştı televizyon. İşte böyle Allah fakir kulunu sevindirmek için eşeğini kaybettirip yerine bir küheylan at buldurmuştu. Aceleyle çantasında anahtarı aradı. Yok, yoktu. İçerdeki televizyondan eleme potasına çıkan gelin ve damat adayı anons ediliyordu. Mercan çantasını apartman boşluğuna döktü. Anahtar? Yoktu. Evden çıkarken o telaşla anahtarı kapının üstünde unutmuştu demek. Allah kahretsindi. Kulağını kapıya dayayıp dinledi. En sevdiği gelin adayı eleme potasındaydı.

Gecenin karanlığında, Mercan yine Samatya sokaklarında yürüyordu. Kapının anahtarı şöyle dursun, memesine sutyen takmayı unutmuştu be çıkarken, kıçında donu olduğuna şükürdü. Nöbetçi tamirci sistemi yoktuysa da nöbetçi çilingir sistemi vardı. Kapıyı çalıp fosur fosur uyuyan çilingiri uyandırdı.

Mercan çantasındaki son parayı, kapının kilidini değiştiren çilingire verdi. Olsun ne yapalımdı? Televizyon çalışıyordu ya... Belki de Allah, bu kulum için televizyon çok önemli, kapının anahtarını almayı bile akıl edemeden kendini tamirci yollarına vurdu; zaten ona kuru bir can ve bir televizyondan başka ne verdim ki? Televizyonu da gökten mi yağdırdım, kızcağız akşamlara kadar elin pisliğini temizleyip kendi aldı, diyerek çalıştırmıştı televizyonu.

Ne Ay'ın ikiye bölünmesi ne denizin ortadan yarılması ne Yusuf Peygamber'in kehanetlerinin çıkması... Mercan için en büyük mucize televizyonun kendiliğinden çalışmasıydı. Yeni anahtarıyla kapıyı kilitleyip televizyonun karşısına kuruldu. Allahım çok şükürdü. Televizyonda gece haberleri, her konunun uzmanları, yalnızca arkadaş ünlüler... Mercan'ın cümle akraba-ı tahakkuku arz-ı endam ediyordu. Mercan. Mutluydu be. Küt! Yine karardı televizyon.

O gece... Aslında Mercanlar ilk taşındıklarında evin

penceresi daha yüksekti. O zamanlar, oturduğu yerden sokakta oynayan çocukların tüm bedenini, yoldan geçen yetişkinlerin beline kadarını görebiliyordu. Hatta eve güneş bile girerdi de Mercan pencere önüne araba park edip ışığı kesti mi sinirlenirdi. Bir ara cama "Lütfen araba park etmeyin" diye yazı bile asmıştı... Sonraları belediye her yıl yeni asfalt ata ata pencerenin önündeki kaldırımı yükseltmiş, eve giren güneşi betonla sıvamıştı.

O gece, Mercan'ın otuz santimlik penceresinin önünden dört kedi, bir çalı çöpçü süpürgesi, bir çift sarı çizme ve bir dikdörtgen faraş geçti. Evi dördüncü, beşinci katta olacaktı ki televizyonu olmasa da yoldan gelip geçene pencereden bakıp oyalanacaktı Mercan. Sabahın ilk ışıklarıyla sokağı süpürmeye başlayan çöpçüleri tam boy görmek bile paraya bağlıydı demek.

Mercan Hanım sık sık Sümbül Efendi Camii'ne gider, neden derseniz Mercan Hanım televizyonsuz yatamamaktadır.

Sabaha kadar dönendi durdu... Sabah uykusuzluktan kum kum batan gözlerle tamirci aramak için evden çıkarken... Bu kez anahtarı yanına alıyordu ki... Allah kahretsindi! Kilit değişmişti artık, kocası eve dönse de kendi anahtarıyla televizyonu, pardon kapıyı açamazdı. Allahım. Mercan'a yardım et'ti. Artık Mercan'ın televizyondan başka kimsesi kalmamıştı.

Mercan tamirciye mamirciye değil, doğruca televizyonu satın aldığı beyaz eşya bayisine gitti. Bu nasıl işti? Daha taksiti bitmemiş bir televizyon bozulur muydu? Sıkıntı yoktu. Televizyonun garantisi devam ediyordu. Oh, çok şükürdü... En geç yirmi işgünü içinde tamir eder getirirlerdi. Yirmi işgünü? Bu tamirciler haftada kaç gün çalışıyor? Sadece hafta içi. Yirmi işgünü... Hafta sonlarını da ekle. Bir ay! Televizyonsuz bir ay... Tamirciye götürse?

Servis dışında tornavida değdiği an garantiden çıkar. Mercan, ben bir düşüneyim deyip dükkândan çıktı.

Televizyon garantiden çıkarsa... Her bozulduğunda tamirci parası mı verecekti yani Mercan? Beklerdi bir ay. Eve dönerken kahvenin önünden geçti, duvara monte edilmiş televizyonda haberler vardı. Erkek kuaförünün önünden geçti, tezgâha konmuş televizyonda klipler vardı. Bakkalın önünden geçti, rafa yerleştirilmiş televizyonda evlendirme programı vardı. Allahım millette ne televizyonlar vardı!

Eve girdi. Televizyonsuz ev, ölü çıkmış gibiydi. Hayır hayır, cenaze evlerinde bile kendini tutamayıp gülünecek bir şey çıkardı mutlaka. Ölüm evi gülüm evi diye boşuna dememişlerdi. Allahım Mercan'm ne eksiği vardı, evine girip öylesine bir şeymiş gibi televizyonu açıp arkasına yaslanıp izleyen kadınlardan...

Evde bir-iki dönendi. Televizyonun düğmesine bastı. Yok. Çalışmıyordu. İşte, evde bir erkek olacaktı ki bu işlerle ilgilenecekti. Gerçi kocası televizyondaki kocalara hiç benzemediğinden televizyon tamiri peşinde koşmazdı ama... Olsun, en azından adam televizyonu tamir ettirmiyor diye kavga ederlerdi. Evde bir ses olur, televizyonun boşluğunu doldururdu.

Mercan, Sultan Gelin filmindeki Türkan Şoray gibi... Kocası ölünce yerine televizyonla evlendirilmiş, ona gözü gibi bakmış, televizyon da en lazım olduğu anda benden hayır yok demişti. Televizyonu tamirciye götürse garantiden çıkardı da, acaba kendisinin yarına çıkacağının garantisi var mıydı? Ölümlü dünyaydı yani... Acaba bu tamirci kaç lira isterdi? Son parasını da çilingire vermişti.

Tamam.

Mercan yatak odasına girdi, dolaptan kırmızı etek bluz takımını çıkardı. Giyindi. Saçını havalandırdı.

Hep söylerlerdi, erkekler çaresiz bir kadın gördü mü,

ille de kahraman olmak isterler, kadının derdini çözmek için ne gerekirse yaparlardı. Ama yok, kadın kısmı öyle her işini kendi halletti miydi, e sonu iyi olmazdı yani... Bak, Mercan evi geçindirmişti de ne olmuştu? Kocası kapıyı çekip gitmişti. Adam da haklıydı, Mercan kocasına kendini kahraman gibi hissedeceği hiçbir iş bırakmamıştı ki. Belki hanım gibi evinde oturup kocam nasılsa bir çaresine bakar diye diretmiş olsa, adam mecbur kalıp iş bulacaktı...

Evet. Mercan tamirciye, televizyonun bozulmasından ne kadar mağdur olduğunu anlatacak, gerekirse üzgünce göz süzecek... Rimel sürse üzgünce göz süzmesi daha belirgin hale gelir miydi? Tamam. Makyaj da yaptı Mercan. Televizyonu tamir edenin ne büyük sevaba gireceğini anlatacak, aşırıya kaçmadan gerekirse cilve de... Yapacaktı. Bu televizyon tamir edilecekti.

Tamirci başını bile kaldırmadan cevapladı Mercan'ı. Televizyonu görmeden bir şey diyemezdi. Servis ücreti 50 liraydı. Ekran bozulduysa, o da 150'ye filan mal olurdu. Daha aşağı olmaz mıydı, vallahi çok zor oluyordu evde bir başına televizyonsuz. Daha aşağı? 120 olurdu. Ama görmeden kesin bir şey söyleyemezdi. Mercan dışarı çıktı. Yoktu işte parası...

Mercan, Sümbül Efendi Camii'ne gitti. Allahım kurban olayım sen yardım et'ti. Mercan senden ne istemişti de... Kocası dönmemiş, çocuğu olmamıştı. Allahım sen Mercan'dan ne istiyorsun? Şu hayatta bir televizyonu vardı Mercan'ın. Biraz seyredip uyuyacaktı sadece. Evde bir ses. Allahım Mercan'ın televizyondan başka kimsesi yoktu. O, bu kadarına razı olmuş, sana isyan etmemişti de... Allahım Mercan ağlıyordu. N'olur tamir olsundu televizyonu kendi kendine. Mercan dua için açtığı ellerini yüzüne sürerken parmaklarına bakıp bir durakladı. Yarım saat sonra kuyumcudaydı Mercan. Alyansını bozdurdu. Allah kimseyi televizyonuyla sınamasındı.

Mercan Hanım, artık dışarda yapacak bir şey bulamadığından, sosyal yaşam içinde kendine vakit ayırmayı beceremediğinden değil, kasten, iş vakitleri dışında evden çıkmıyordu. Kocası... Ya gelirseydi. Apartman kapısını zaten kapayan yok, kapalı da olsa anahtarı aynı. Kocası anahtarına güvenip evin kapısına kadar inecek, kapıyı açamayınca da... Mercan'ın kilidi sırf o giremesin diye değiştirdiğini düşünecekti. Değil mi ki Mercan kocasına gidersen git demiş bir kadındı. Kocası gururuna boş verip eve döndüğü halde kapılarda kalınca hepten kahreder, kapıya bir tekme attığı gibi gider, bir daha da dönmezdi.

Mercan da bilirdi gözü pencerede, şöyle tahta oturur gibi sandalyeye kurulup kocasının yolunu gözlemesini. Hatta, ah bir balkonu olacaktı ki evlerinin... Mercan balkona bir minder atar, çay bile içerek reklam bitsin de dizi başlasın diye televizyon karşısında beklediği gibi beklerdi kocasını.

Hayır, sen evinin bodrum katta olmasına bakmadan ne demeye kovuyorsun kocanı? Yaaa... İşte böyle Mercan Hanım. Tedariksiz sıçan domala domala taş ararmış. Kocası başkasını bulduysa, Allah etmeye kadın bir de hamile kaldıysa... Yok yok olamazdı. Bir kere onun kocasını

kim ne yapsındı? Gerçi zamanında adamı Mercan aldığına göre, şimdi bir enayi daha bulunurdu herhalde.

Mercan, pişmandı. Kocasını bir görse, haklıysa da haksızsa da özür dileyecekti. Kocasının öyle müdavimi olduğu bir yer yoktu ki Mercan gidip sorsun. Hani yolda karşılaşsalar falan... Hayır, çıkıp sokaklarda kocasını arayamazdı Mercan. Ya o sırada adam eve gelirseydi... Ya gelir de kapıyı açamaz da o sinirle kapıya bir tekme savurup...

Mercan. Pişmandı da kimden özür dileyecekti? Muhatabı yoktu. Genel af çıkmıyor, pişmanlık yasası kapsamıyor, tövbe bile geçmiyordu.

Allahım sen Mercan'ın yüzüne gül. Mercan çok pişman. Allahım sence ne yapsındı Mercan kocası dönsün diye?

Mercan en büyük çabayı pes etmek için verdi. Bir pes edebilse bunların hepsi bitecekti. Acaba kocam döner mi diye iş çıkışı eve koşa koşa gitmeleri, beklemekten vazgeçmiş gibi yaparak içini avutmaya çalışması, ne olur ne olmaz diye evde her zaman helvalık malzeme bulundurması... Bitecekti.

Ama iyiydi umut, insanın içinde bir ses oluyordu. Umutsuz insan, televizyonsuz ev gibiydi. Ne yapacaktı umut etmeyip? Neyle oyalanacaktı. Gece televizyon sesiyle uyumaya çalışırken neyi düşünecekti? Sabah çekyatta tek başına uyandığında, yanında kocasının olduğunu hayal etmese yahut Haydar'ın minicik elini düşünmese... Bazen yolda yürürken az ötesinde pıtır pıtır yürüyen, arada dönüp gülümseyen bir oğlan çocuğu kurmasa... Allah Mercan'ın ne kadar acı çektiğini naklen görsün diye hayal kurarken dua etmese, şimdi eve bir dönüyorum ki bizimki kapıda, âmin, bezgin canını nasıl sürükleyecekti?

Kendisi apartman merdivenlerini silmeden önce kabasını alırken çalı süpürgeyi yere nasıl sürtüyorsa, umut

da içinin tortusunu havalandırmak için Mercan'ı ordan oraya sürükleyen eldi.

Mercan Hanım sık sık Sümbül Efendi Camii'ne gider. Neden derseniz, Mercan televizyonla yatsa da içinde bir umut olmadan yataktan kalkamamaktadır.

Mercan, hayır vazgeçmeyecekti. Nasıl televizyon sönünce biraz dinlensin diye bekletip sonra yeniden açmayı denemişti, şimdi de hazır Allah'ı bir süre meşgul etmemişken tekrar el açmayı deneyecekti. Allah'tan ümit? Hayır kesilmezdi. Ama Allah'ın da onun ne kadar kalpten istediğini görmesi lazımdı. Düşündü düşündü. Şimdiye kadar nasıl akıl edememişti... Adak adayacaktı! Allah da artık Mercan'ı geri çevirmeyecekti. Sümbül Efendi Camii'ne gitti. Eğer kocası dönerse bir horoz kestirip fakir fukaraya dağıtacağına dair adak adadı. Mercan eve dönerken, içinin debdebesi dinmişti. Kocası, dönecekti elbet.

Evi dip bucak temizledi. Ağda yaptı. Helvalık malzemeyi kontrol etti. Kapı çalar da Allah tezinden versin kocası gelirse, hemen giyinivermek için kırmızı etek bluz takımını yıkayıp ütüleyip astı. Koskoca Sümbül Efendi Hazretleri, Çifte Sultanlar, hem de Hattat Osman, Mercan'ı geri çevirmezdi herhalde.

Hayır hayır.

Allah bu kez Mercan kulunu görecekti. Mercan o akşam, belki gelir diye değil de sözleşmişler de geç kalmış gibi bekliyordu kocasını. Sık sık saatine bakıyor, pencereden dışarıyı tanıdık bir ayakkabı görmek umuduyla izliyor, sokak kapısını aralayıp apartmanda merdiven inen bir ayak sesi var mı diye kulak kesiliyordu.

O gece bir işi çıkmıştı herhalde kocasının... Ertesi gece de... Kim bilir nereye takılıp kalmıştı. Devrisi akşam da... Bu adam niye ille akşam geliyordu ki, sanki mesaili

bir işi varmış gibi... Kendi evi değil mi, ister akşam gelir, ister gündüzleyin.

Acaba kocası gündüz, Mercan işe gittiğinde gelmişti de, evi kapı duvar bulunca kapıya bir tekme... Mercan başka apartmanların merdivenlerini silerken, kocası Mercan'ın kafasındaki merdivenden iniyor, anahtarıyla kapıyı açmayı deniyor, beceremeyince sinirlenip geri dönüyordu. Hani bazı apartmanlarda var; bir kamera sistemi olsa da Mercan akşam eve dönünce ekrandan bakıp kocasının gelip gelmediğini görse. Hoş, adam gelip gitse de Mercan görse ne olacak, adam kapıya tekmesini atıp gitmiş, kameraya dönüp Mercan ben şuraya gidiyorum, orda buluşalım diyecek hali yok ya... Gitti gider.

Mercan ertesi hafta, sildiği apartmanlardan birinin yöneticisinden; ben yarın gelmesem olur mu? Bizim oğlanın, adı Haydar, Allah sizinkini bağışlasın, veli toplantısı var da... diyerek izin istedi...

Ada vapuru efil efildi. Herkes çoluk çocuğuyla binmiş... Ne yapalım, Allah vermiyordu işte Mercan'a çocuk. Mercan vapurun güvertesine çıkıp oturdu, kolunu demire yasladı. Gökte süzülen martılara kapılıp gitti. Nasıl ki martılar, bir-iki kanat çırpıyor, sonra altlarına aldıkları rüzgârla kendiliğinden havada süzülmeye devam ediyordu... Allah çabalayanları işte böyle ödüllendirirdi. Mercan da kanat çırpıyor, hatta çırpınıyordu madem, elbet Rabbim bir süre sonra onun da kanatlarının altına aldığı rüzgârla süzülmesini sağlayacaktı.

Karşısına, bir kadın ve çocuğu oturmuştu. Çocuk, böyle kıvırcık kıvırcık saçlı, üç-dört yaşlarında bir oğlan. Cin cin bakıyor, Mercan'la göz göze gelince gözlerini kaçırıyordu. *Senin bakışına kurban.* Esmer de... Bazen Mercan yanında yürüyen bir oğlan çocuğu hayal ediyordu ya hani... İşte tam Mercan'ın elinden tutup yürüyeceği, keçiboynuzundan damlamış bir damla bal gibi bir oğlan... Acaba Mercan çocukla konuşsa, bir kere öpse falan, anası kızar mıydı? Canım niye kızsındı, konuşup da kötü bir şey yapmayacaktı ki Mercan. Gurur bile duyardı kadın, ne güzel çocuk doğurmuşum, bakan bir daha bakıyor da maşallah demeden geçemiyor diye... Mercan çocuğun annesine dönüp:

— Maşallah, dedi.

Kadın teşekkür edip oğlunu öptü. Çocuk Mercan'a muzip bir bakış atıp annesine sarıldı. Kadın oğluna parmağıyla martıları işaret etti:

— Bak, ne güzel uçuyorlar...

Ah bu çocuk Mercan'ın olacaktı ki, uçan kuşu böyle kuru kuruya göstermez, simit bile alır da, martılara attırırdı.

Çocuk Mercan'a baktı, Mercan bir göz kırptı, çocuk nazla dönüp annesine sarıldı tekrar.

— Adın ne senin?

Annesi:

— Bak teyze adını soruyor, söylesene.

Çocuk omuz silkti. Teyze anne yarısıydı madem, belki bir kere sarılırdı bile bu çocuğa Mercan.

— Çok güzel, Allah analı babalı büyütmeyi nasip etsin, dedi.

Çocuğun annesiyle arasını iyi tutması lazımdı.

Çocuğa bir-iki kaş göz etti, çocuk hiç oralı değil. Ah bu çocukla bir konuşabilse, bir sarılabilse... Vapurun güvertesine çıkan simitçiden bir simit aldı. Bir yandan çocuğun dikkatini kollayarak gösterişli hareketlerle simidi parça parça koparıp martılara atmaya başladı. Çocuk ilgiyle kıpırdandı. Mercan hiç oralı değil gibi birkaç parça daha simit attı. Çocuk bir martılara bir Mercan'ın elinden havalanan simit parçalarına bakıyor, martı simidi kapınca gülümsüyordu.

— Gel beraber atalım, annen izin verirse?

Çocuğun annesi:

— Hadi git teyzeyle...

Mercan çocuğun yanına gidip elini uzattı. Nazlanmadı çocuk. Mercan'ın elini tutup banktan indi. Allahım bu elleri nasıl böyle minik minik yaratıyorsun? Mercan için ne Nuh'un Gemisi ne Yusuf Peygamber'in kuyudan

kurtuluşu ne Hazreti İbrahim'in yerine kurban olarak gökten bir koç indirilmesi... Bir mucize varsa, o da bu çocuğun minicik esmer elleri... Birlikte güverte demirlerinin önüne geldiler.

— Demire yaslanma, düşersin, bir adım geri dur şöyle, hah...

Mercan bir parça simit koparıp çocuğa verdi. Bir parça da kendisi fırlatırken:

— Bak benim yaptığım gibi yap, uzağa... Hooop tuttu martı, bak gördün mü?

Ne güneş ne ay ne yıldızlar... Kâinatta ışıldayan bir şey varsa, o da bu çocuğun kara gözleri... Çocuğun attığı simit, alt balkona düştü. Mercan bir parça daha koparıp verdi:

— Bak böyle atacaksın, daha uzağa, daha uzağa...

Çocuk simidi fırlattı, bir martı havada kaparak süzülmeye devam etti. Çocuk gülümsedi. Oyyy... O nasıl taşsız pirinç gibi dişler. Çocuk eğleniyordu Mercan'ın yanında. Dönüp de annem nerde diye bakmıyordu bile. Doğurmakla bitmiyordu iş, kadın ana olup da evladını kendine bağlayamadıktan sonra... Mercan işte böyle de biliyordu çocuklarla anlaşmasını... Allahım sen Mercan'a bir çocuk...

Mercan bir parça simit koparıp yedi. Bir lokma da çocuğa uzatırken annesine baktı, acaba oğlunun yabancıların verdiği yiyecekleri yemesine kızar mıydı? Ay kadının umuru değildi.

— Hadi sen de ye, dedi Mercan.

Çocuk simidi yedi. Mercan elinde kalan simidin yarısını koparıp çocuğa verdi.

— Hadi yine atalım. Kopar sen de böyle bir parça...

O nasıl gülmek... Bir kere öpse Mercan çocuğu, annesi kızardı. Kirpikleri çocuğun... Toprağa sarılmış ağaç kökü gibi... Gözleri iri iri sürmeli... Bu çocuk büyüyünce

baharatlı bir güzelliği olacaktı, belli. Baharatlı da neymiş, aktar dükkânı olacaktı bu çocuk. Top karabiberler gibi gözbebekleri... Acaba nereliydiler? Aslında tam adı Haydar olmalık çocuktu.

— Adın ne senin?

— Efe.

Çocuğun annesini beğenmez bakışlarla süzdü Mercan, *cânım çocuğa koydukları ada bak...*

— Benimki de Mercan, söyle bakalım neymiş?

— Mercan.

— Seni verene kurban...

Mercan, çocuğun annesi bakıyor mu diye kontrol etti, *anca telefonla kendi kendinin fotoğrafını çeksin...*

— Seni bir kere öpeyim mi Efe?

Efe gülümsedi. Öptü Mercan. Oh, kokladı bile.

— Sen de beni öp,

Çocuk da Mercan'ı öptü,

— Bir de bu taraftan öp Efe...

Mercan çocuğun saçını kokladı. Mis. Efe'nin annesine şöyle bir baktı da... Kendi çocuğu olsaydı, Mercan asla onun elin kadınıyla martılara simit atmasına, hele ki tanımadığı birinin evladını öpmesine, koklamasına falan izin vermezdi. Hırlı mıdır, hırsız mıdır, çocuk sapığı mıdır? Kimsenin alnında yazmıyor ki...

— Bak böyle atacaksın böyle, hadi daha uzağa fırlat... Hop, tuttu martı. Efe, bir kere sarılayım mı ben sana?

Allahım ne geniş anneler vardı dünyada... Mercan Efe'ye sarıldı. İlk adalarda inmeyen yolcular da ayaklanmaya başlamıştı. Efe'yi annesine teslim edip Büyükada'da indi Mercan. Allahım, millette ne çocuklar vardı.

Daha önce hiç gelmemişti ama duymuştu Mercan, Büyükada'da Aya Yorgi Kilisesi varmış. Bu kiliseye giden yokuşu, bir ağaca bağladığın ipi yol boyu koparmadan

çıkarsan, bir de kiliseye varıp dileğini yazıp kutuya atarsan, muhakkak ki muradın gerçekleşirdi. Mademki Allah herkesin Allah'ıydı, mademki herkes Allah'ın kuluydu, senin ulun, benim ulum diye ayırmanın âlemi var mıydı? Fatma Ana'nın da, Meryem Ana'nın da eli Mercan'ın üzerinde olsundu.

Ada güzeldi. Oh efil efil. Şu adada yaşayıp sefa süren kadınlardan nesi... Aman aman, Allah herkesin gönlüne göre versindi. Şimdi içinden başka dilekler geçirip ululuların dikkatini dağıtmanın âlemi yoktu. Kocası dönsündü de başka bir şey istemiyordu. Sahildeki çay bahçesinde oturup bir çay içmesini bilirdi ama kendine vakit ayırmanın sırası değildi. Mercan bakkala girip sordu, acaba kilise kaça kadar açıktı?

— Birazdan kapanır, dedi bakkal.

— Yol çok uzun mu?

— Yürüyerek bir saati bulur, ama şurda faytonlar var.

Mercan fayton durağına gitti. Sıra sıra atlar, Mercan'ın kocasından umudu kestiği günlerdeki gibi canlarından bezmiş... Hayır hayır. Şimdi etrafı seyre dalmanın sırası değildi. Kilise kapanmak üzereydi. Doğruca faytoncunun yanına gitti:

— Kiliseye gider mi?

— Yokuşun başına kadar gider.

Zaten daha iyiydi, Mercan yokuş yukarı ağaca ip bağlayıp yayan çıkacaktı.

— Ne kadar?

— 35.

35... Çok gelmişti. Mercan o paraya, bir apartmanın merdivenlerini iki hafta siliyordu.

— Şey, daha aşağı olmaz mı? Benim çok acelem var da...

Faytoncu, "Tarife sabit," dedi. Mercan yürürdü, yürürdü ama ne kadar hızlı yürüse, attan hızlı gidip de ki-

lise kapanmadan yetişebilir miydi? Adı üstünde, "dört nala" demişler. Faytona binmek için gelen iki kıza, "Beraber binelim mi," dedi. "Siz onar verirsiniz, üstünü de ben tamamlarım." Faytoncu fark edip:

— Dolmuş sistemi yapmıyoruz yalnız, diye söylendi.

Ah, Mercan'ın şuraya geleceği iki arkadaşı olacaktı ki... Bir de yeterdi. Birlikte gelenleri ayırmıyordu faytoncu. İki kız en öndeki faytona binip gitti... Saat ilerliyordu. Mercan çantasını açtı, parasını denkleştirdi, faytona binerken:

— Aman diyim çok hızlı gidelim kardeş, acele işim var benim tepede.

Tıkır tıkır tıkır tıkır... Arkası orman önü deniz müstakil evler... Tıkır tıkır tıkır tıkır... Her evin penceresinden çiçekler fışkırmış... Şunları renk renk yaratan, her birine ayrı biçim veren Allahım, bütün tabiata can vermişsin de bir Mercan'ın kocasını döndüremez olur musun? Değil mi ki senin bir "kün" demenle her şey oluyor... Kün de ki Mercan'ın içi sükûn bulsun Allahım.

Mercan filmlerde görürdü de, sevgililer de adaya gelirdi hep. Oh ıtır ıtır kokular. Mercan faytondayken Mercan değildi de Ferdi Tayfur'la ada'ya giden Itır Esen'di. Hatta Itır Esen gibi, hırkasının ipinin söküldüğünü fark etmeden faytona biniyordu da, Ferdi ucunu yakaladığı ipi elinde sara sara fayton önde o arkada koşarak tepeye kadar çıkıyor, yol bitiminde hırkanın tamamen sökülmüş sırt kısmından oluşan yumağı Itır Esen'e takdim ediyordu. Ne diyordu Ferdi Tayfur o filmdeki şarkıda, "Varlığının tiryakisi, yokluğunun delisiyim..." Allahım Mercan da kocasının varlığının... Geri dönsündü işte...

Fayton durdu, Mercan inerken:

— Kilise ne tarafta?

— Şu yoldan yukarı gideceksin.

Mercan yokuşun başına vardı. Evden getirdiği pem-

be ip bobinini çantasından çıkardı. Bismillah diyerek ve kocasının geri dönmesini dileyerek ipin ucunu bir ağacın gövdesine bağladı. Bobinin ipini açа açа yürüyordu yürümesine ama birkaç adımda bir geri dönmek zorunda kalıyordu. Neden derseniz, Mercan ne kadar dikkatli yürüse, bir yandan bobinin ipini çözer bir yandan adım atarken ip gerilip kopuyor, Mercan geri dönüp ipi ağaca tekrar bağlıyordu. Zamanına acımaz, her adımdan önce durur, bir parça ip çözer, ayağını ipine göre uzatırdı da... Kilise kapanmadan tepeye varması gerekiyordu. Mercan bir adım daha attı. İp yine koptu. Geri döndü. Itır Esen'in bindiği faytonun peşinden koşan, aşk hayatı hırka ipliğine bağlı Ferdi Tayfur bile yol boyunca ipi koparmamıştı da... Mercan saçından çıkardığı tel tokayı bobinin deliğine geçirdi. Elinde tokayla yürüdükçe bobin dönüyor, ip makaradan boşalır gibi yol boyunca kopmadan açılıyordu. Bu esnada Mercan'ın yanından geçen bir kadın dikkatle bakarak:

— Pardon o ipi ne yapıyorsunuz?

Mercan cevap vermeden ve sonraki adımı besmeleyle atarak... Kadın tekrar sordu,

— Merak ettim de bu ip ne için?

Kocamı kendime bu iple bağlayacağım! Allahım dünyada ne gamsız kadınlar vardı. Belli ki bu kadın, derdinden değil turist turist gelmişti kilise kapılarına. Yoksa bilmez miydi bu kilisenin hikmetini, bu ipin yollara ne için serildiğini... İnsanın bir derdi olmayagörsün, bütün çareleri öğrenirdi. Mercan kadına cevap vermeden hızlı hızlı yürümeye devam etti. Bismillahirrahmanirrahim. Yıllarca balkondan aşağı iple sepet salmayı hayal etmişti de, kısmetine kocası dönsün diye yokuş yukarı ip salmak çıkmıştı. Allahım millette ne ipler... Aman aman hepsi onlara olsundu. İpin diğer ucunu da bir ağaca bağlayıp kiliseye vardı. Oh, şükür kapanmadan yetişmişti. Kilisenin bahçe-

sine girdi. Geri çıktı. Zira Bismillah diyerek girmişti. Gerçi, Allah'ın adıyla başlarım demekti ama o camiye girerken söylenirdi. Acaba kiliseye girerken ne denirdi? Bismillah dememeye odaklanarak kilisenin bahçesine adım attı Mercan. Kapının yanındaki çiviye asılı şallardan birini alıp başına örttü. Kilisenin içine girdi. Önceden hazırladığı kâğıt kalemi çantasından çıkardı. Dileklerin içinde biriktiği şeffaf kutunun önüne vardı. Acaba şimdi sadece kocam geri dönsün mü yazmalıydı, yoksa altına çocuğumuz olsun diye de eklemeli miydi? Tek ki bir çocuğu olsundu, adının Efe olmasına bile razıydı Mercan. Dilekleri çoğaltıp da ululuların kafasını karıştırmanın âlemi yoktu. Mercan kâğıda sadece, "çocuğum olsun" yazıp kutuya attı. Hâşâ huzurdan, şu duvarda resmi olan Meryem Ana mıydı da Mercan, kocası dönmeden çocuğu olsundu, burda dilenen dilekler kabul olduğuna, yani Mercan'ın çocuğu olacağına göre öncesinde kocası da dönmüş olacaktı.

Mum da yakacaktı. Allah'ın gücüne gitmezdi herhal. Mademki buraya kadar çıkmayı nasip etmişti Allah ona, mum değil meşale bile yakardı Mercan. Mumların dizildiği bölmelerin yanında "gönlünüzden ne koparsa bırakabilirsiniz" yazıyordu. Kumbaraya bir lira attı, tam elinde mumla sunağa giderken geri döndü. Bir liralık adam mıydı yani kocası? Allah ve şu duvarlarda resmi olan ulular, Mercan'ın kocasının dönmesini ne çok istediğini görmeliydi. Mercan parasına acımayıp ki bu paraya üç kat merdiven siliyordu, kumbaraya beş lira daha attı. Elinde mumla sunağa geçti. Meryem Ana'ya baktı: *Meryem Ana, senin çok günahını almışlar. Allah'ın mucizesi, sana bir çocuk vermiş, hem de yoktan var etmiş... Meryem Ana, elini üstümden esirgeme. Kocam geri dönsün de Rabbim bana da bir evlat versin.*

Madem Aya Yorgi Kilisesi'nde dilenen dilekler kabul oluyordu, kocası bugün yarın geri dönecekti. Dönecek de

çocukları bile olacaktı. O yüzden Mercan tepede, şöyle manzaraya nazır bir çay içmeye heves ettiyse de vazgeçti. Ya o burda oyalanırken kocası eve gelir de kapıda kalır... Mercan koştur koştur yokuş aşağı inerken bir tabela: "'Lütfen ağaçlara ip bağlamayın.' Kilise yönetimi."

Mercan ev anahtarının bir yedeğini yaptırdı. Televizyondaki filmlerde görüyordu da, anahtarı kapı önündeki paspasın altına koyuyorlardı hep. Gelen, yanında anahtarı yoksa paspasın altından alıyordu. Mercan bir koşu Öz Japon Pazarı'na gitti. Paspas almaya...

Öz Japon Pazarı, Mercan'a her daim iyi gelmiştir. O, bu dükkânlara, adlarının her şey bir milyoncu olduğu zamandan beri gider. Sonra liradan sıfır atılınca, her şey bir liracı olmuş; bir liraya satılan bir şey kalmayınca da aynı dükkânların adı sırasıyla free shop ve Japon pazarı olarak değişmişti. En son, Samatya'da Japon pazarları artınca, aidiyet bağının altını çizmek için bu dükkâna Öz Japon Pazarı tabelası asılmıştı.

Mercan televizyonda görüyordu da kafalarını dağıtmak için sık sık alışverişe çıkıyordu kadınlar. Alışveriş merkezlerini Cevahir senin, Kanyon benim geziyor, hatta oralarda yeni sevgilileriyle görüntüleniyorlardı.

Mercan aylardır, kafasını dağıtmak için gittiği Öz Japon Pazarı'nda yalnız görüntüleniyordu. Biraz tezgâh bakayım diye keyfiyetten girdiği de olurdu ya genelde acil bir ihtiyaç çıktığında bir koşu gidip alma yeriydi burası. Her şey bulunurdu Öz Japon Pazarı'nda. Mercan, rujunu, rimelini, tuvalet pompasını, yapışmaz tabanlı tavayı,

insan içine çıkacağında kırmızı etek bluz takımının altına giyeceği 20 Den ince çorabı hep burdan alırdı. İlk kat; kırtasiye, kozmetik ve zücaciyeye ayrılmıştı. Allahım Mercan'ın neyi eksikti on iki kişilik yemek takımı alanlardan... Mercan'ın sayabileceği on iki yakını... Ali, Hasan, Hüseyin, Zeynel Abidin, Muhammed Bakır, Cafer-i Sadık, Musa Kazım, Ali Rıza, Muhammed Taki, Ali Naki, Hasan Askeri, Muhammed Mehdi... On İki İmamlar'dı. Her başı sıkıştığında onlardan yardım istemiyor muydu?

Kocası dönse, iki kişilik yemek takımları da satılıyordu Öz Japon Pazarı'nda. Hatta çocuklar için resimli yumurta kapları, yemek yemeyi eğlenceli hale getirecek renkli tabaklar... Bir üst katta envaiçeşit oyuncak... Çocuğun gece uyurken sarılacağı pelüş ayısı, gündüz evde vuuvv vuuvv diye süreceği arabası, legosu, barbisi, barbi evi... Üst kata pek çıkmamaya çalışıyordu Mercan.

Giriş kattan, arada kendini şımartmak için ufak tefek şeyler alırdı. Kâh bir tuzluk kâh bir fincan... En ucuzu tuzluktu da, bir al, iki al, bir evde kaç tane tuzluk olabilirdi ki? İyiydi fincan, mutfakta bir renk oluyordu. Hem fincan alırken insan kendini gerçekten bir şey seçiyor gibi hissediyordu. Hangi rengini, hangi biçimdekini alsaydı acaba? Burada satılan bütün fincanların üstünde ya burç amblemleri vardı ya dünya başkentlerinin simgeleri. Mesela Mercan suyu kova burcunda, sabah çayını Eyfel Kulesi'nde, akşam kahvesini Thames Nehri'nde içerdi.

Her şeyin en ucuzu, en "bu kadarı nenize yetmiyor"u Öz Japon Pazarı'nda satılırdı. Armudun sapı, üzümün çöpünü geçip; mısırı koçanıyla, karpuzu kabuğuyla yiyip de gıkını çıkarmayanların mekânıydı burası.

Mercan zemin kata indi: yıldız tornavidaları, İngiliz anahtarlarını; evinde erkek olan kadınların alacağı şeylerdi bunlar; muhabbet kuşu yemleriyle yan yana sınıf-

landırılmış fare zehirlerini, hamakları, mangalları geçti. İşte, paspaslar karşısındaydı.

Mercan paspası evin kapısının önüne serdi, yedek anahtarı altına koydu. Eve girdi. Kapıyı tekrar açıp anahtarı aldı, bu kez Bismillah demeyi ihmal etmeden anahtarı paspasın altına yeniden koydu. Paspasın üstünde Welcome yazıyordu. Kasıtlı olarak en cafcaflısını almıştı ki fark edilsin. Gerçi kocasıyla anahtarı paspasın altına koymak gibi bir âdetleri yoktu ama... Kocası gelince, Allahım inşallah gelir, kendi anahtarıyla kapıyı açamaz da kapı önündeki paspası fark edince, bu ne ola ki diye bakar da bir de altına bakıp yeni anahtarı buldu muydu...

Mercanların apartmana merdiven silmeye gelen kadın, altını silmek için paspası kaldırdığında görecekti anahtarı... Mercanlar taşındığında, ev sahibi ne iş yaptığını öğrenince istersen bu apartmanı da sen sil demişti de, Mercan kadını ekmeğinden etmesin diye... Hem de kendi oturduğu apartmanı silmek istemediğinden işi almamıştı. Kadın apartmanı silmeye geldiği vakitler Mercan da başka apartmanları silmekte olduğundan, iki-üç kere anca karşılaşmışlardı. İyi bir kadına benziyordu. Ne yapacaktı Mercan'ın anahtarını bulsa bile... Evet evet burda dursundu anahtar.

Kocası ya gelmemiş ya anahtarı bulamamıştı. Acaba Mercan, kapının üstüne "kilit değişti, yeni anahtar paspasın altında" yazsa mıydı? O zaman da hırsıza uğursuza davetiye çıkarır gibi... Hoş neyi vardı da neyi çalınacaktı? Bir televizyon... Ne yapsındı, takside girer yenisini alırdı. Da, Allah muhafaza uğursuzun biri kapıdaki notu görür, gündüzün anahtarın yedeğini yaptırır, Mercan gelmeden paspasın altına koyar, gece kendi anahtarıyla girer Mercan'ın yanına ilişir de... Bu kocası neredeydi? Onu itin uğursuzun eline bırakıp gitmişti.

Ertesi hafta Mercan, başka bir apartmanın yöneticisinden izin istiyordu. Büyük kız biraz hastaydı da, adı Zeliha, Allah sizinkine sıhhat versin. Onu hastaneye götürecekti, sigortadan randevu almıştı. Apartman yöneticisi, biz seni sigorta yaptırdık mı ki diye sormadı. İzin verdi; madem çocuk hasta diyorsun...

Mercan o gün, Allahım sen onu kapılarından boş çevirme, Erikli Baba Cemevi'ne giderken, yıllardır yaşadığı semte, çocukken ayrıldığı mahallesini nice sonra ziyaret etmiş gibi bir şaşkınlıkla bakıyordu. Sair günlerde bir koşu işe gidip gelirken ayakları yolu buluyor, gözünü kulağını açmasına gerek kalmıyordu. Şöyle bir bakıyordu da Mercan şimdi... Vay babam, buraları ne olmuştu böyle... Samatya'dan Yedikule'ye giden yol boyunca... Fatmaların evinin yerine yeni apartman dikilmiş, yeni ev sahipleri taşınmıştı bile. Perdeler merdeler asılmış... Güzeldi Fatmaların evi. Fatma da temizliğe giderdi ama evleri balkonluydu. Tabii, insanın kocası da çalışacak ki... Fatma'yla balkona bir kuruldular mıydı bekâr kız gibi gülüşür, çay içer, çekirdek bile çitler, kocalarını, temizliğe gittikleri apartmanlardaki daire sahiplerini çekiştirirlerdi.

Yeni apartmana yaklaştı Mercan, kapıda kamera,

hatta güvenlik şifresi girmek için cihaz bile vardı. Fatma, eskiden evinin bulunduğu yere şimdi anca merdiven silmeye gidebilirdi. Az ötede Haticelerin evinin yerine açılan temel çukuru... Önüne paravan gerilmiş. Hatice pek düşkündü ziyaret-adak yeri gezmeye; kocası alkolikti de, adam iflah olsun diye... Biraz da bedava etli pilav yemek için... Yanında büyük yoğurt kabıyla gider, evdekilere de alırdı hatta. Hatice'yle birkaç kez Erikli Baba Cemevi'ne gitmişlerdi de, Mercan akşama kocasının canı tatlı çekerse diye dua sonrası dağıtılan helvadan alıp eve götürmüştü. Gitmeseydi iyiydi Haticeler. Birinin kocası alkolik, öbürününki esrarkeş, Amatem tabelası gibi türbe türbe geziyordu iki bacı ne güzel.

Yanında anlatacağın eşin dostun olunca, dert zehir de olsa bir damla bal süzülüyordu. Eskiden ne iyiydi. Mercan, kocası olmasa da sokakta tek başına yürümek, evde televizyona can yoldaşı olmak zorunda kalmazdı. Kocası yine evi terk etmiş olsaydı da, tamam Mercan mecbur kalıp kapının kilidini değiştirtmiş olsaydı, ama misal eskiden şurda oturan Elif evi yıkılıp gitmemiş olsa gelmez miydi Mercan'la iki satır sohbet etmeye eve? Zaten kadın kaynanasından kaçmaya yer arıyordu. Ama... Yoklardı. Onların evlerinin yerine yükselen apartmanlara taşınanlar da ne Mercan'la oturup iki laf eder ne birlikte cemevine gelirdi.

Mercan, giden eşinin dostunun varlığını çok arıyordu ama Fatma'nın yeri hepsinden ayrıydı, dört tane çocuğu vardı. Dört! Arada temizliğe giderken çocukları bırakacak yer bulamadığında, o gün işi yoksa Mercan'dan rica ederdi: "Az başlarında dursan?" Şimdi bir eşi dostu olsa Mercan'ın... Kocasının yokluğu bile bu kadar içine işlemezdi belki. Oturur dertleşirler, kocasının nerde olabileceğine dair akıl yürütürler, birlikte sosyal hayata karışırlar; paraları yok diye buluşup parkta çekirdek çitle-

mek de mi haram, yeri gelir Mercan sokaklara kocasını aramaya çıktığında arkadaşı onun evinde bekler, böylece yeni kilidin anahtarına sahip olmayan kocası kapılardan dönmezdi. Kocasını arkadaşlarından kat'a kıskanmazdı Mercan. Dünya ahret bacılarıydı onlar. Ama evlerinin bir bir yıkılıp gitmeleri yüzünden, Mercan dünyada tek kalıp ahretteki bacılarıyla, Çifte Sultanlar'la arkadaş olmaya mecbur kalmıştı.

Samatya'dan Yedikule'ye giden cadde, bir çocuğun süt dişleri dökülmüş ağzı gibiydi. Açılan gediklerin önüne sac levhalar dikilmiş, üstüne yeni binayı yapacak müteahhit firmanın adı yazılı tabelalar asılmıştı. Yıkılmış bir binanın önüne gerilmiş paravana asılı uyarıda, "Belediye emri ile bu alanda sandalyede oturmak kesinlikle yasaktır" yazıyordu.

Yedikule'de yeni yapılan konakların ordan geçerken... Palmiye bile dikmişler! Şaşkınlıkla yaklaşıp baktı. Yedikule'de ilk kez palmiye görüyordu Mercan. Kocası evde olsa, dönüşte anlatırdı: Valla, böyle Vatan Caddesi'nde de yok mu hani, fıskiye gibi ağaçlar. Televizyonda da çıkıyor ya, onlardan dikmişler... Yok yok, öyle anlatmazdı, şöyle anlatırdı: Hani Ayşe Ablaların eski evi yok mu, gecekondu... O evin orası ne olmuş bil? Konak! Hem de, palmiyeli malmiyeli. Hani o zengin ağaçları yok mu, onlardan. Ayşe Abla o kadar ah ettiydi hayrını görmesinler diye, pehhh! Gelip bir yerleşmişler ki sorma... Demir parmaklıkla çevirmişler de, kapısına güvenlik görevlisi bile dikmişler. Yaklaşıp demirlerin arasından baktım da, bahçeli mahçeli bir yer, bahçe dediysem... Ordaki incir ağaçlarını hatırlıyor musun? Hep gitmiş. Ne diyorum sana, palmiye! Sitenin duvarının dışında da bir garibim incir ağacı kalmış. Ağaca baktım baktım içim ezildi. Yok, ordan bize ekmek çıkmaz. O binalarda oturanların özel hizmetçileri vardır da böyle filmlerdeki gibi üniforma

bile giyiyordur. Aman istemez zaten, ahlı yer. Sen bakma zenginlere tutmadığına. İnsanın parası oldu muydu ne ah işler ne beddua. Bize işler... Kocası, otun tohumlarını ayıklarken Mercan'ı dinleyecek, belki cevap bile verecekti de... Neyse...

Yedikule Zindanları'nın sapağına geldi. Zindanın burçlarının heybetli görüntüsünü severdi Mercan. Berisine de çocuk parkı yapmışlardı cıvıl cıvıl. Şimdi kocası evde olsa, Mercan dönüşte: Geçende dizide de gösterdi ya, eskiden hapishaneymiş oralar. Koskoca şehzadeleri boğduruyorlarmış Yedikule Zindanları'nda... Mercan söylemekle söylememek arası kararsız, ağzını bir açar, kocası dalga geçer diye vazgeçip susar, kocası anlar, söyle söyle der. Mercan: Bak bir şey söylicem ama gülme, mesela sen padişah olsan da... Gülme diyorum. Mesela ben de cariyeyim. Esir düşüp saraya getirilmişim. Şimdi nasıl bütün gün yer siliyorum, o zaman da öyle, sarayın yerlerini silerken, valide sultanın dikkatini çekmişim, senin önünde dans etmek için beni beğenip seçmiş... Mercan da gülmeye başlar. Tamam, bak güldürme, neyse sen böyle kaftanını maftanını giyinip tahtına kurulmuşsun, biz beş kız oynuyoruz. Ama ne oynamak! Sen de beni beğenip mor mendil atıyorsun... Mercan bir yandan bakla ayıklarken kocasına, sonra biz şey olmuşuz, halvet. Allah'ın gücüne gitmesin ama mümkünü yok ki bir oğlum olsun istemem. Hep boğduruyorlarmış oğulları o Yedikule Zindanları'nda. Ne o, padişaha rakip olmasın. Aman aman onlara olsun! Tek ki evladım sağ olsun da ben haseki sultan olmayıvereyim. Bak gülme diyorum.

Mercan surlara doğru yürürken, yanından biri öbüründen bir baş uzun iki çocuk geçti. Bir topu ikiye bölüp başlarına takke gibi geçirmişler. Bir adım arkalarında başına dantel cami takkesi takmış bir adam... Eve döndüğünde kocasına, bir görecektin, üçünün de başında birer takke. Baba oğullar mıydı acaba? Artık oğlanlar da maçta mı

yenilmişler, top mu patlamış neye hınçlandılarsa boylarına bakmadan ikisinde de bir tafra, büyük adam gibi sinirli sinirli yürüyorlar.

Yedikule Kapı tabelası görünmüştü. Bostandan kalan mıcır dökülmüş arazide üç-dört çocuk bilye oynuyordu. Kocası hep demez miydi bilye ütmede üstüne yokmuş diye. Aslında demezdi. Hiçbir şeyi öyle uzun uzadıya anlatmazdı kocası. Ama olsun yine de Mercan eve döndüğünde, bostanın orda üç-dört çocuk gördüm, oğlanın biri ben sura varasıya arkadaşlarının bütün bilyelerini üttü, diye kocasına anlatabilirdi.

Mercan surun kemeri altından geçip sur dibinden caddeye uzanan bostandan kalma yeşilliğe baktı. Kocasına dönüp, insanın yazığı geliyor, cânım bostanı el kadar bırakmışlar. Zaten hiç görüyor musun artık, hani ordan mahalleye marul taşıyan eşekler nerde? Hani o sur boyunca uzanan yeşillik? Hayıf! Eve döndüğünde bunların hepsini bir bir kocasına... Aslında tam böyle değil de; hatırlıyor musun bir kere senin canın tatlı çektiydi de, ev tam takır kuru bakır ki helva kavurayım... Sen tutturdun, o zaman gidip bostandan dut yerim diye. Ben de gecenin köründe seni o kafayla tek salmadım da birlikte bostana gidip dalından kopardıydık dutları... Eve döndüğünde bunların hepsini, hatta daha da dantelleyerek niye anlatmasındı Mercan? Ah evde sokağı anlatacağı biri olsa... Dünyanın geri kalanı Mercan'a, dönüp kocasına anlatmak için lazımdı. Dile dökülmeyince ne gözün gördüğü ne kulağın işittiği... Hiçbirinin tadı yoktu.

Mercan adımlarını hızlandırdı. Zeytinburnu'na ilerleyen caddede, araba uğultusunun içinde tek başına yürüyordu. Erikli Baba Cemevi uzaktan göründü. Oraya da bir trafik lambası koyamadılar di mi? diye anlatırdı kocası evde olsa da, neyse, inşallah Allah bugün onu geri çevirmeyecekti.

Erikli Baba Cemevi'nin bahçesine girdi. Bahçe kalabalıkçaydı. Bahçenin içindeki, Erikli Baba Hazretleri'nin türbesi başına vardı Mercan. Ellerini göğe açmış dua ederken dirseklerini hafifçe yasladığı demir parmaklıklara asılı mermer levhada **Erikli Baba Türbesi, kara kış içinde erik getiren, insanların isteklerini Hakk'a yetiren, hayır himmet eyleyen** Erikli Baba, **suladın orduyu bir kırba su ile, hayır himmet eyleyin erenler** yazıyordu.

Hikmetleri bunlardı Erikli Baba'nın. Vakti zamanında seferdeki bir ordunun askerleri susuz kalmış, az daha kırılacaklarmış da Erikli Baba onlara bir tas su vermiş, bütün askerler o bir tastan çoğalan suyla doymuşlar.

Ama Mercan'ı asıl ilgilendiren: Derler ki Erikli Baba'nın esas adı Eryek Baba'ymış. Erenlerle birlikte İstanbul'a varıp dergâhını kuruyor da kapısını yedi düvele açıyor. Bir gün, hamile bir kadın, Eryek Baba'yı ziyarete geliyor, hamilelik bu ya, kadın aşeriyor, canı erik çekiyor. Kış günü, o zamanlar o mevsimde yaz meyvesini nerde bulasın? Eryek Baba kerametini gösteriyor da sofraya bir sepet erik getiriyor. İşte o gün bugün Eryek Baba'ya Erikli Baba derlermiş. Ne vakit hamileler aşerip de canları erik çekmişse, Erikli Baba'dan dilemek için bu dergâhın yolunu tutarmış.

Mercan, Erikli Baba'nın türbesi önünde ellerini açmış, Allahım sen Mercan'ın muradını ver, kocası dönsün. Mercan da isterdi elbet, hamile kalsın da canı erik çekip buraya gelsin. Ama kocası bir dönse de Mercan hamile kalsa, Allah'a sözü olsun, canı erik çekse de çekmese de sık sık bu türbeyi ziyaret edecekti. Ne gelirse senden ya Rabbi.

Cemevi binasına girip çıkan kalabalığa baktı Mercan, bir kadının kırkı için can aşı varmış. *Ölülere bile bunca eş dost veren Allahım, beni sağken bu dünyada bir başıma bırakma.* Mercan bahçedeki büfeden bir mum alıp

yok yok üç tane olsun, diğer mezarların olduğu kısımdaki adak kulübesinin önüne vardı. Birinci mum, kocası dönsün; ikinci mum, çocuğu olsun; üçüncü mum da... Ne dileseydi? Çocuğu sağlıklı olsundu. Son iki mumu kocasının dönmesini dilediği mumun alevinden yaktı ki dilekleri birbirine bağlansın. Mumlar hemencecik eğiliyordu. Halbuki kilisenin mumları böyle miydi?

Mercan cemevinin bahçesinden çıkarken, aşevinden mis gibi helva kokuları yükseliyordu. Mercan... Kocasını özlemişti.

Cemevi binasına girdi. Merdivenden duanın okunacağı aşevine indi. Bu merdivenden Samatya Meydan'a inen merdivenden korktuğu gibi korkmazdı Mercan. İşte Hazreti Ali'nin nakış gibi yüzü, işte Hasan, işte Hüseyin... Bütün Ehlibeyt tablo tablo karşısındaydı. Mehdi dönecekti.

Yemekhanede kadınlı erkekli bir kalabalık, dedenin kürsüsüne doğru sıralanmış masalara oturmaya başlamıştı. Mercan arka masalardan birine yöneldi. Yüzleri benzemese de bakışları benzeyen kadınlar... Birbirlerine, "Nasılsın kurban?" diye soruyorlar. Mercan, bir Alevi kadını yüz metre öteden, isterse Mercan yoldan geçerken kadın beşinci katta cam siliyor olsun, tanırdı. Yıllardır ağlamış gibi bakardı Alevi kadınlar. Onlar da Mercan'ı? Tanırlardı herhalde. Onlardan olduğunu? Anlarlardı.

Mercan masaya oturdu. İçeri gönül rahatlığıyla girmişti de... Oturunca... Mercan hep Hatice'yle gelirdi buraya. Tek gelişi bu ilk oluyordu. İnsan iki kişi olunca, acaba etraftakiler bana bakıp bakıp ne düşünüyorlar demiyordu da acaba şimdi mevtanın yakınları, bu kadın kim diye bakıyorlar mıdır Mercan'a? Belki de diyorlardır ki bedava etli pilav, helva yemeye gelmiş. Yoksa akrabamız falan değil, olsa tanımaz mıyız? Desinlerdi. Demezlerdi. Fukara doyurma yeriydi burası madem... Demezlerdi.

Dağıttıkları Hakk lokması daha çok insanın kursağından geçiyor diye gönülleri ferahlardı hem...

Yemekhanedeki kadınlar başörtülerini hazır ediyor, bir tezgâhla yemekhaneden ayrılmış mutfak kısmında, merhumenin büyük gelini olacak, bir kadın aşçıya yardım ediyordu.

Etli pilav mis gibi kokmuştu. Kocası gitti gideli, ilk defa yemeği tek başına yemeyecekti Mercan. Burda bakışı kendisininkine benzeyen bir sürü insan, karşı duvarda bütün güzellikleriyle resmedilmiş On İki İmam. Mehdi, dönecekti.

Mercan helvayı beklerken bakıyordu da, merhumeye de Allah çocuktan yana bereket vermişti maşallah. Gelenlerin baş sağlığı dilediği kişilere bakılırsa rahmetlinin üç kızı, iki oğlu vardı. Yok yok, hazırlığa yardım eden o iki kadın, ölenin kızı olsa, mümkünü yok analarının kırkı çıkmadan saçlarına röfle attırmazlardı. Gelinler şimdiden birbirine mesafeliydi. Herhalde evlat sayısı kadar ev kalmamıştı merhumeden. Şimdi evler satılacak, sağlığında anasının üzerine tapulu evlerde oturan evlatlar da evden çıkacaktı mecbur.

Büyük gelin mutfakta kendini paralayıp herkese iyi davrandığına, merhumenin kızlarından biri gözünden bir damla yaş akıtmayagörsün, pilav kepçesini bıraktığı gibi eltisine omuz vermeye koştuğuna göre, evlerden birinde o oturuyordu. İlişmesinler diye de diğer kardeşlerle arayı iyi tutmaya çalışıyordu demek.

Değil mi ki şu yemekhaneye su taşıyan ailenin ilk torununu o doğurmuş, değil mi ki kayınvalidesi sağlığında bu evi oturmaları için onlara vermiş, merhumenin bir nevi vasiyetiydi o evde onların oturması. Şimdi daha kadının toprağı soğumadan ev satışı falan... Valla âlem onlara gülerdi.

Aşevinde hal hatır sorma ve gideni rahmetle anmadan mütevellit bir uğultu vardı.

Dede kürsüdeki yerini aldı. Aşevindekiler şöyle bir toparlandı. Kadınlar başörtülerini taktı. Dede mikrofonu açtı: "Ayaktakiler otursun bir, öncelikle Hakk'ın rahmetine kavuşan Zühre Annemize bir kez daha Allah'tan rahmet diliyoruz. Mekânı cennet olsun, ruhu şad olsun, bizden ayrıldı, güzel On İki İmamlar'dan ayrılmasın."

Aşevindekiler ellerini sinelerine götürerek bir ağızdan:

— Allah Allah

"Dua okucaz, Yasin okucaz, dualarımızı Türkçe okucaz, sizlerin de 'Allah Allah' demenizi, eşlik etmenizi diliyoruz. Bugünlerde cemevimiz yoğun, temizlik konusunda biraz aceleci davranıldı, canlar hemen yemekhaneye indi. Temizlik yapılmadan indiler, bundan dolayı kusura bakmayın. Olabiliyor böyle, hepimiz canız burda, kusurumuzu eksiğimizi örtücez..."

Salonda bir mırıltı halinde konuşmalar devam ediyordu. Dede sürdürdü: "Ama hâlâ sesler geliyor bana? Değerli canlar, sesim geliyor mu herkese? Konuşmak isteyen canlarımız olursa, yukarı çıksın konuşmasına devam etsin. Buraya duaya geldik, dua dinlemeye geldik..."

Dedenin uyarısı üzerine salondaki uğultu kesildi. Dede tekrar mikrofona yaklaştı:

Hayli kâinat, âlemlere rahmet, Muhammed Mustafa ve yüce Ehlibeyt'e canıgönülden salavat... Yüce Allah'ın selamı ve rahmeti Muhammed Mustafa'ya, Ali'yyül Murtaza'ya ve evlatlarına olsun. Allah rızası için, Karaca ailesinin tüm gelmiş geçmişlerinin ruhu için şu anda burda hazır bulunan canların cemaatin gelmiş geçmişlerinin ruhu için, özellikle Hakk'ın rahmetine yürüyen Zühre Karaca Annemizin aziz ve temiz ruhu için bu Yasin-i Şerif'i okumaya niyet ettik. Niyetimizi, dileğimizi, hayır hasanetlerimizi, lokmalarımızı dergah-ı izzetinde kabul eyle ya Rab!

Mercan salonda bulunanlarla birlikte:
— Allah Allah

Tek tük şaşırıp "âmin" diyen gençleri anneleri dirsekleriyle dürterek, babaları kaş göz ederek uyardı. Çocukların ne kabahati var, evladını cemevine cenazeden cenazeye getirirsen olacağı buydu. Mercan'ın bir çocuğu olacaktı da... Anlatırdı hepsini bir bir... Hatta arada çağırıp, say bakalım On İki İmam'ın adlarını diye sorardı...

Dede sesine hafif bir ezgi vererek Yasin'e başladı:

Esirgeyen bağışlayan Allah'ın adıyla Yasin, Kuran'ın hükmü kesin, sen Rabb'in arza elçi gönderdiklerindensin. Doğru yol üstündesin, ataları önderden yoksun bir toplum için, ilk uyarmadır sesin. Kader zincirlerini boynunda sürüklersin, sen Kuran'a uyanı, Allah'ını sayanı, tam uyarmış demeksin. Ona müjdele ki, mükâfat göreceksin. *Allahım, ben ki kapılarına yüz sürmüşüm. Sen yüzüme gül, mükâfatını esirgeme...* **Murada ereceksin, cennete gideceksin.** *Cennet de cehennem de bu dünyada diyorlar, bana cenneti bu dünyada ver ya Rabbim. Nasıl ki cehennemi bu dünyada verdin. Çektiklerime say kurban olduğum.* **İnsanoğlu ne yapmış ne yapacak biliriz.** *Hani ben ne yapmışım? Bir gidersen git dememle...* **Hesabını sormaya ölüyü diriltiriz.** *Ölüyü dirilten Allahım, sen gideni getiremez olur musun?* **Üzülme ya Muhammed...** *Hâşâ huzurdan, kendimi Hazreti Muhammed'le bir tuttuğumdan değil. Sen de beni Hazreti Eyüp'le bir tutma ya Rab...* **Çabaları nafile. Bir eski mezar görse, bir münkir gelir dile. Bu mu dirilecekmiş, bir avuç kemik kaldı. Hey bir damla pıhtıdan yaratılan zavallı. Seni öyle var eden, bunu diriltir elbet. Yeşil ağaçtan kızıl ağaç yaratan kuvvet, cümle yaratıkları, yeri görü yaradan, gören bilen bildiren,** *mucizeni esirgeme ya Rabbim.* **Ol deyince olduran, öl deyince öldüren** *dön de dönsün, doğ de doğsun ya*

Rabbim. **Onunla var oldunuz, onunla gerçeksiniz. Ondan kopup geldiniz. Ona döneceksiniz.** *Sen büyüksün Allahım. Beni kapılarından boş çevirme.*

Esirgeyen, bağışlayan Allah'ın adıyla, söyle ki gündüz gece, Tanrı tek Tanrı yüce, o doğmaz ve doğurmaz, *beni kendinle bir tutma ya Rab,* **kimse ona denk olmaz...** *Hâşâ!*

— Allah Allah

Mercan kendini kaptırmış, bir yandan, "Allah Allah," dedikçe sağ elini ağzına ve kalbinin üzerine götürüyor, bir yandan cüş -u huruş içinde ağlıyordu.

Yasin'in ardından dede, sesine yeni bir ton vererek sürdürdü...

Allah Allah Allah Allah Allah Allah, ya ilahî ya Rabbi, ya ilahî ya Rabbi, ellerimizi açtık, boynumuzu büktük, sana yalvarıyoruz. Okunan Yasin-i Şerif'i, verilen lokmaları, yapılan hayır hasanetleri dergâh-ı izzetinde kabul eyle ya Rabbi... *Evladım gibi baktım ben kocama. Yediği lokmaları, yaptığım hayır hasanetleri, onun gözü görmedi, sen gör göster ya Rabbim..*

Şu anda okuduğumuz Yasin-i Şerif'i erenimiz iki can serveri Hazreti Muhammed Mustafa ve onun yüce Ehlibeyt'i üzerine okuduk. Sen kabul eyle ya Rabbi!

— Allah Allah

Okuduğumuz Yasin-i Şerif'i, ellerini açıp sana yönelen, Allah Allah diyen canların geçmişlerinin ruhuna bağışladık, sen haberdar eyle ya Rabbi.

— Allah Allah

Kurban olduğum Allahım, ellerimi açtım kapı kapı geziyorum. Nasıl bir dilenci el açıp kapı kapı geziyorsa... Se-

simi duy da kocama duyur. Beni unuttuysa... Sen büyüksün, artık rüyasında mı gösterirsin beni, uyanıkken aklına mı getirirsin... Çile çekiyorum, sen kocamı haberdar eyle ya Rabbi.

Özellikle Karaca ailesinin tüm gelmiş geçmiş ruhu için ve Hakk'ın rahmetine kavuşan Zühre Annemizin aziz ve temiz ruhuna bağışladık, haberdar eyle ya Rabbi!

— Allah Allah

Amel olan sevabını defterine kavil eyle ya Rabbi...

— Allah Allah

Sana açılan elleri boş çevirme ilahî ya Rabbi!

— Allah Allah

Ve yüce Allahım, sana hamdolsun ki bizleri sana kul, habibin Muhammed Mustafa'ya ümmet, Şah-ı Merdan Ali'ye talip ve soyuna taraf kıldın.

— Allah Allah

Hatice-i Kübra ve cennet seyyidesi Fatma kızının yüzü hürmetine, rahmetini canımızdan esirgeme ilahî ya Rabbi...

— Allah Allah

Allahım beni bu kuru canımla baş başa bu dünyada unutmayasın.

Rahman ve rahim olan adın yüzü hürmetine, İmam Hasan ve şehitler şahı İmam Hüseyin'in sevgisiyle *Aslında Hasan'la Hüseyin de güzel isim. Haydar Hüseyin misal...* **gönlümüzü nurlandır ilahî ya Rabbi!**

— Allah Allah

Mercan'ın ağlaması şiddetlenmiş, yanındaki kadın

ona mendil uzatıyordu. *Allahım gözyaşımı eller görüyor da sen görmez olur musun?*

Ey kâinatın yaratıcısı, ey ruhların alıcısı, ey rahmeti, fazileti, hikmeti bol olan yüce Allahım, topraktan var ettiğin, yine toprakla birleşen, Hakk'tan gelip yine Hakk'a döneceksin emrini yerine getiren Zühre Annemizin dünyada yaşarken var ise bilerek veya bilmeyerek yapmış olduğu hatalarını suçlarını iyiliğe çevir ya Rabbi!

— Allah Allah

Mercan ellerini açmış Allah'a dua ederken, bileklerine bakıyordu. Belki de en iyisiydi Hakk'a dönme emrini yerine getirmek. Belki bütün bu kerametsizlikler bu emrin gizli işaretleriydi. Mercan bileklerini kesse de bu dünyadan kurtulsa?

Kabrini nur, mekânını cennet, mescidini mübarek eyle ya Rabbim!

— Allah Allah

Eylerdi elbet. Zaten kimi vardı ki Mercan bileklerini kestiğinde bulup hastaneye yetiştirecek... Filmlerde görüyordu da, herkes ne güzel intihar etmeye kalkıyor, kocaları, çocukları, arkadaşları bulup hastaneye yetiştirip kurtarıyor, intihara kalkışana haksızlık edip yaşamdan soğutanlar onu öyle ölüm kalım arasında görünce yaptıklarına pişman oluyor, sonra hep birlikte hayata daha da tutunuyorlardı. Mercan bileklerine bakıyordu. Damarları mor mor... Kesse de kurtulsa... Kimi vardı ki onu kanlar içinde bulup hastaneye yetiştirecek? Varlığını kim fark ediyordu da ortalarda gözükmeyince bu Mercan nerelerde diyecekti? Sildiği apartmanlardaki daire sahipleri ancak, belki bir hafta iki hafta sonra, bak son aylığını da aldı gidiş o gidiş diyeceklerdi.

Âlemlerin rahmeti, Muhammed Mustafa'nın ve yüce Ehlibeyt'in şefaatine dahil eyle ya Rabbim.

— Allah Allah

Üçüncü haftanın sonunda da başka bir Mercan bularak apartmanlarını sildireceklerdi. Mercan'ın ölüsü, kim bilir kaç ay sonra... O da kirayı ödemeyince ev sahibi kapıya bir dayan iki dayan... Üçüncüde kapıyı kırdırırdı da ne görsün, Mercan'ı hep böcekler yemiş... Sonra da kimsesizler mezarlığına gömerlerdi Mercan'ı. Eh, yakışırdı doğrusu...

Fatma Annemize komşu olmayı, yoldaş olmayı nasip eyle ya Rabbim!

— Allah Allah

Pirimiz Hünkâr Hacı Bektaş-ı Veli'nin himmetine dahil eyle!

— Allah Allah

Hazreti Pir'i kendisinden razı ve hoşnut eyle ya Rabbi!

— Allah Allah

Ruhani huzurunda bulunduğumuz gerçek erenlerin, Hakk velilerinin himmetleriyle ruhunu şad eyle ya Rabbi!

— Allah Allah

Üçlerin, beşlerin, yedilerin On İki İmamlar'ın, On Dört Masum-u Paklar'ın, On Yedi Kemerbestler'in, kırkların, erenlerin, evliyaların, pirlerin, Boz Atlı Hızır'ın, dünyada bir yüzüne güleni yoktu ama ölünce bütün sevdikleri yanında olacaktı demek, **yüzü hürmetine bir bir rahmetler nasip eyle ya Rabbi!**

— Allah Allah

Verilen bu lokmaların yüzü hürmetine, Mercan bileklerine bakıyordu. Damarları mor mor... Allah varlığını

fark ediyor muydu da kul yokluğunu fark edecekti? Ölür giderdi. Kocası da öldüğünü duyarsa, misal, "Yalnız kadın evinde ölü bulundu," diye haberlere çıksa, öyle değil, şöyle olmalıydı haber: "Kadın yalnızlıktan öldü." O zaman anlardı kocası, kalmakla bir gün yüzünü güldüremediği Mercan'ı bir de gitmekle ne kadar ağlattığını... **yapılan hayır hasanetlerin yüzü hürmetine, geride kalan ev halkına, yakınlarına, sevenlerine, gönül dostlarına da sabır sağlık ihsan eyle ya Rabbi...** Ev halkı! Hem de kalabalık... Sevenler... Gönül dostu bir de... Doğrusu bu sayılanlardan birine dahi sahip olsa, ölse de gam yemezdi Mercan.

— Allah Allah

Mercan, yanındaki kadının önünde duran kâğıt mendil paketine uzandı, içinden bir mendil alıp paketi tekrar kadının önüne sürdü. "Al kurban al" manasına paketi uzattı kadın. Mercan'ın kulağına eğildi, "Allah sabrını versin kızım, valla sen ağladıkça ben helak oldum," dedi. "Bizim kirvemiz olur, seni çıkaramadım. Komşusu falan mıydın?" Mercan başıyla onaylarken kadın, "Ölenle ölünmüyor ki ne yapacaksın..."

Cümlemizi güruh-u naci Ehlibeyt'inden ayırma ya Rabbi!

Kocasının telefonu olsaydı...

— Allah Allah

İşte o zaman bilirdi Mercan yapacağını, arar ya eve dönersin ya ben canıma kıyarım derdi. Tehditse tehdit. Adam dönmezse de sözünden dönmezdi Mercan, ölürdü ne olacak, yaşıyordu da ne oluyordu? O zaman kocası, bu vebalin altından kalksındı bakalım.

Hazreti Muhammed'in şefaatinden, Ali'yyül Murtaza'nın inayetinden mahrum koyma ya Rabbim!

Allah da rahmet eylerdi herhalde.

— Allah Allah

Bari yani... Mercan bileklerine bakıyordu. Damarları mor mor... Kocasının telefonu yoktu. Mercan Allah'ı, canına kıymakla tehdit ediyordu. Kulun vebali bir kula mıydı yani? İntihar edip öte dünyaya varsa, yetinmeyip bir de kendini Sırat Köprüsü'nden atsa bile... Kulun vebali... İntihar etmek günahtı. O günahın cezası da peşin peşin, daha dünyadayken, böyle kuru canından başka bir şeyi olmadan yaşamakla çekiliyordu herhal.

Duası bizden ola, kabri de yüce Allah'tan ola, dualarımızın kabulü için, lokmalarımızın kabulü için, Kerbela Şehitleri'nin ruhu için, kocası ezkaza televizyonda Mercan'ın ölüm haberini görürse de... Nah görürdü. Erkek olup da bir kıçı kırık telefon kartı bulup karısını arayamayan adam, becerip ev kuracak, televizyon alacak da Mercan'ın ölümünü seyredecekti! **Bu vatan için şehit düşen tüm şehitlerimizin ruhu için, özellikle Ulusal Kurtuluş Savaşı lideri Mustafa Kemal Atatürk ve dava arkadaşlarının; siz el açıp Allah Allah diyen canlarının geçmişlerinin ruhu için...** Bir de televizyona bok atarlar. İşte Mercan varını yoğunu televizyona yatırmıştı ama bak arkasından dert yanan, yaşadığını da öldüğünü de kimse fark etmezken, "Mercan aramızdan ayrıldı," diye bir yakın akraba gibi cümle âleme duyuran, "Mercan'ı kaybettik," diyen bir televizyon vardı. **Ve özellikle Hakk'ın rahmetine kavuşan Zühre Annemizin ruhu için. Fatiha...**

Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla; hamd, âlemler sahibi yüce Allah içindir; Allah ki acıyandır, koruyandır, sevendir. Günü gelince ancak O'dur hesap soracak. Tek sana tapan, senden medet umanlarız biz; şaşırmışların yoluna düşmekten koru bizi, doğru yoldan ayırma bizi, aman Rabbimiz.

Bismillahirrahmanirrahim, Elhamdülillahi Rabbil'ale-

min, Errahmânir'rahim, Mâliki yevmiddin, İyyâke na'budu ve iyyâke neste'în, İhdinessırâtel mustakîm, Sırâtellezine en'amte aleyhim, ğayrilmağdûbi aleyhim ve leddâllîn. Âmin.

Allah cümlemizi doğru yoldan ayırmasın, Allah mekânını cennet eylesin, Allah gani gani rahmet eylesin...

Allah Allah, Allah Allah, Elhamdülillah, Elhamdülillah Elhamdülillah, nimet-i Celilullah, bereket-i Halilullah, şefaat eyle ya Resulallah! Esselatu vesselam.

Yiyenlere helal ola, yedirenlere delil ola, yiyenleri yedirenleri, azını pişirip getirenleri, Hakk saklaya, Hızır bekleye, amana noksana uğratmaya, bir lokmanız bin bir kazanıza belanıza karşı gelmiş ola. Lokmamız Hızır lokması ola. Vermiş olduğunuz lokmalar Karaca ailesinin tüm gelmiş geçmişlerinin defterine, özellikle Zühre Annemizin defterine kaydola. Cennet taamı, kudret honu ola.

Nur'u Nebi Kerem-i Ali, pirimiz Hünkar Hacı Bektaş-ı Veli, gerçekler demine hü! Ya Allah ya Muhammed ya Ali! Allah kabul etsin...

— Allah Allah

"Değerli canlar, bu dergâhlar sizlerin Hakk Muhammed Ali lokmalarınızla yapıldı. Yaşamaya da sizlerin Hakk Muhammed Ali lokmalarınızla devam edecek. Çıkışta az çok demeden lokmalarınızı dergâhımıza teslim edin. Allah hepinizden razı olsun, sabırla dinlediğiniz için sağ olun."

Dede mikrofonu kapattı. Salondan, "Allah Allah" nidaları, "ağzına sağlık", "nefesin bol olsun" temennileri duyulurken merhumenin yakınları mutfağın önüne dizilip elden ele usulüyle, tabldotlara hazırlanmış etli pilav ve helvayı masalara dağıtmaya başladı.

Öldüğüyle kalırdı Mercan. Ne merhume Zühre Annemiz gibi helva kavuranı olurdu ne arkasından ağlayanı. Ah ah, millette ne ölümler vardı...

Mercan bekliyordu. Televizyondaki müzik kanallarında ve radyo istasyonlarında çalınan bütün acıklı şarkı-türkülerde sırasıyla ağlıyordu: "Yârim sen gideli yedi yıl oldu, diktiğin fidanlar meyveye durdu."

Filmlerdeki kadınlarla birlikte oturup kocalarını bekliyorlardı. Türkan Şoray Kadir İnanır'ı, Filiz Akın Kartal Tibet'i, Hülya Koçyiğit Ediz Hun'u, Mercan da ipsiz kocasını bekliyordu. Filmlerdeki kadınların bekleyişi ne güzeldi. Onların zamanı, Mercan'ın Aya Yorgi Kilisesi'ne çıkarken tel tokayla yaptığı makaranın ipi gibi çabucak akıyor, bir göz açıp kapamaya saçları beyazlayıveriyordu. Oysa Mercan, kocasını beklediği her saniyeyi sokakta görse tanırdı.

Mercan, Sümbül Efendi Camii'nde adadığı horozdan sonra ikinciye ağda yaparken kocası hâlâ dönmemişti. Evlendirme programındaki yarışmacılar yılın düğünüyle evlenmiş, Mercan'ın kocası dönmemişti. Büyükşehir çalışmış, Samatya'daki birçok eski bina yıkılıp yenileri yapılmış, bir o kadarının da önüne "bu bina kentsel dönüşüm çerçevesindedir" yazılı tabela asılmış, Mercan'ın kocası dönmemişti. Evler yıkıldıkça sokakta kılığı Mercan'ınkine benzeyen kadınlar azalmış, Mercan'ın kocası dönmemişti. Sümbül Efendi Camii tadilata girmiş, Mercan artık Çifte

Sultanlar'ın birbirlerine sarılarak dönüştüğü ağacı çevreleyen kulübenin değil, kulübe önüne dikilen sac levhanın önünde dua etmeye başlamış, kocası dönmemişti.

Mercan apartman yöneticilerinden birinden... Çocuğu, evet evet Haydar, mahallenin çocuklarıyla maç yaparken düşüp kolunu kırmıştı ya geçende hani, iyileşti iyileşti. İlik haşlayıp içirdi Mercan her gün iki kere, taze kemik çabuk kaynıyor. Alçısını aldırmaya gidecekti de hastaneye, acaba yarın gelmese?

Mercan, Haşim İşcan Geçidi'ndeki durakta otobüsten indi. Geçidi lambalar değil, geçit boyunca uzanan dükkânlardaki yere dizilmiş, tavana asılmış, duvarlardan sarkıtılmış sıra sıra renk renk bisikletlere kapılıp giden çocukların hayalleri aydınlatıyordu. Alamayacaklarsa da bisikletleri inceleyip, "Abi kaç vites bu bisiklet?" Fren kolunun yanındaki zili çın çın öttürüp tekerlek demirlerine takılı boncukları abaküs boncuğu gibi bir o yana bir bu yana ittirip, "Bu bisiklet kaç para abi?" diye soran çocuklar... Yüzlerini cama dayamış, kendi otobüste aklı bu dükkânlarda gördükleri bisikletlerde giden çocuklar. Bazıları daha otobüs geçitten çıkmadan annelerinden bir bisiklet isteyecek; eğer kadın çocuğunu, öyle her gördüğün istenmez bak bakalım elimizde alacak para var mı yok mu, diyerek yetiştirdiyse, çocuk hemen istemeyecek, ama bir gün annesi, söyle bakalım karne hediyesi ne istersin, derse cevabını şimdiden hazır edecekti: bisiklet.

Mercan, Haşim İşcan Geçidi'nden çıktı. Bozdoğan Kemeri'ne doğru yürümeye başladı. Kemerin altından geçen arabalar vızır vızır, yolun kenarındaki büyükçe parkta oynayan çocuklar cıvıl cıvıl, kemere doğru şarapçılar küfür kâfirdi. Başını kaldırıp kemere baktı. Kemerin üstüne çıkmış bir adam, Allah vere de düşmeye, fakat ne cesaret, ayağın bir kaysa kaç metre yukardan yere çakıl-

mak bir yana, düşmekten sağ kurtulsan, kemerin altından geçen arabalar ezerdi... Kemerin üstündeki adam ceketini sakince çıkardı. Taşların üzerine serdi. Bir süre durup karşıya baktı. Ellerini başının iki yanına koyup açtı... Ellerini dizlerine dayayıp eğildi. Rükû? Adam Bozdoğan Kemeri'nin üstünde namaz kılıyordu. Mercan bir süre izledi. Namaz kılan adam, seccade niyetine serdiği ceketinin üstüne alnını koyup secde ederken Mercan kemerin altından geçti. İMÇ Blokları'nın ordan kıvrılıp Unkapanı'nın ara sokaklarına girdi. Vefa Bozacısı? Yok yok. Şimdi sırası değildi. Yürümeye devem etti... Ayın Biri Kilisesi'nin önünde uzunca bir kuyruk vardı. Sıraya girdi. Geneli kadın olan bu kalabalık, birbirlerine dileklerinin nasıl da bir ay içinde tuttuğunu anlatıyordu. İlk gelişleriyse de, burdan anahtar alan bir arkadaşlarının dileği hemen olunca onlar da soluğu burda almış.

Kilisenin içi izdiham derecesinde kalabalıktı. İnsanlar mırıl mırıl dualardan oluşan dev bir uğultu halinde milim milim ilerliyordu. Mercan, kapının hemen iç kısmındaki gişeden, mutluluğa bir bilet misali bir anahtar alıp önündeki kutuya beş lira attı. Eski sandık anahtarlarına benzeyen minik bakır bir anahtar. Anahtarın dişlerinden biri kırılmıştı. Anahtar gişesinin önünde uzanan kuyruğun sonuna eklendi yeniden. Kırık anahtara mı bel bağlayacaktı yani muradı için? Ayın Biri Kilisesi'nin kerameti bu anahtarlardı. Buradan anahtar alıp dilek dileyerek, kolye ucu yapan, cüzdanına koyan, anahtarlığına takanın, bir biçimde yanında taşıyanın dileği hemen, yani genelde bir ayı bulmadan kabul olur, sonra getirir anahtarı kiliseye geri verirdi. Mercan gişeye tekrar varınca, "Şey bu kırık çıktı da, değiştirsek?" Gişenin ardında oturan adam, anahtarı aldı, önünde duran kutudaki çil çil anahtarlardan birini Mercan'a uzattı. Mercan elinde anahtarıyla sıradan çıktı. Acaba dileğinin yerine gelmesine vesile olacak olan ken-

disine verilen ilk anahtar mıydı? Öyle ya, kırık mırık, kısmetinde çıkan anahtar oydu madem... Acaba yeni anahtarını geri verip ben ilk anahtarı geri istiyorum dese? Gişenin önündeki kuyruk daha da uzamıştı. Kendi anahtarı çoktan başkasına verilmişti belki de. Mercan anahtarı değiştirmekten vazgeçerek küçük ahşap bir sandığın önünde uzanan kuyruğa girdi. İnsanlar anahtarlarını bu sandığın kilidine değdirip temsilen açar gibi çeviriyor, ardından anahtarı kilisede ne kadar Meryem Ana, Hazreti İsa tasviri varsa hepsinin çerçevesine tek tek sürtüyordu. Mercan sandığın önüne vardı, dileğini dileyip, Allahım n'olur kocası dönsün, anahtarı çevirdi, Mercan yokken gelse bile, paspasın altındaki anahtarı bulup Mercan'ın şimdi bu anahtarı çevirdiği gibi çevirip kapıyı açıp evine girsindi... Mercan, Hazreti Meryem tasvirinin önüne gitti. *Meryem Ana, ben geçende de geldiydim, Aya Yorgi Kilisesi'ne hani...*

Kilisenin alt katına indi Mercan, yan yana dizilmiş çeşmelerin önünde sıraya girmiş insanlar... Dileklerinin yolunu açar gibi muslukları açıyor, şişelere su doldurup yanlarına alıyorlardı. Mercan'ın yanında şişe yoktu. Su meselesinden haberdar değildi. Kilisede satılan aseton şişesi boyutunda şişelerden bir tane aldı. Musluğu Bismillah diyerek açt– hemen kapattı, musluğu bu kez Bismillah demeyerek açtı, dileğini dileyip bir avuç su içti, elindeki şişeyi doldurdu. Kocası hani son zamanlarda çiçek sulamaya başlamıştı. Bu suyla o çiçekleri sulasa, kocam gelip bu çiçekleri yine sulasın diye murat ederek hem de... E anahtarı da yanında taşıyacaktı zaten... Olurdu muradı.

Kiliseden huzurla çıktı. Gene de işi sağlama almak için o haftanın salı ve perşembe sabahları da, evet Haydar'ı kontrole götüreceği günler, Ayın Biri Kilisesi'ne tekrar gitti ki papaz bizzat kendisi için dua etsin. Kilise kapısındaki görevliden almıştı bu aklı. Daha doğrusu kiliseye ilk gelişinde görevliye, "Burda dilenen dilekler kesin kabul olu-

yor di mi?" diye sorarak Allah katında garanti isteyince; görevli, papazın duası için hafta içi salı ve perşembe de gelmesini, gelirken de yanında bir şişe zeytinyağı getirmesini söylemişti. Yağ, kilisedeki kandiller içindi herhalde. Mercan, televizyondaki gurmelerin bile sözünden çıkar da yemek yaparken zeytinyağı kullanmazdı. Pahalıydı. Yudum mudum bile değil, market markalı ayçiçek yağı kullanırdı. Ama kiliseye ikinciye giderken paraya kıyıp halis munis Komili almıştı. Sızma. Papazın önünde uzun bir sıra uzanıyordu. Allahım kapılarında bir parça mutluluk için bekleyen ne çok kul vardı. Papaz Mercan'ın başını bir örtü ile örtüp onun için dua etti. Mercan papaza iki karış mesafedeydi. Kocası gitti gideli bu kadar yaklaştığı tek erkek. Tövbe hâşâ huzurdan. Sen affet ya Rabbi. Tövbe. Papaz güzel adamdı şimdi hakkını yemek olmaz. Allahım şu Mercan'ın kocası bir dönseydi...

Filmlerdeki kadınlara göre hava hoştu. Onlar aşk çeşmesinden bir yudum su içip nasılsa muradımız olur artık diye ense üstü yatıyordu. Mercan; Telli Baba Türbesi, Eyüp Sultan Camii, Yuşa Baba Hazretleri... Türbe türbe Türkiyem şeklinde geziyordu da kocası geri dönmüyordu.

Kadir İnanır, Kartal Tibet, Ediz Hun bile dönmüştü de, Mercan'ın ipsiz kocası dönmüyordu.

Filmlerde sevgilileriyle-kocalarıyla Dolmabahçe Saat Kulesi'nin altı senin Piyer Loti benim İstanbul'u gezen kadınlara hep özenmişti de, payına kocasının ardından Lohusa Sultan Türbesi senin, Tez Veren Dede benim İstanbul'u gezmek düşmüştü...

Ulular, Mercan için Allah'a sunulacak "yakinimdir" kartıydı. Önce ululara kendine inandıracak, sonra dileği Allah katına çıkacaktı. Bu kadar şuraya gittik dileğimiz oldu, buraya gittik muradımız oldu diyen insan yalan mı söylüyordu yani?

Ulular kendisine yüz çevirmişti.
Kocası kendisine yüz çevirmişti.
Allahım Mercan'ı ele güne muhtaç ettin.
Allahım Mercan'ı ölülere muhtaç ettin.
Allahım Mercan'ı bir güler yüze muhtaç ettin.
Allahım Mercan'ı geri çevirme.

Çok meşhurmuş, dediği harfiyen çıkarmış. Yalan değil, isimleri bile harf harf söylermiş. Kocasının adını Mercan da biliyordu. Yerini bilmiyordu. Tamam, biraz pahalıymış ama... Mercan kocasının yerini bilmediği gibi, esas yerine yani evine ne zaman döneceğini de bilmiyordu. İşte bu falcı, tarih bile söylüyormuş.

Öz Japon Pazarı'na saç boyası ve yumurta fırçası almaya gittiğinde burç amblemli fincanların önünden geçerken, evet hayatındaki insanın burcuna kadar biliyormuş falcı, gerçi burç nesine gerekti Mercan'ın... Öyle ha deyince randevu alınamıyormuş. Millet haftalar öncesinden sıraya giriyormuş da... İki çeşit falı aynı anda bakıyormuş. Kahve falı, tarot falı. Pahalıydı.

Saçları filmlerdeki kadınlarınki gibi göz açıp kapayana kadar bembeyaz olmasa da zaman geçişi efektleri Mercan için de geçerliydi. Saçının önündeki beyazlar, Galata Köprüsü'nden denize sallanan oltaların misinaları gibi sıra sıra dizilmişti. Boyaların olduğu rafların önünde durmuş karar vermeye çalışıyordu. Saçını direkt siyaha boyasa? Yok yok İbrahim Tatlıses gibi olurdu o zaman. Faruk Tınaz kestanesi bir boya seçti Mercan.

Elinde saç boyası ve yumurta fırçasının olduğu poşetle apartmana girdiğinde, elektrik denetçisi elektrik

saatinin önünde durmuş fatura yazıyordu. Adam yeni yıkanmış olacak, mis gibi kalıp sabun kokuyordu.

Mercan evine girdi. Aslında falcıyı şimdiden arayıp bir randevu alsa, madem bir haftadan önce randevu vermiyordu... Kocası haftaya kadar dönmüş olursa da gitmeyiverirdi falcıya. Randevu almakla senet imzalamıyordu ya. Televizyonu açıp mutfağa geçti. Saç boyasının bir kısmını, gözden çıkardığı bir kâseye sıkıp boya tüpünün kapağını kapattı. Yumurta fırçası yardımıyla boyayı ezdi. Boya kâsesini, boya kutusundan çıkan eldivenleri ve yatak odasındaki dolabın çekmecesinden aldığı kremi salona götürdü. Boya sıçrarsa diye, lekelense de hayıflanmayacağı eski bir tişört giyindi. Banyo lavabosunun üstündeki çiviye asılı aynayı... Bir de çivi bile çakmıyor derdi kocası için! İşte bu çiviyi kocası çakmamış mıydı? Aynayı salona götürdü. Çekyatın üzerine boya sıçramasın diye gazete serdi. Aynayı çekyatın sırt kısmına yaslayıp kendi de aynayı görecek biçimde yere oturdu. Bir yandan televizyonu dinleyecekti. Hatta... Aynanın açısını değiştirip televizyonu yansıtacak hale getirdi. Aynı zamanda televizyon izleyecekti. İşte şimdi, aynanın yansımasındaki televizyonun tam ortasında Mercan vardı. Ölmeden de televizyona çıkmıştı. Mercan aramızdan ayrılmadı. Mercan'ı kaybetmedik.

Deyin ki Mercan, lifestyle programına çıkmış, rutin bakımını yaptıran bir kadındır. Aynaya bakarak kulaklarına, boynuna, şakaklarına krem sürdü. Böylece boya bulaşsa da teni iz tutmazdı. Bildi bildi diye falcıyı övmeye doyamayanlara denk gelmişti herhalde. Fal bakmakta ne var? Bir kadın fal baktırmaya gitti mi bil ki derdi var. Yani? Birini bekliyor. E bunu bilmek için de falcı olmaya gerek yok. Pahalıydı. Plastik eldivenleri taktı ki eline boya bulaşmasın. Boya lekesi teninden üç-dört güne çıkardı ya gene de pis dururdu. Saçının beyaz tellerini tek tek seçip

yumurta fırçasıyla boyayı sürüyordu Mercan. Kocası inşallah geri dönerse onu saçı başı ağarmış bulmamalıydı. Saçlarını komple boyayamazdı Mercan, her ay dip boyaya para mı yetiştirecekti ondan sonra? Televizyondaki baştan yaratma programlarında da kuaförler kadınların saçını komple aynı renge boyamaktansa gölge atmıyor muydu? Yanağına bir parça boya damladı. Hemen sildi. Bu falcı da boşa ünlenmemişti ya... Bir de kocan geri dönmeyecek diyormuş, zaten hepsi para tuzağı. Boya leş gibi kokuyordu. Başını eğip tepesini aynadan görmeye çalışarak orta kısımlardaki beyazları tarakla ayırıp boyadı. Valla gördüğü bu kadardı. Kocası bu akşam gelir de saçını okşarken arka tarafta kalan beyaz telleri görürse de... Yan dönüp aynadan kulak hizasını görmeye çalıştı. Rastgele birkaç tutamı alıp boyadı. Mercan boyadığı saç tutamlarını bir yengeç tokayla arkaya tutturdu ki yüzüne düşüp de leke yapmasın. Saçını yıkayacağı zamana kadar beklerken kendine bir kahve "aldı". Televizyonda bir kuaföre girip çıkmakla yeniden yaratılan kadınlar da saçları boyanırken hep bir kahve almıyor muydu? Mercan kahvesini Roma Kolezyum'dan içiyordu. Fincandaki resmin altında süslü harflerle yazıyordu: Roma. Televizyonda görmüştü de Roma'da Aşk Çeşmesi varmış. Dilek tutup o çeşmenin havuzuna bozuk para atanın muradı hemen olurmuş. Mercan'ın parası olsa da Roma'ya gidebilse, bozuk para ne demek, çeşmenin havuzuna açık çek yazıp atardı be...

Roma şöyle dursun, dilek dileyip kapısına yüz sürmeye Konya'ya Mevlânâ Hazretleri'ne bile gidememişti. "Kim olursan ol gel" derken yol parası verilmiyordu tabii.

Asıl Malatya'ya, Zeynel Abidin Türbesi'ne bir gidebilse... On İki İmam'dan biriydi Zeynel Abidin. Onlar bilirdi bekleyenin halini. Bütün deyişler, Duaz-ı İmamlar, "Mehdi gelecektir," demiyor muydu? Onlar da Mehdi'yi beklememişler miydi? Hem duymuştu Mercan, bu

türbeye gidip orada dağıtılan tuzdan bir tutam yiyip de Zeynel Abidin Türbesi'ne yüz sürenlerin, kocası dönüyor, pardon, Allah ne muradı varsa veriyordu.

Hole geçti. Saçını yıkamak üzere soyunup banyoya girdi. Musluğu açtı. Suyun altına girdi. Kocası... Acaba ne zaman dönecekti? Öğrenmesi lazımdı. Mercan alelacele musluğu kapatıp banyodan çıktı. Islanan saç boyasından akıp yüzü, omuzları, sırtı, göğsüne kadar inen kahverengi çizgilere bakılacak olursa, Mercan'ın falında çok yol çıkacaktı.

Salona girdi. Çantasından falcının numarasını buldu. Perde de açıktı. Acaba kendisini çıplak gören olur muydu? Aman zaten bir avuç pencere... Kim eğilecek de bakıp görecek? Falcıyı aradı. Acaba ne zamana randevu alabilirdi? Haftaya mı? Haftaya çok geçti. Mercan'ın işi çok acildi. Bir araya sıkıştıramazlar mıydı? Gerçekten çok önemliydi. Lütfen.

Mercan ertesi gün, merdivenleri cümle apartman ahalisini haklı çıkarırcasına yalapşap silip neredeyse ambulansla yetişir gibi falcı kapısına varmıştı.

Bir kafe. Bunca kadın, burda niye tek başına oturuyor derler diye düşünmeden tek başına oturmuş önündeki tabağa kapatılmış fincanın soğumasını bekliyordu. Dışardan bakanın ne diyeceği Mercan için de önemli değildi, onun için önemli olan birazdan kahve fincanına bakanın ne diyeceğiydi.

Kahveyi? Acaba çok şekerli içse mi telve yoğunlaşıp fincana daha iyi tutunur da şekiller çıkar, yoksa sade olsa, telve daha çabuk akıp kocasının evine çıkan yollarını müjdeler miydi? En iyisi...

— Az şekerli olsun.

Kafede kadınlar muayene sırası bekler gibi bekliyordu. Göz göze gelmemeye çalıştı Mercan. Bebeği olsun diye tedavi gördüğü zaman da sıra bekleyen diğer kadın-

larla göz göze gelmemeye çalışırdı. Bunlar birbirinin derdini bilen kadınlardı. Nerden tanıştıklarını yüzlememek için tanışmayacak, ola ki sokakta karşılaşsalar, selamlaşmayacaklardı. Mercan eskiden hiç değil bebek için kapılarda sıra beklerdi. Şimdi kocası için sıra bekliyordu. Çıtayı yükseltmek diye buna denirdi.

Kahvesi geldi. Falcıya kendisiyle ilgili hiçbir şey anlatmayacaktı Mercan, onun dediklerini de ifadesiz bir suratla dinleyecek, ipucu verip de adamı yönlendirmeyecekti. Bakalım gerçekten bilecek miydi falcı? Kadınlar sıraları geldikçe ellerinde defter kalemle yan odadaki falcının yanına gidiyordu. Adamın söylediklerini not ediyorlarmış. Hiç aklına gelmemişti Mercan'ın, keşke Aya Yorgi Kilisesi'ne giderken aldığı defteri yanında getirseydi. Aman neyse ne, zaten kocasının döneceği tarihi öğrenmeye gelmişti. Onu da her türlü aklında tutardı. Kahvesini telvesine kadar içmişti, acaba bir yudum daha içse miydi, böyle cıvık cıvık fal tutmazdı ki, hoş, falcının iyisi fincanın içine bakmadan fal bakar derler... Yine de bir yudum daha içip fincanını kapattı.

Bir tane bile erkek müşteri yoktu içerde. Allah erkek kısmına, hiç gam keder, "acaba ne olacak?" vermemiş miydi? Kadınlara bakıyordu da Mercan, yüzüklerine yani; içlerinde nişanlılar, evliler de vardı. Acaba onların da mı kocaları gitmişti... Gitmişti de daha televizyonları bozulmamış mıydı? Acaba şu yüzüğünü çıkarıp çabuk soğusun diye fincanın üstüne koymuş kadın evli miydi nişanlı mıydı?

Aslında Mercan'ın yüzüğü olmaması iyi bile olmuştu. Bakalım falcı alyansı olmayan bir kadının evli olduğunu anlayabilecek miydi?

Garson Mercan'ın yanına gelip, "Siz buyrun," dedi.

Mercan fincanını alıp yan odaya gitti, falcının karşısına oturdu. Hoş gelmişti, adı neydi, adama hiç bilgi ver-

memeye kararlıydı ama telefonda randevu alırken adını söylemişti zaten. Demek falcı sırf biliyor gözükmek için önceden randevu sahiplerinin ismine bakmıyordu. O zaman, adı Mercan'dı.

Falcı, fincanı açmadan, tabağı masada hafifçe döndürüp dışından baktı:

— Sen çok sıkıntı yapmışsın Mercan.

Ay vallahi bravo! O kadarını Mercan da biliyordu. Sıkıntı yapmış olmasa bir apartmanın merdivenlerini bir ay sileceği parayı ne diye getirip falcıya versindi.

Ama falcı fincanı açıp elinin içinde hafifçe çevirerek...

— Sen böyle merdivenle inilen bir yerde oturuyorsun... Bir yokuşu bitirip sağa dönünce, girişinde ağaç olan bir sokak. Denize yakın.

Bilmişti.

— Bir süredir hanende yalnızsın.

Bilmişti.

— Kocanla aranızda bir sıkıntı olmuş.

İşte, yüzük olmadığı halde Mercan'ın evli olduğunu bilmişti falcı. Hem de kocasıyla arasındaki sıkıntıyı... Demek bundan sonra söyleyecekleri de boş atıp dolu tutmak değil, bilgiydi. Mercan'ın kocasının adını? Bilmişti falcı. Ne zaman gittiğini? Günü gününe. Peki ne zaman döneceğini?

Falcı tarot kartlarını karıp masaya yaydı.

— Şimdi sol elinle on tane kart seç.

Mercan, Bismillah, diyerek ilk kartı seçti. Acaba ikinci kart olarak şu en kenarda olanı mı seçseydi, yoksa deminki kartla beraber hafifçe öne geleni mi? Hayatında ilk kez, kaderi kendi ellerindeydi Mercan'ın... Falcı önündeki kartları tek tek açıp anlatmaya başladı. Beklediği dönecekti. Sıkıntısı, bitecekti. Bak bu kupa kraliçesiydi. Hayatında yeni, bambaşka bir dönem başlıyordu

Mercan'ın. Falcı yorumladığı kartları toplarken, Mercan'ın sormak istediği bir soru var mıydı?

— Şey...

Hiçbir bilgi vermeyecekti Mercan ama, mademki falcı kocasının adına, evinin adresini neredeyse posta koduna kadar bilmişti.

— Benim kocam evi terk etti de... Hani beklediğin dönecek dedin ya demin. Acaba ne zamana döner?

— İki kart daha seç.

Mercan seçti, falcı iki kartı çevirip baktı:

— Bu hafta içinde.

Allahım sen ne kadar büyüktün. Falcının aldığı para da sonuna kadar helal olsundu.

— Şey, bu hafta döner dedin ya, acaba hangi gün?

— İki kart daha seç?

Mercan seçti, falcı kartları açtı.

— Dört gün sonra, ne ediyor?

— Perşembe!

Allahım çok şükürdü.

— Başka soru?

Acaba Mercan'ın çocuğu olacak mıydı? Allah vermemişti de. Olacaktı. Hem de bir oğlan... Mercan eve uça uça döndü. Perşembeye daha dört gün vardı. Dört gün! Ah, çok uzundu.

Mercan kafasını dağıtmak isteyen her kadın gibi kendini işine verdi. Ona yalapşap iş yapıyor diyen kadınlar gelsin de görsündü şimdi. Vallahi onların mutfak tezgâhından temiz silmişti Mercan apartman merdivenlerini. Haydar? İyileşmişti şükür. Çocuk bu, düşe kalka büyüyecek elbet. Biraz da afacan Allah sizinkini bağışlasın... Şımarsın şımarsın. Şimdi şımarmayacak da ne zaman şımaracak?

Mercan kocasının gelişine üç gün kala, başka bir apartmanın merdivenlerini ova ova sildikten sonra eve dönüp televizyonda neşeli şarkılar çalan müzik kanallarını açarak evini dip bucak temizledi. Gelirdi kocası, değil mi ki falcı evli olduğunu, kocasının ne zaman gittiğini, adını ve bir oğulları olacağını bilmişti, kocasının geleceği günü mü bilemeyecekti?

Mercan kocasının gelişine iki gün kala ağda yaptı. Kırmızı etek bluz takımını tekrar yıkayıp ütüleyip dolaba astı. Dolapta bekleye bekleye yumuşatıcı kokusu gitmişti kıyafetin.

Kocasının dönüşüne bir gün kala Mercan, Loya mağazasına gidip dört liraya satılan minik mavi cam şişedeki parfümlerden aldı. Kocasının bu kadar uzun süre dönmemesinde Mercan'ın da payı vardı. Mesela Mercan parfüm

kullansa da kocası karısının kokusunu özlese? Bu kadar uzun kalabilir miydi dışarlarda? En azından yolda yolakta aynı parfümden sıkmış bir kadının yanından geçer de karısını hatırlardı. Loya'lar çok yaygınlaşmıştı. Elbet sokakta bu parfümlerden sıkmış kadınlar dolaşıyordu. Aslında pahalı parfümlerin kokusu daha kalıcıydı ama o parfümler hem falcıdan bile pahalıydı hem de kocasının evi terk edip de Nişantaşı'na taşınacak hali yoktu ki yanından pahalı parfüm kullanan kadınlar geçsin. Kim bilir hangi izbelikte yatıp kalkıyordu adam. Neyse, yarın gece Mercan'ın yanında yatıp ertesi sabah yine Mercan'ın yanında kalkacaktı. Mercan çarşamba gecesi çekyata serdiği yatağa uzandı. Allahım çok şükür yarın televizyon sesine müdana etmeden kocasıyla kendi yatağında uyuyacaktı. Evet evet, falcıya gitmekle de çok iyi etmişti. Yoksa bunca zamandır beklediği kocasına hazırlıksız yakalanacaktı. Hem perşembe mübarek gündü. Osmanlı dizilerinde bile doğacak evlat hayırlı bir şehzade olsun diye padişahla haseki sultan halvete, perşembeyi cumaya bağlayan gece girmiyorlar mıydı? Mercan perşembe günü öğlene kadar uyuyup bir güzel dinlenecek, kocası gelince onu aylardır doğru düzgün uyumamaktan, hem de ağlamaktan göz altları mor mor değil, televizyon dizilerindeki kadınlar nasıl akça pakça uyanıyorsa öyle görecekti. Perşembe gününe, Haydar'ın sünneti için izin almıştı. Düğün? Yapmıyorlardı. Poliklinikte hallettirip ardından Eyüp Sultan Hazretleri'ne götüreceklerdi.

Sabahın yedisinde bel ağrısıyla uyandı Mercan. Yoksa... Donunu sıyırıp baktı. Allah kahretsin! Âdet olmuştu. Tam da kocasının geleceği gün. Adam kaç ayın üstüne evine geliyor, şöyle bir gönüllerince... Hayır, çocuğu olmayan kadınlar niye âdet görüyordu ki? Gerçi falcı Haydar'ı müjdelemişti ama... Tamam da ne yapacaktı bu akşam Mercan kocası gelince?

Tabii ki âdet kesici diye bir şeyden haberi vardı Mercan'ın. Kaç kere eczanede başkaları alırken duymuştu. Hatta, fısır fısır ertesi gün hapı alanları bile duymuştu. *Gerizekâlılar!* Mercan'ın bir hamile kalma şansı, pardon riski olacaktı da... Ertesi gün hapı almak şöyle dursun, bir gün öncesini bayram arifesi ilan ederdi. Diyelim istenmeyen gebelik, artık o da ne demekse, ihtimali oldu. Hadi diyelim ki çocuğun müstakbel babası da ortadan kayboldu. Yine de doğururdu Mercan. Evladına da piç miç dedirtmez, valla inada bindirtmesinler, Samatya Meydan'daki yunus heykelinin yanına heykelini bile diktirirdi oğlunun.

Aslında tanıdık eczaneden alınacak şey değildi ya, âdet kesici ilaç reçeteli mi alınıyor reçetesiz mi bilemediğinden Deva Eczanesi'nden başka yere başvuramazdı Mercan. Reçeteli satılıyorsa da Deva Eczanesi bir kitabına uydurur, Mercan'ın derdine deva olurdu. Yine de yüzü kızarmadan nasıl âdet kesici isteyecek bilmiyordu. Bakkaldan ped bile alamazdı o. Anca markette başka şeyler alırken arada kaynatacak, kasanın başına kadın kasiyerin geçmesini kollayacaktı ki...

Gerçi, eczacı doktor yarısıydı. Hem Deva'daki eczacı Mercan'a kabadan iğne bile yapmıştı. Adam götüne kadar gördü de bir âdet kesici istemeklen ne olacaktı? Hem evli barklı kadındı Mercan. İster âdet kesici alırdı ister doğum kontrol hapı.

Kaç saate kesiyordu acaba bu ilaç şeyi... Kocası gelmeden ne kadar önce içse o kadar garantilerdi işini. Sabahın körüyle eczaneye girdi Mercan. Bu saatte eczanede kimse yoktur, ilacı rahat rahat isterim diye düşünmüştü ama... Eczaneye her gün gelip akşama kadar kasanın karşısındaki sandalyede oturup saat başı tansiyonunu ölçtüren ve müşterilere istedikleri ilaç yerine kocakarı ilaçları tavsiye eden teyze yerini almıştı bile.

Şimdi yedi düvele yayar, Mercan âdet kesici aldı diye. Hani şu merdiven silen kız yok mu o. Acaba ne aciliyeti vardı da o menem bir ilaç için sabahın körü eczacı kapılarına dayandı... diye... Gerçi kaç yaşında kadın, nerden bilecek o ilacın ne işe yaradığını. Bilmez mi, şunun bakışa bak. Eczacı, "Günaydın," dedi Mercan'a. Mercan yaklaştı, sesini teyzenin duymayacağı bir fısıltı haline getirmeye çalışarak, "Ben şey alacaktım," dedi. Acaba ilacın adı neydi? Yani âdet kesici değil de bişeyfetamin gibi bir isimle söylese, teyze Mercan'ın aldığı ilacın ne için olduğunu anlayamazdı. O esnada gençten bir kız, iki büklüm girdi eczaneye:

— Ben regli oldum da, bir Buzkopan vurabilir misiniz? Çok sancım var.

Ne rahat söylüyordu insanlar regli megli diye. Neticede belden aşağı bir şey. Eczacı iki büklüm kıza, "Siz arkaya geçin ben şırıngayı hazırlıyorum," dedi. Kız, arkada perdeyle ayrılmış bölüme geçerken eczacı Mercan'a:

— Sen ne istemiştin?

Adam Mercan'ın götünü bile görmüştü iğne yaparken, sizlibizli mi olacaklardı? Mercan tam ne istediğini söyleyecekti ki, eczaneye bir adam girdi. Alka-Seltzer alacakmış. Leş gibi içki kokuyordu hâlâ. Millette ne kocalar vardı. Hepsi alkolikti. Vallahi Mercan'ı Allah korumuş da böyle bir koca vermemişti. Elin adamının hele ki böyle bir ayyaşın yanında, ölürdü de belden aşağı bir ilaç isteyemezdi Mercan. Adam akşam Samatya'da ocakbaşına inip kadının biri bu sabah eczanede ne istese beğenirsiniz? diye anlatmaz mıydı? Eczacı Mercan'a,

— Sen ne istemiştin?

Mercan eczacıya adamı işaret ederek:

— Sen işini hallet ben beklerim. Kızın da iğnesini vur, yazık sancısı varmış madem...

Mercan'ın da sancısı vardı ama hem regli ağrısı kesen iğneyi hem regli kesen ilacı bir avazda isteyemezdi. Neticede eczacı bir erkekti. O kadar da yüz göz olamazdı. Eczacı, adama Alka-Seltzer'ini verdi. Kıza vurmak için raftan bir Buzkopan alıp şırıngayı hazırlamaya başladı. Alka-Seltzer alan adam elindeki poşetten bir şişe su çıkardı. İlaç kutusundan bir tablet çıkarıp kırarak suya attı. Bara yaslanır gibi tek koluyla eczacı tezgâhına yaslanıp ilacın erimesini bekledi. Sonra şişeyi şöyle bir çalkalayıp, kafasına dikti. Ohh...

Mercan bilirdi böyle adamları. Akşam Samatya'ya ocakbaşına inecekmiş, peh, buna kaldı! Bu, büfeden istediği biraların gazete kâğıdına sarılıp siyah poşete konmasını beklerken tezgâha yaslanıp o esnada içmek için de bir bira açtıran, sonra da açtırdığı bira bitene kadar büfenin tezgâhına bar muamelesi yapan, hatta muhabbet sardıkça çerez bile söyleyip bir bira daha açtırıp büfeciyle kafa kafaya verip içen tiplerdendi. Adamın parmağında alyans olduğuna göre... Karısı da, arada çocuğunu büfeye gönderip, git bak bakalım baban yerinde mi, başına bir iş gelmesin, diye kocasını kontrol ettiriyordu. Ne yapsındı yani kadın? Alkolik malkolik, çocuğunun babasıydı adam. Sarhoş kafa düşse, başını yarsa... Tamam, evinin rızkını biraya yatırıyordu ama en azından meyhanelerde içip de fazla masraf etmiyor, birayı büfeden alarak maliyetine sarhoş oluyordu.

Sarhoşun karısı, bütün Samatya sokaklarından sorumluydu. Nasıl evinde kör bir yakınıyla yaşayanlar, bir sandalyenin bile yerini değiştirmezdi ki yakını takılıp düşmesin de el yordamıyla yolunu bulsun; işte bu adamın karısı da bütün Samatya'yı kocasının sarhoş kafayken bile ayak yordamıyla evinin yolunu bulabileceği halde tutmaya adamıştı kendini. Mesela bir mazgal yerinden mi oynamış, hemen mahalle muhtarına gider, tamir

edilmesini ister. Yine de mazgal yapılmazsa, durumu Beyaz Masa'ya bildirirdi. Kocası sarhoş kafa bu mazgala takılıp da...

Son zamanlarda; evlerin yıkılıp yıkılıp yeniden yapılması, Samatya'nın dev bir şantiyeye dönüşmesiyle uykuları kaçmıştı alkoliğin karısının. Hangi bir inşaattan kollayacaktı kocasını? Hadi adam içip içip yola yığılmış inşaat demirlerini görmedi de... Yahut yeni kazılmış apartman temelini gecenin göründe fark etmeyip düştü adam... Alkoliğin karısı kolları sıvamış, kocasının geçmesi muhtemel bütün güzergâhları geziyor, önce tatlı dille; bunun çoluğu var çocuğu var, yaşlısı var... Fark etmez de takılıp düşerler maazallah. Şu demirleri toplasanız? Bu çimento çuvalları böyle yol ortasında mı duracak? Bu temel çukuru böyle açık olur mu hiç? İnşaatçılar kadını dinler de malzemeyi nizami şekilde toplar, temelin önüne set gererse ne âlâ. Yoksa ayyaşın karısı, muhtar senin, Beyaz Masa benim geziyordu. Samatya sokaklarında nizam intizam namına bir şey kaldıysa, o da bu kadının yüzü suyu hürmetineydi. Şu ayyaşın karısı kadar olamamıştı Mercan. Kendi kocası? Bir ot. İçer, evden bile doğru düzgün çıkmaz da, Mercan'ı bu adam ayağı takılıp düşmez inşallah diye evhamlandırmazdı. Kocası bu akşam gelince, bir ot... İçsindi.

Ayyaş, bozuk parayı tezgâha bıraktı. "Hadi ben işe geç kaldım," deyip çıktı. Ayyaştı mayyaştı ama sabah kalkıp Alka-Seltzer'ini alıp işine gidiyordu ya adam... Eczacı parayı alıp kıza iğne yapmaya bölmeli kısma geçti.

Mercan tansiyon hastası teyzenin yanındaki sandalyeye oturdu. Kadın Mercan'a dönüp:

— Sen ne ilacı alacaksın?

— Hiç, öyle ağrı kesici falan.

Âdet kesilince ağrı da kesilirdi herhalde.

— Neren ağrıyor?

— Başım.

— Bileklerine yasemin yağı sür, kokla. Şu yukardaki aktarda satılıyor ama kulak asma, Sümbül Efendi Camii'nin çıkışındaki adamdan al.

İğne olan kız, hafif topallayarak bölmeden çıktı. Eczacıya:

— Ben şurda biraz oturabilir miyim, çok ağrım var.

— Tabii buyrun.

Eczacı tam Mercan'a, sen ne istiyorsun demeye bakıyordu ki eczaneye bir kadın girdi.

— Ben kalça üstü düştüm de etim çok morardı, bir krem var mıdır geçirecek?

Kocakarı ilaçları öneren kocakarı:

— Kaya tuzu yok mu, ondan bir-iki avuç al, tavada ılıt, sonra bir beze sarıp moraran yerine bas. İki-üç güne ne morluk kalır ne bir şey, bebek götü gibi olur valla.

Maşallah mahallede belden aşağı derdi olan ne kadar kadın varsa hepsi sabah körüyle gelmişti. Eczacı kalçası moraran kadına bir krem verirken, dükkâna başka bir kadın girdi:

— Pardon tartılabilir miyim?

Kadın; bacağında tayt, sırtında eşofman üstü, elinde boşalmış bir buçuk litrelik su şişesi ve saçında havlu bant olduğuna göre; Samatya sahilde yürüyüşten geliyordu. İnsanlar kendine zaman ayırmayı biliyordu.

— Buyrun, dedi eczacı.

Kendine zaman ayırmayı bilen kadın basküle çıkıp tartıldı. Moraran kalçası için krem alan kadın ona dönüp, "Yalnız, bir buçuk kilo fazla tartıyor," dedi. Kendine zaman ayırmayı bilen kadın tartıdan inerken:

— Yok yok 2 kilo fazla tartıyor, normalde 58'im 60 çıktı.

— Demek ki 58 buçuksun, dedi kalçası moraran.

Buzkopan vurulan kız:

— Ben de bir tartılayım, dedi.

Topallaya topallaya basküle yürüdü, tartıldı:

— 55. Demek 3 kilo fazla tartıyor.

— Hayır canım, 2 kilo fazla tartıyor, dedi kendine zaman ayırmayı bilen.

— Tamam da ben 52 kiloyum normalde, dedi kız tartıdan inerken.

Tansiyon hastası teyze:

— Günün gelmiş ya vücudun su toplamıştır. İki kilo fazla tartıyor.

Kendine zaman ayırmayı bilen kadın:

— Teyzenin hakkı var, dedi.

Mercan şaşkınlıkla bakıyordu, kaç kilolarsa tartılıp gitselerdi artık. İlacı içmeye geç kalıyordu.

Kalçası moraran kadın:

— Ben bu baskülün huyunu çok iyi bilirim, geçen gün burda tartıldım, sonra test etmek için bir koşu Sümbül Efendi Camii'nin ordaki tartıcıya gidip tartıldım. Bunda 56 buçuk kilo çıkmıştım, onda 55 kilo çıktım. Demek bir buçuk kilo fazla tartıyor bu.

— 2 kilo fazla tartıyor, sen koştur koştur Sümbül Efendi'ye giderken yarım kilo vermişsindir, dedi kendine zaman ayırmayı bilen kadın.

— Olur mu canım, on dakikada yarım kiloyu kim verebiliyor?

Millet, hatta şu kendime vakit ayırmayı biliyorum havalarına girse de sokağa çıkarken taytını ters giydiğinden dizkapağının arkasından diz izi çıkmış kadın dahi, eczanedeki baskülünün bile huyunu suyunu biliyordu.

Eşek kafalı Mercan, şu kadınların tartıyı bildiği kadar olsun kafa yordun mu kocanın huyuna suyuna? Bellemişsin, bir ot! İçsindi... Suyuna gidecektin. Baktın gözleri kaymış, her yük ona ağır geliyor demekti işte bu tartı gibi. Gidersen git demeyecektin. Bu akşam bir dön-

sündü, Mercan kocasını, eczanedeki kadınların tartıyı tanıdığından bile iyi tanıyacaktı.

Kendine zaman ayırmayı bilen kadın, eczacıya dönüp:

— Aslında bunların elektronikleri var, onlardan alsanız ya?

— Ne gerek var canım, kaç tartıyorsa bir buçuk kilo çıkarıyorsun, dedi kalçası moraran.

— Bak ben tekrar çıkıyorum... Kaç diyor, 68. Çıkar bir buçuk? 66 buçuk. Ben olsam olsam 66 kilo olurum oysa.

— Tartıdan iyi mi bileceksin?

— E tartı yanlış!

— Test edelim?

— Nasıl olacak?

— Sen gel hele gel.

Düz yolda yürümeyi beceremeyip kıç üstü düşüp kalçasını morartan ve kendine zaman ayırmayı bildiği halde taytını düz giymesini bilmeyen, defolup gitti şükür. Eczacı Mercan'a:

— Sen ne alacaktın? dedi.

Regli ağrısı geçsin diye iğne olan kız ve kocakarı hâlâ ordaydı.

— Şey...

Evet evet, kız gibi regl diyebilirdi. Öyle söyleyince daha tıbbi duruyordu.

— Regli oldum da ben, bunu kesmek için bir ilaç varmış.

Eczacı camekânlı dolaptan bir Primolut çıkarıp verdi.

— Bunu ne zaman almak gerekir acaba?

— İki gün öncesinden, sabah akşam birer tane.

— İki gün mü?

Olmaz, kocası bu akşam dönecekti. Kocakarıyı kollayarak sesini daha da kıstı:

— Birkaç tanesini aynı anda içsem, daha önce etki göstermez mi acaba?

Kocakarı zaten regli dediğini duymuş, ben kül yutmam, hadi bakalım kolay gelsin bu akşam der gibi bakıyordu. Kim bilir bunları el âleme nasıl anlatacaktı.

— Akşama beyaz abiye elbise giyeceğim de, o yüzden diyorum, birkaç tane birden içsem...

— Sağlıklı olmaz, dedi eczacı.

Mercan parayı ödedi. O esnada, götü moraran kadın ve tayt giymeyi bilmeyen kadın, ellerinde su şişeleriyle eczaneye girdiler:

— Şimdi çıkacak işin aslı. Bak üstünde yazıyor, beş litre, bakalım tartı kaç kilo fazla tartacak. İki mi bir buçuk mu?

Taytlı, su şişesini tartıya koyarken Mercan eczaneden çıktı.

Mercan eve girdi, televizyonu bile açmadan ilacı kutusundan çıkardı. Acaba aynı anda iki tane içse bir zararı dokunur muydu? Hep diyorlardı böyle ilaçlar çok kullanılırsa hormonları bozar diye. Bozup da ne? Çocuğu mu olmayacaktı? İki tane Primolut'u arka arkaya içti Mercan. Kocasının adını bile bilmişti falcı. Geleceği tarihi de tutturacaktı elbet. Televizyonu açtı. Yemekleri pişirdi, patates yemeği, pilav, cacık. Kocası severdi. Helvayı kavurdu. Kocası gelip de helvayı hazır bulunca Mercan'ın artık çok değiştiğini anlar, bir daha da gitmezdi. Yıkandı, saçını kuruttu, kırmızı etek bluz takımını giyindi, makyaj yaptı. Parfümünü sıkarken kendine aynada şöyle bir baktı... Kocasının ne zaman gittiğini günü gününe bilen falcı, dönüş tarihini mi bilemeyecekti?

O gece bir filmde geçseydi, Mercan'ın önündeki Pisa Kulesi baskılı kahve fincanını bir dolu bir boş görür, zamanı kolayından atlayıverirdik. O gece; Mercan yemekleri dört kez ısıttı. Tozları tekrar tekrar aldı. Toz alırken terlediğinden bluzunun koltukaltlarını yıkayıp fönle kurutup ütüledi. Bluzda çizgi halinde su izi kalmıştı. Allah kahretsin! Şimdi kocası gelince bu izi Mercan'ın ter izi sanmasındı? Mercan bluzu komple yıkardı yıkaması-

na da, koca bluzu fönle kurutmak çok zaman alırdı. Ya o vakte adam gelir de... Mercan onu bunca ayın üstüne atletle mi karşılayacaktı? Tam bluzu giyiniyordu ki, eh o kadar toz alma, fön sıcağı derken, Mercan ter kokmuştu. Yeniden duş aldı. Reglisi? Kesilmiş gibiydi. Gene de işi garantiye almak için bir Primolut daha içti. Kocasıyla o işi yapamadıktan sonra, hormonları düzgün çalışsa kaç yazardı? Teyemmümle çocuk yapıldığı nerde görülmüş?

Saçlarını, bu kez jöle sürüp, eliyle tutup tutup bırakarak dalgalı kuruttu. Giyindi, tekrar makyaj yaptı. Ruj? Tabii ki sürdü. Kocasının Samatya'daki garsonlar kadar kıymeti yok muydu da?

Eğer kocası, "Dönüş" filmindeki Kadir İnanır'ın Almanya'ya gittikten sonra aylarca habersiz bıraktığı halde kendisini beklemeye devam eden Türkan Şoray'a döndüğü gibi yanında sarı bir kadın ve çocuğuyla dönerse... Dönüş yolunda bir araba kazası olur da sarı kadın ölür ama kocası ve çocuk içinden sağ çıkarsa, bakardı tabii Mercan kocasına da çocuğa da. Zaten kocası o sarı karıyı hiç sevmemişti de ne yapsın, çocuk için... Kocasının çocuğunu da kendi çocuğu gibi severdi Mercan. Şimdi bunlar Almanya'da çocuğun adını Hans falan koydularsa da... Hans'a alışkın çocuk Haydar diye seslenince de bakardı elbet.

Mercan'ın kocası? Gelecekti. Falcı söz vermişti. Belki adam, zile basmayacak da sürpriz yapmak için alt kata inip anahtarıyla kapıyı açmayı deneyip... Allah etmeye Mercan duymaz falan da... Mercan televizyonu kapattı ki sesi kocasının ayak sesini bastırmasın. Kocası, madem gelecekti, artık evde televizyonun sesine ihtiyaç yoktu.

Mercan.

Televizyon.

Kapalıyken.

Saatler.

Geçirdi.

Mercan, pencerenin kenarındaki çekyata, hayır hayır burdan dışarıyı tam göremiyordu... Daha yüksekten bakabilmek için çekyatın sırt kısmına oturup beklemeye başladı, yüzünü göremese de yürüyüşünden tanırdı kocasını.

On santim eninde tahtada iki saat oturduktan sonra, Mercan tıp tarihine yeni bir terim kazandırmıştı: Mercan'ın götüne kramp girmişti.

Koltuğun oturma kısmına geçip saçını dalgası bozulmayacak şekilde kırlentten aşağı sarkıtıp uzanarak biraz dinlendi. Kalktı. Saat bu. Geç demekle geçmiyor. Mercan ocağın altını tekrar açtı. Patatesler, beşinci ısıtmada eriyip püre kıvamına gelmişti artık. Mercan terlemeden oyalanacağı bir iş aradı.

Mercan çiçekleri sularken... Bunlar ne ki böyle yeşil yeşil? Eğilip kokladı. Tanıdı. Meğer kocasının çiçek suluyorum diye... Ot ekmiş demek! Mercan oturup ağlamaya başladı. Sırf derdinden değil, biraz da Allah'a kendini suçlu hissettirmek için ağlıyordu... Afrika'daki açlardan, derman bekleyen hastalardan, gene halimize bin şükür bunu bulamayanlar da var'daki bulamayanlardan Mercan'a sıra gelmiyordu. Daha çoook beklerdi Mercan. Şimdiye kadar beklediğinden bile çok. O falcının da Allah belasını versindi. Mercan saksıda yetişmiş otlara baktı.

Yapraklarını tek tek kopardı. Ufaladı. Kocasının çarşaflarını ve tütününü buldu. Kocasından görmüştü sarmayı. Tütünle otu karıştırıp sardı. Pek de beceremişti.

Yaktı. Sigara hava alıyordu. Pis pis kokuyordu. Yârim sen gideli yedi yıl oldu, ektiğin tohumlar sigara oldu... İlk nefesi çekti Mercan. Bok gibi bir şeydi. İnsan şunu karısına değişir miydi? Bir nefes daha çekti. Küllüğe bıraktı. Sigara söndü, tekrar yaktı...

O gece rüyasında kocasını gördü Mercan. Dönmüştü. Dönmüştü dönmesine ya, şimdi ne yapacaktı Mercan? Elindeki bütün parayı türbe yollarıydı, Büyükada faytonuydu, halis zeytinyağıydı, mum parasıydı, falcıydı... Harcamıştı. Gidenler bir şey değil. Kocası döndüğüne göre, daha da gidecekler vardı. Mercan, kaz gelecek yerden tavuk, koca gelecek yerden horoz esirgenmez diye, gittiği her türbede ayrı bir adak adamıştı. Sümbül Efendi Camii'nde horoz adamakla alçaktan açtığı çıta, Yuşa Baba Hazretleri'nde bir horoz daha, kocası yine dönmeyince Eyüp Sultan Hazretleri'nde koç, Telli Baba Hazretleri'nde danaya kadar yükselmişti. Ayrıca kocası döndükten sonra hamile kalırsa Erikli Baba'ya gidip, aşeren hamilelere erik dağıtacaktı. Harici günlerde de, *Allahım n'olur kocam geri dönsün*, aç sefil doyurma, yetimlere ellişer, öksüzlere yüzer lira verme – babasız da büyünürdü de anasız zordu zira, kimsesiz yaşlılara dağıtmak üzere erzak paketi adamaya kadar gitmişti. Dünyanın bütün açları Mercan'ın eline bakıyordu artık.

Hayır, adaklarını yerine getirmese, Allah kocasını elinden yine almaz mıydı? Alır da sen misin adağını yerine getirmeyen diye, tam Mercan'a bir çocuk verip şu garibim kulunu nihayet sevindirmeye karar vermişken vazgeçmez miydi?

Bunca yıl Mercan Allah'a inanmıştı da ilk kez Allah

da Mercan'a inanmıştı. Onda da yalancı mı çıkacaktı Mercan? Söz vermişti öksüz yetim doyuracağına. Hadi Allah Mercan'a acıdı da adaklarını yerine getirmemesine rağmen bir çocuk verdi, yetim hakkı yedirerek mi büyütecekti Haydar'ı Mercan?

Ceplerini karıştırdı. Çantasının gözlerini astarlarını tersine çevirerek tek tek boşalttı. Hepi topu 15 lira çıktı. Mercan'ın bilinçaltının sanat grubu tam kapasite çalışıyordu. Beş liralardan biri ortadan yırtılmıştı. Kocasıyla birlikte paranın yırtılan kısmını selo bantla yapıştırdılar.

Kocasında zaten metelik yoktu. Biraz da o yüzden geri dönmüştü galiba. Şimdi ne yapacaktı Mercan? Oy toplamak için vaatte bulunup seçimi kazandıktan sonra sözünü unutan belediye başkanı gibi kocası döndükten sonra vaz mı geçecekti adaklarından?

Allah ne yapardı adamı sonra... Hiç değilse Sümbül Efendi'ye adadığı horozu kesebilseydi... İlk adağı oydu. Gerisini peyderpey tamamlardı. Ah o danayı adamasa iyiydi ya... Kocası biraz daha dönmese, Mercan, dana şöyle dursun, deve kervanı adayacak kıvama gelmişti.

Bankadan kredi çekemezler miydi? İhtiyaç kredisi diye bir şey vardı. Televizyon yalan mı söylüyordu? Vardı vardı da bu bankalar yapacağın harcamanın nereye gittiğini görmek isterdi. Kestiği dananın kanına başparmağını bulayıp veznedarın alnına basacak hali yoktu ya Mercan'ın. Ah şu horozu bir kesebilse, Allah da Mercan'ın iyi niyetini anlardı. Sonra da Mercan canını dişine takar, çocuğu olsun diye tedavi gördüğü zamanlardaki gibi evlere temizliğe gitmeye de yeniden başlar, Allah'a ve aç biilaç kullarına olan borçlarını bir bir kapatırdı.

Kaç paraydı bir horoz kestirmek? Adakçılarda 50 lirayla 80 lira arası değişiyordu. Kesimiyle 100... Canlısını alsalar da kocası banyoda kesse... O da en aşağı 50 lira... Halbuki normalde kesilmiş tavuk, kasapta 20 lirayı

geçmiyor. Neticede aç sefile dağıtılacak. Fakir fukara bir lokma ekmeği zor buluyor. Yok kasaptan alınma horoz istemem. İlle de adakçıda kesilecek diyecek hali yok ya...

Televizyonda görmüştü de, kasaptaki tavuklar ilaçla büyütülüyormuş da o yüzden ucuzmuş. Adakçılardaki horozlar, normal horozmuş. Hatta; ne diyordu Karatay diyetinde: serbest dolaşan tavuk eti. Fakirler aç karnını doyurmaya bakar, kilo vermeye mi bakar? İnsanlar serbest dolaştı da tavuklar-horozlar kaldı. Mercan başında kocası yokken, bir nevi özgürken bile, adak adadığı türbeler olmasa İstanbul'u, Öz Japon Pazarı fincanları olmasa dünya şehirlerini tanıyamazdı. Serbest dolaşmak paraya bakardı. Serbest dolaşan tavuk almak da paraya bakardı.

Horoz. Adakçıda 100, banyoda kessen 50 lira... Horozu tavuğu fark etmez, neticede beyaz et, kasapta 20 lira. Mercan'ın 20 lirası da yoktu zaten. 15 liraya da bütün tavuk gelmiyor. Anca kiloyla kanattır, buttur alırsın.

Gerçi fakir fukara, Afrika'daki açlar, hadi serbest dolaşanını geçtik, hani bu yerinde oturan tavuğun göğsü nerde, butu nerde diyecek hali yok ya; Mercan, tavuk suyuna çorba, onu da geçtim, Knor bulyonla yapılmış çorba dağıtsa ona bile razı olur fakirler.

Mercan'la kocası kafa kafaya verip düşündü düşündü... Ertesi gün kasaptan bir kilo tavuk kanadı alıp fakir fukaraya dağıtmaya karar verdiler.

O esnada Mercan'ın kocası: kim bilir neredeyken,

"Eskiden çocuktum, Ahmet Kaya'nın öldüğüne inanmazdım."

5. kat

Bütün evi kapının önüne yığmışlar, evin içinde mobilya niyetine ne tutuyorlar acaba? Mercan kapının önüne dizilmiş beş litrelik beş adet boş su şişesini merdivene indirdi. *Ondan sonra diyorlar ki, sen kapıyı çalma biz suyu geceden kapının önüne koyarız. Anca boş şişenizi koyarsınız siz kapının önüne. Mercan'a su yok! Aslına bakarsan çöp, ama şunların bir tanesini atsan, başlarlar vay bizim şişemiz çok kıymetliydi diye. Hiçbir şey demeseler, biz onları sular kesilecek haberi gelirse su istiflemek için ayırdık, niye attın derler. Keloğlan çobana bir diken emanet etmiş de çoban dikeni kaybedince, vay benim dikenim çok kıymetliydi, ille de yerine bir koyun isterim demiş.* Kapının önüne serilmiş kedi şeklindeki paspasın gözleri cin cin bakıyordu Mercan'a. Mercan paspası kaldırdı. Hayır, altına anahtar koymamışlardı. Bu insanlar filmleri böyle kuru kuruya izliyor, hiçbir şey öğrenmiyordu demek. Peki, kapının önüne konmuş beş katlı plastik ayakkabılığı ne yapacaktı Mercan? *Koca eve sığamamışlar da kapı önüne taşınmışlar.* Ayakkabılığın kenarına da neredeyse insan bacağı boyunda bir çekecek asmışlardı. *Ayakkabı giymeye bile diz kırmaz cinsten insanlar...* En üst rafta ayakkabı boyası ve cila vardı. Ayakkabılığın yanında da yüksekçe bir ahşap tabure. *Zigon sehpa da koyaydınız ka-*

pının önüne? İki de tavuk besleyin, akşamdan akşama yemler, sabah yumurtanızı alırsınız sıcak sıcak. Mercan tabureyi kaldırdı. Oturma tahtası kırıktı taburenin. İnsanın etini sıkıştırır. Ama yok, ille ayakkabılığın yanında tabure duracak, neydi adı, hah, lostra salonu kurulacaktı buraya. Mercan su istemek için zili çaldı. *Şimdi bunlar da surat eder. Açarlarsa ederler.* Kapı duvardı. Mercan çalı süpürgeyi eline aldı, kenara çektiği kır kısırdan boşalan kapı önünü süpürdü. Ayakkabıları düşürmemeye çalışarak ayakkabılığı az iteleyip altında kalan kısmın da pisliğini aldı. Basamakları süpürmeye başladı. Tozları aşağı aşağı süpürerek bir alt kata kadar indi. Alt katın kapı önüne konmuş su bidonunu alıp tekrar yukarı çıktı, suyu kovaya boşalttı. Apartman yönetiminin verdiği deterjanın birazını suya akıttı. Bulaşık deterjanı. Limonlu. Ama Pril mril değil. Açık deterjancıdan alınma, litrelik kola şişesine konmuş sıvı deterjan işte. Kırmızı eldivenlerini taktı. Suyu çalkalayıp sabunu köpürttü. Su soğuktu ama eldiven şimdilik koruyordu. Yanında getirdiği bezlerden birini kovaya batırıp ıslattı, sıktı. Tırabzan tahtasını alt kata kadar sildi.

Tekrar yukarı çıkıp tırabzan demirlerini silmeye başladı. Eline sardığı bezi, çiçek şeklinde kıvrılan demirlerin arasında gezdirerek siliyordu Mercan. *Bunları böyle kıvrımlı yapacak ne vardı? Araları hep toz tutuyor.* Kendi evlerini bok götürse fark etmezler de tırabzan korkuluklarının arasında bir toz zerresi kalsa gözüne batardı bu apartman ahalisinin. *Kıçlarını silmekten habersiz kadınlar, utanmasalar tırabzan demirlerini kulak çubuğuyla sildirecekteler.* Korkuluğu alt kata kadar silip bezi tırabzan tahtasının üstünde kaydırarak üst kata çıktı. Aynı bezle doğalgaz saatini de sildi.

Lif benzeri büyükçe bir bezi kovaya daldırıp ıslattı, sıkıp az önce boşalttığı kapı önünü silmek için eğildi.

Bezi taşın üstünde bir yandan öbür yana iterek koluyla bir yay çizdi. Çat! Lamba söndü. Mercan elini havaya kaldırdı. Sensörlü lamba yandı. Mercan kapı önünü silmeye devam etti. Aslında kârlı değildi bu apartmanları silmek. Tek daire üstüne kuruluydu apartman. Çift daire üzerine kurulu olsa, aynı merdiveni silmeye daha çok daireden para alacaktı. Samatya'da apartmanlar bir bir yıkıldığından, Mercan'ın artık az daireliymiş çok daireliymiş, seçme şansı yoktu. Mercan kapı önünün dip kısmını iyice ovup ayakkabılığı yerine koydu. Kalan kısmı silmeye devam etti. Yerler, yavruağzı üstüne kırmızı-kahverengi dökme taş desenli mozaik döşeliydi. Yeni yapılan apartmanların yerleri beyaz mermerden olurdu herhalde. Mercan kapı önünü kurulayıp kedili paspası serdi, göt kesen tabureyi ayakkabılığın yanına koydu. Sorsan, neydi o laf, hah, manevi değeri olan boş bidonları kapının yanına dizdi. Bezi yıkamak için kovaya eğildi. Işık yine söndü. Elini kaldırıp salladı, ışık yandı. Mercan bezi yıkayıp merdivenlere eğildi. Basamakları arka arka inerek silmeye başladı.

Geçende, "Şu aidatı 15 lira yapsak?" demişti yöneticiye... Mercan? Şaşırmıştı herhalde... Kimin maaşına yüzde yirmi beş zam yapılıyordu da? Hem apartman sakinleri, işi de pek yalapşap diye laf yollamıştı. E zaten izin alıp duruyordu. Çalışmak istemiyorsa söylesindi yani Mercan... Çalışmak istemiyordu. Ama söyleyemezdi. Meraklı mıydı bunların pisliğini temizlemeye... Çalışmak istemiyorsa söylesin! *Pek de kibarlar.* Işık tekrar söndü. Mercan ayağa kalktı, lamba yandı. Mercan tekrar eğildi, basamakları, basamağın alt basamağa bağlandığı boğumları, sıkı sıkıya ovuyordu. Çalışmak istemiyorsa söylesinmiş! *Gerizekâlılar!* Ücretli izin verecekseniz söyleyin. Basamakların kıvrılarak yukarı çıktığı köşe yerlerini, beze doladığı işaretparmağıyla ovuyordu Mercan. Bir basama-

ğı siliyor, bir bacağını aşağı basamağa alıp ters örümcek yürüyüşüyle aşağı aşağı iniyordu. Birkaç basamak çıkıp su kovasını aldı, alt basamağa koydu. Bezi tekrar yıkadı, merdivene eğildi, ışık söndü. Mercan elini salladı. Kat tekrar aydınlandı. Geri geri emekleyerek yeri silerken ayağı eteğine takıldı. Aslında en rahatı merdivenleri tayt-la silmekti. En azından tayt oraya buraya sürünüp ıslanmaz yahut Mercan'ın ayağına takılmazdı. Ama: 1-Mercan taytla insan içine çıkamazdı. 2-Apartman silen bir kadının öyle vücudu belli edecek tayt mayt giyip dikkat çekmemesi gerekirdi. Olur da haftaya; Mercan Allah vermeye hastalansa, ah keşke arada onun yükünü alacak bir de arkadaşı olsa, Mercan'ın yerine o gelse yer silmeye, apartman sakinlerinin yeni kadına aa geçen hafta başkası vardı, sen de kimsin demeyeceği kadar fark edilmez olmalıydı Mercan. Başına bağladığı tülbenti, basma bol eteği, hatlarını belli etmeyen tişörtü ve kırmızı eldivenleri var mıydı? Vardı. Tamam, apartman silen kadındı o. Mercan fark edilmeden merdivenleri silip çıkmalıydı. Yerleri silerek dördüncü kata kadar indi. Tekrar yukarı çıktı. Merdivenleri kuruladı ki, kimse ıslak sabunlu yerde kayıp düşmesin. Merdiven inmeyi bilmiyoruz demez, suçu Mercan'dan bilirlerdi. Merdiven inmek istemiyorlarsa söylesinler yani. Mercan elinde kovayla en alt kata indi. Apartmanın dış kapısını aralık bıraktı ki dairelerin zilini çalmak zorunda kalmasın. Kapının önüne çıktı. Yokuş aşağı yola boşalttı kovayı. Yollar köpük köpük... Tekrar apartmana girdi Mercan.

4. kat

Kapının önünde beyaz, üstüne yine beyaz deriden gül dikilmiş bir çift terlik vardı. Doğalgaz saatinin üstüne de içinde beyaz yapma gül olan bir saksı konmuştu. *Kapı önüne koyduğu terlikle doğalgaz saatinin üstüne koyduğu çiçek takım olduğuna göre... Bunun donuyla sutyeni de takımdır.* Doğalgaz vanasına da dışı simli yastıktan bir nazar boncuğu asılmıştı. *Bütün çeyizini kapıya sermiş maşallah... Kadının kapıya koyduğu suyu da üst kata kullandık. Şimdi demeyecek mi bana ne ben üstüme düşen suyu kapının önüne bıraktım.* Artık neyse ne, Mercan'ın yerleri teyemmümle silecek hali yoktu ya... Zile bastı, içerden televizyon sesi geliyordu. Kadın kapıyı açtı. Mercan:

— Su alacaktım da ben...

— Kapıya geceden koymuştum?

— Üst kat koymamış, evde de yoklar. Mecbur burdaki suyu kullandım. Sana zahmet...

Kadın Mercan'ın uzattığı kovayı alıp kapıyı aralık bırakarak içeri geçti. Şöyle bir baktı da Mercan, koridordaki telefonun üstüne dantel örtü örtülmüş bir ev. Kadın da temizlik yapıyor demek, koridorda Vileda kovası ve duvara yaslanmış Vileda sopası da görünüyordu. Mercimek çorbası pişirmiş kadın, buram buram kokuyor. Mercan çalı süpürgeyi alıp kapı önünden itibaren merdiven-

leri süpüre süpüre alt basamaklara indi. Kadın kovayı kapının önüne bırakırken aşağı seslendi:

— Mercan Hanıım.

Mercan birkaç basamak çıktı:

— Buyur?

— Bak faraşı burda bırakmışsın, yerleri nereye süpürüyorsun?

— En alt kata kadar süpürüp sonra da kapının dışına...

— Ama öyle tırabzanlar hep toz olur.

— Tırabzanları da siliyorum.

— Olsun, aynı toz ordan oraya savrulmasın. Sen yine faraş kullan.

Mercan başıyla onayladı. Basamakları çıkıp faraşı aldı. Bu kez tozları faraşa süpürerek aşağı inerken:

— Sağ olasın.

— Kolay gelsin.

Kadın kapıyı kapatırken üstü güllü terliklerini içeri aldı. Mercan faraşı kenara bırakıp tozları alt katlara süpürmeye devam etti. *Aman terliğini de bırakma dışarda. Meraklıydım çünkü senin cenaze çelenkli terliğine. Bir de insana iş öğretiyorlar.*

Mercan tekrar dördüncü katın kapı girişine çıktı. Tırabzanları sildiği bezi kovaya sokup çalkaladı. Kadın kıyıp evinin yerlerini sildiği deterjandan koymuştu suya. Terliğinin üstünde bile güller olan bir kadının kullandığı deterjan, tabii ki çiçek esintiliydi. Mercan tırabzan tahtasını ovarak üçüncü kata kadar indi. Sonra demirlerini silerek tekrar yukarı çıktı. *Şu demirleri şöyle düz, çubuk çubuk yapmıyorlar, yok çiçekli, yok yapraklı...* Mercan kadının yapma gülünü kaldırıp doğalgaz saatini de sildi. Bezi tırabzana astı. Yer sildiği bezi kovaya batırıp ıslattı. Eğilip kapının önünü silmeye başladı. Kadın salata yapıyor olacak, içerden kesme tahtasına tak tak vuran bıçak sesleri geliyor. Işık söndü. Mercan kolunu kaldırıp salladı. Işık yandı.

Bu sensörlü lambalar da yeni âdetti. Zırt pırt sönüyor.

Tasarrufmuş. İnsanlar apartmanın hangi katındaysa sırf o kat yanacakmış, bir kat aydınlanacak diye bütün apartmanın ışıklarının yanmasına gerek yokmuş. Sensör merdiven çıkanı görüyormuş. Ama yer sileni görmüyordu. Demek belli bir boy gerekiyordu sensörün görmesi için. Önceden de apartman lambaları dakka başı söner, çıkar tekrar yakardın. Ama Mercan ona formül bulmuştu. Elektrik düğmesinin kenarına kibrit çöpü sıkıştırdın mıydı lamba bir daha sönmez, böyle sürekli elini havaya kaldırman gerekmezdi. Mercan yerleri ova ova siliyordu. Yağ yalak bağlamıştı köşeler. *Kıyıp da Cif vermiyorlar ki, o dandik bulaşık deterjanı bu merdivene ne etsin! Aha en eli açığı da bu kadın... Senin cırt diye temizlediğin banyo fayansınla apartmanda bin kişinin çiğnediği merdiven bir mi...* Kadının kovaya döktüğü deterjanı kokusundan tanımıştı Mercan, Vileda kovasına koyulandan. Hayır, apartmanı, eğilmesine gerek kalmadan, Vileda paspasla silemezdi Mercan. Geçende apartmana temizliğe giden bir kadın merdivenleri Vileda'yla silmiş de işten atmışlar; temiz olmuyormuş. *Olmuyorsa sen niye evini temizlerken onu kullanıyorsun?* Eh, apartman ahalisine göre Mercan azapta gerekti. Merdivenin boğum yerindeki örümcek ağını bezle aldı. Ne de olsa bir yuvaydı örümceğinki de... *Allah affetsin.* Yukarı basamakta kalan kovayı alıp alt basamaklardan birine taşıdı. Bezi tekrar yıkadı. Su soğuktu. *İnsan musluktan doldururken az ılıştırır şunu, yok!* Su damla damla eldiveninin içine girmişti. *Girsin.* Mercan arka arka inerek merdivenleri silmeye devam etti. Üçüncü kata vardı. Tekrar dördüncü kata çıktı. Kurulama bezini aldı. Kapı girişini kurulayıp paspası serdi. Merdivenleri kurulayarak üçüncü kata kadar indi. Kovayı aldı. Işık söndü. Mercan elini kaldırıp salladı. Işık yandı. Mercan kovayla aşağı inip kapının dışına çıktı. Kovayı sokağa boşaltıp apartmana girdi.

3. kat

Kapının önüne çöp koymuşlar, suyu pis pis akmış. Poşeti sinirle kaldırıp üst basamağa koydu. Altı delikmiş, poşetten akan çay mıdır, bulaşık suyu mudur, alt kata kadar sızdı. Mercan'ın görevi değildi bu çöpü atmak. Kadrolu kapıcıları değildi o. Apartman ona ev de sağlamıyordu. Sağlasaydı bile, böyle çöp mü konulurdu? Bulamamışlar mıydı bir sağlam çöp poşeti. Market poşetine çöp koyup ağzını da güya bağlamışlar... Mercan çalışmak istemiyorsa söylesin. Mercan çalışmak istemiyor. Çöp poşetini aldı, aşağı indirirken poşetten damla damla pis su akıyordu. Mercan çöpü apartman kapısının dışına bıraktı. Tekrar üçüncü kata çıktı.

Üçüncü kat, beşinci kata kurban olsundu. Beşinci kattakiler yine ayakkabılarını falan nizami dizmişti. Üçüncü katın önü: Ayakkabılığa da dizilmemiş, kapı önüne konmuş çift çift ayakkabı... Eski gazeteler, görevi değil ya hadi elinin altı boşalsın diye gazeteleri kaldırıp çöpe atsa, *belki kadın diyecek ki vay efendim niye attın ben o gazetelerle cam silecektim.*

Mercan gazeteleri kapının önünden alıp üst basamağa koydu. Duvara yaslanmış eski bir demir levha... Katalitik arkası... *Katalitik mi kaldı artık, doğalgazlı bina... At desen? Attırmaz.* Bir bisiklet tekerleği, karton bir kutunun

içinde oyuncak arabalar... Bir de kavuniçi lazımlık vardı kapının önünde. Böyle oturaklı, sandalye gibi olanlardan. Bir kere kadın su vermeye çıktığında Mercan, abla bunlar kalabalık ediyor, istersen hepsini atayım ben sevabına dediydi de... Kadın, yok onlar benim oğlumun eşyaları, hatırası var, demişti. Ulan elin oğlunun zamanında sıçtığı lazımlığın bile manevi değeri vardı da... O esnada evin oğlu gelip anahtarıyla kapıyı açıp içeri girdi. Ayakkabılarını tabii ki dışarı bırakmıştı. Lazımlığı hâlâ kapının önünde duran çocuğun ayakkabısının altını çevirip baktı Mercan. 44 numara... Mercan kapıyı çalıp, abla tamam hatıralar kalsın da bak çocuk lise çağına gelmiş, bari şu lazımlığı atayım da elimin altı boşalsın derdi de, yok... Diyemezdi. Kadın, bizimkine küçük geliyor zaten, sen al, seninkine kullanırsın derdi de Allah muhafaza... Eve bir de lazımlıkla dönemezdi Mercan.

Lazımlığı, bisiklet tekerleğini, içinde oyuncak arabalar olan kutuyu ve katalitik arkasını üst katın merdivenine koydu Mercan. Kapı önündeki ayakkabıların iki çifti rugandı. Şimdi deterjanlı eldivenle tutup kaldırsa, iz kalır, laf ederler. Mercan eldiveni çıkardı. Ayakkabıları alıp merdivene dizdi. Paspası duvara yasladı. Eldivenlerini takıp kapının önünü süpürmeye başladı. Mercan süpürdükçe biraz önce çöpten akan su tel tel yayılıyordu. Mercan süpürgeyi bıraktı. Çöp suyunu en alt kata kadar bezle aldı. Tekrar üçüncü kata çıktı. Süpürgeyi almak için eğilmişken lamba söndü. Mercan süpürgeyi kaldırıp salladı. Lamba yandı. Mercan süpürgenin ucunu kuruladı, merdiveni bir alt kata kadar süpürdü. Tırabzanı, doğalgaz saatini sildi. Kapının önüne bidonla bırakılmış suyu kovaya boşalttı, deterjanı döktü. Kapı önünü silmeye başladı. Pisti. Her yere çöpün suları yapışmış. Evet, çay suyu bu. Demek çaydanlığı süzmeden poşete boşalttıysa kadın... Işık tekrar söndü, elini kaldırıp apartmana

nur yağdırdı Mercan. Yerler yapış yapış olmuştu. *Şeytan diyor...* Normalde de öyle apartman ahalisiyle didişen biri değildi ya, artık gıkını bile çıkaramazdı Mercan. İşler kötüydü. Sildiği apartmanların birkaçı yıkılmıştı. Yeni binalar yapılacak da temizlik işi Mercan'a verilecek de... Zaten Mercan'a yâr etmezlerdi o apartmanları. Sigortalı migortalı kapıcıları olurdu onların.

Mercan'ın oturduğu apartmanı silen kadın işi bırakmıştı. Mercan normalde istemezdi ya kendi apartmanını silmek, artık ona bile talip olacaktı da... Işık tekrar söndü. Elini kaldırdı. Işık yanmadı. Kendini sensöre göstermek için ayağa kalktı. Işık yandı. Tekrar merdivene çöktü Mercan, çay suyunun leke yaptığı kısımlara önce deterjan döküp biraz bekletti, sonra ıslak bezle sildi. Elindeki apartmanları kaybetmemesi lazımdı. Merdivenleri ikinci kata kadar silip tekrar yukarı çıktı. Kapı önünü kuruladı. Paspası serdi. Tekerleği, gazeteleri, oyuncak kutusunu, katalitik arkasını ve hatırası olan lazımlığı kapı önüne koydu. Eldivenlerini çıkardı. Zaten su geçiriyordu meret de, işte cam kırığı falan varsa eline batmasın diye... Ayakkabıları çiftleyip kapı önüne dizdi. Merdivenleri kurulaya kurulaya ikinci kata indi. Tekrar çıkıp kovayı aldı. Giriş kata indi. Sokağa çıkıp kovadaki suyu yere döktü. Eskiden olsa daireden su alırken, kovayı da tuvalete boşaltsan? derdi ama artık aidat günü hariç Mercan'ın kapıyı çalmasını istemiyordu ev sahipleri.

2. kat

Kapının yanındaki duvara asılmış film afişleri... Öğrenciler. Kapı önünde ayakkabı yok. Paspas da yok. Su da yok. Mercan zili çaldı. Kapıyı gençten, eşofmanlı bir kız açtı. İçerden müzik sesi duyuluyordu.

— Aa abla biz yine su koymayı unutmuşuz di mi?

Kız kovayı alıp içeri geçti. Mercan ağırdan alarak kapının önünü süpürmeye başladı ama basamaklara inmedi ki kız kovayı kapıya bırakırken:

— Şey, ben aidatı da isteyecektim. Geçen hafta evde yoktunuz da...

Diyebilsin. Kız:

— Bir saniye, dedi.

İçeri geçti, elinde çantasıyla çıktı. Çantayı karıştırdı karıştırdı:

— Abla 9 lira çıkıyor, 3 lirayı haftaya versek?

— Kalsın, haftaya tam alırım, dedi Mercan.

Şimdi belki kızın ekmek parası... Kız:

— Kusura bakma abla, deyip kapıyı kapattı.

Mercan basamakları süpürerek aşağı inerken ışık söndü. Mercan elini salladı, yandı. Birkaç basamak daha indi, eğilmiş süpürürken, ışık tekrar... Mercan tekrar elini yukarı kaldırdı. Merdivenin birinci kata kıvrılan kısmına geldi, ışık söndü. Elini havaya kaldırsa da ikinci katın ta-

vanındaki sensör onu görmüyordu. Karanlıkta eğilmiş süpürürken alt katın ışığı yandı. Demek götüyle bile nur yağdırabiliyordu Mercan. Birinci kata kadar süpürüp ikinci katın kapı önüne çıktı. Tırabzan sileceği bezi suya daldırdı. Sıcaktı su. Ne varsa öğrencilerde vardı. Kız düşünüp sıcak su vermiş, içine de dandik bulaşık deterjanı yahut kir çıkarmayan çiçek kokulu deterjan değil, saçını yıkadığı şampuandan sıkmıştı. Oh, saçını süpürge etmek Mercan'dan, şampuan öğrenci kızdan... Şampuan, suyun içinde bağırsak kurdu gibi dolaşıyordu. Mercan eliyle çalkalayıp dağıttı. Severdi öğrencileri. Mercan tırabzanı silerken, ikinci kattaki öğrenci kız kapıyı açtı:

— Abla, bak bunları ayırdım, çocuk kitabı. Senin çocuğa verirsin okur.

Mercan kendisine uzatılan kitaplara bakarken, kız:

— Çocuğun vardı di mi?

Ne desindi Mercan, çocuğu bahane edip yöneticiden izin almıştı o kadar. Şimdi yok dediği bir duyulsa...

— Var var, olmaz mı...

Kız Mercan'a kitapları verip kapıyı kapattı. Kitaplara baktı Mercan: Parmak Çocuk ve Kibritçi Kız. Parmak Çocuk'u Haydar'a... Amaaaaan.... Kitapları kenara koydu Mercan. Tırabzanları silmeye devam etti. Işık tekrar söndü. Mercan elini kaldırdı. Yandı. Bir basamak aşağı indi, ışık yine söndü, Mercan elindeki bezi kaldırıp havada salladı. Yandı. Bu katın sensörü tikli göz gibi kapanıp duruyordu. Mercan tırabzan demirini silerek bir basamak daha indi. Tekrar söndü ışık... Bezi yine salladı. Mercan halay başı gibi adım attıkça mendil sallıyordu. Şap! Bezden sıyrılan kocaman bir su damlası Mercan'ın gözüne girdi. Mercan eldiven tekini çıkarıp gözünü ovuşturdu. Öğrenci kız, göz yakmayan şampuan kullanıyordu demek. Eldivenini taktı. Işık söndü. Tek elini kaldırdı, yanmadı. İki elini birden kaldırdı, ışık yandı.

İkinci kata çıktı. Yer bezini kovada yıkayıp kapının önünü silmeye başladı. Işık söndü. Elini kaldırdı. Yandı. Silmeye devam etti. Daha geçen ay söylemişti yöneticiye, bu ikinci katın sensörü çabuk sönüyor, şunu yaptırsanız? Vallahi sırtüstü yuvarlanacağım karanlıkta, diye... Çalışmak istemiyorsa söylesindi yani. Çalışmak istemiyordu. Ne dolabına nar ekşisi almakta ne kendine zaman ayırmakta ne bakkala sepet uzatmakta gözü vardı artık. İşler... Kötüydü. Kendi oturduğu apartmanı bile silmeye razıydı da... Birkaç aya temel çukurunu silerdi artık. Işık söndü, Mercan elini havaya kaldırdı. Yanmadı. Diğer elini de kaldırdı. Apartman tekrar aydınlandı. Diz çöküp merdiveni arka arka inerek silmeye başladı. Mercan elindeki bezi sağa sürüdü. Işık söndü. Elini kaldırdı yanmadı, iki elini kaldırdı. Hah. Ev sahibi kapıya gelmişti geçen gün. Mercan, falcıya dünyanın parasını verdiğimden kirayı tamamlayamadım demedi tabii... Aidatları tam toplayamadım da haftaya söz... derken. Işık tekrar söndü. Mercan ellerini havaya kaldırdı. Işık yandı. Ev sahibi onu demeye gelmemişti. Işık yine söndü. Mercan iki elini havaya açtı. Yandı. Diyordu ki ev sahibi; apartman kentsel dönüşüm çerçevesine alınmış... Işık söndü. Mercan karanlıkta ellerini havaya açtı. Yandı... O yüzden de bina yıkılıp yerine yenisi... Üç ay içinde apartmanı boşaltmak gerekiyormuş. Apartman yine karardı. Mercan ellerini açıp havaya kaldırdı. Aydınlandı. Ben taşınamam ki dedi Mercan. Yok muydu bunun bir çaresi? Yok. Apartman. Yıkılacak. Dedi ev sahibi. Gitti. Apartman karardı. Mercan karanlıkta ellerini açtı. Aydınlanmadı. Bir basamak inerken ayağı eteğine takıldı. Az kala yuvarlanıyordu. Duvara tutunup durdu. Mercan karanlıkta ellerini açtı; *Allahım kurban olayım bir çare ver.* Apartman aydınlandı. Mercan ellerini indirmedi; *elimi açtım sana yalvarıyorum Allahım. Başımı sokacak bir damdan başka nem kal-*

dı... Apartman karardı. Mercan merdivene diz çöküp ellerini biraz daha kaldırdı, *sen bana bir ışık ver ya Rabbim*. Aydınlanmadı. Sensör, Mercan'ı görmüyordu. Ayağa kalkıp el sallamaya başladı, sensör Mercan'ı görmüyordu. Hınçla havaya sıçrayarak el sallıyordu. Işık yanmadı. Duvara tutuna tutuna ikinci kata çıktı Mercan. Apartman aydınlandı. Kovayı aldı, aşağı inerken ışık söndü. Mercan elini salladı. Tekrar yandı. Elinde su kovası hızlı hızlı indi Mercan. Apartmanın dışına çıktı. Suyu sokağa döktü.

1. kat

Mercan elinde boş kovayla birinci kata çıktı. Kapının önündeki paspası ve kedi maması kabını üst basamağa koydu. Işık söndü. Mercan elini kaldırdı. Yandı. Bu kata apartman girişinin ışığı vurduğundan lamba yanmasa da daha rahat görüyordu. İçerden kedi miyavlaması duyuluyordu. Kapı girişini süpürdü. Nerden ev bulacaktı da... Buralar, füüü... Pahalanmıştı. Evinin yerine yeni apartman yapılana kadar nerde oturacaktı? Hem yapılsa da kim bilir kaça kiraya verirlerdi. Ayşelerin gecekondusunun yerine yapılan konaklarda bir daire iki buçuk milyardan kiraya veriliyordu. Emlakçıların önünden geçiyordu da... Füüü... Mercan'ın kendi evinden ufak, kendi evinden bile bodrum kat evler için... Ek iş? Öyle bir-iki apartman falan değil, gökdelen sitesi merdiveni bulması gerekiyordu.

Işık söndü. Mercan elini salladı. Yanmadı. Süpürge bir şeye takılmıştı. Mercan ayağa kalkıp el salladı. Işık yandı... Süpürgenin takıldığı... Bok. Bildiğin bok. Yok insan boku değil. Belli kedi evden kaçıp sıçmış. Mercan üçüncü kata çıkıp faraşı aldı. İndi. Boku süpürgeyle faraşa itti. Daha da taze sıçmış, ne yediriyorlarsa artık hayvana, cıvık bok. Mercan taşa bir parça su döküp süpürgenin ucunu yıkadı ki o süpürdükçe merdivenler boka

bulanmasın. Kalan merdivenleri giriş kata kadar süpürdü. Kolunu giriş kat duvarına yaslayıp soluklandı. Terlemişti. Hırkasını çıkarıp giriş kat tırabzanına astı. Yukarı çıktı, bezi ıslatıp tırabzanları silmeye başladı. Bu kat özellikle mühimdi. Yöneticinin katı. Mercan... Çalışmak istemiyorsa söylesindi yani. Semt pahalanmıştı artık. Tırabzan demirlerini sıkı sıkıya ovuyordu. Başka semte taşınsa... Ne yiyip ne içecekti? Temizliğini yaptığı apartmanlar burdaydı. Gittiği yerde nerden bulacaktı bu kadar apartman işini? Mercan tırabzanı giriş katına kadar silip tekrar birinci kata çıktı. Kapı önündeki şişeden kovaya su döktü. Deterjanı bol bol sıktı. Taşları bütün gücüyle ovuyordu. Yönetici katı. Merdivenleri sile sile inerken kedi boku izinin olduğu basamağa geldi. *Şu kedinin bokunu bari...* Yok, kendileri temizler mi? Mercan var. Mercan bok temizlemek istemiyorsa söylesindi yani. Mercan bezi kovaya sokup yıkadı. Sıktı. Giriş kata kadar sildi. Kovayı alıp apartmandan çıktı. Suyu sokağa döktü.

Giriş

Artık sensöre, lambaya müdanası yoktu. Giriş kat, apartman kapısının penceresinden giren ışıkla aydınlanıyordu. Giriş kat dairesinin paspasının kaldırıp duvara yasladı. Apartmanın kapısını açtı. Yukardan süpürdüğü bütün tozla birlikte bu katta birikmiş çeri çöpü dışarı itti Mercan. Tırabzanları sildi. Ah unuttu! İkinci kata çıktı. Basamağa bıraktığı çocuk kitaplarını aldı. Unutsa demezler miydi ki madem çocuğun var, hani veli toplantılarına gitmek için izin aldığın, o zaman sen nasıl evladınla ilgili bir şeyi kapılarda unutursun?

Kitapları, bodrum kata inen tırabzana astığı çantasına koydu. Üst kat merdivenlerini silerken çantası burdan çalınır diye de korkmamıştı. Neyi vardı ki çalınacak? Mercan'ın olmayan parasına muhtaç hırsıza da Allah yardım etsindi. Giriş kat dairesinin önündeki su bidonunu, kovaya boşalttı Mercan. Şişedeki deterjan bitmişti. Kapıyı çalar isterdi de, surat sallandırırlardı. Biz şişeye bütün apartmanı silmeye yetecek kadar deterjan koyduk, müsriflik etmişsin derlerdi. Değil mi ya, bir anda aylığına yüzde yirmi beş zam isteyen kadından her şey beklenirdi. Eldivenli elini kovaya daldırıp avucuyla su alıp deterjan şişesine koydu, çalkaladı, şişedeki köpüklü suyun birazını kovaya döktü. Eldiveninin içinden su çı-

kıyordu. Eldivenlerini çıkarıp suyunu kovaya boşalttı. Yerleri silmeye başladı. Mercan üç ay içinde evi boşaltmazsa da... Gerçi ev sahibi bile evden çıkıyordu da Mercan kiracıyken... Zorla koyarlardı kapının önüne. Mercan kovayı kapının önüne boşalttı, içeri girdi. Giriş katı kuruladı. Faraşı ve süpürgeyi alıp bodrum kata yöneldi.

Bodrum kat

Mercan bodrum kata inerken dördüncü kattaki terliği çelenkli kadının söylediği gibi; süpürdüğünü aşağı savurmayıp faraşa topluyordu ki, toz toprak, bodrum kattakilerin kapı önüne koyduğu ayakkabıların içine dolmasın. Burası diğer katlar gibi apartmanın giriş katına açılmıyordu ki toz dışarı süpürülebilsin...

Merdivende cam kırıkları vardı. Yeşil yeşil parlıyorlar. *Ya soda ya gazoz şişesi.* Faraşa özenle topladı ki alt kattan sesleri gelen çocuklar, Allah etmeye merdivende takılıp düşerse ellerine cam batmasın. Süpüre süpüre daire kapısının önüne kadar indi. Füüüü... Ayakkabı, ayakkabı, ayakkabı, ayakkabı... Mercan eldivenlerini çıkardı. Kapının önündeki çocuk ayakkabılarını toplayıp kömürlüğe inen basamaklara koydu. Yan yana değildi zaten ayakkabılar. Belli ki çocuklar, bir ayakkabılarıyla öbürünün arkasına basarak çıkarıp fırlatıp eve girmişti. 25 numara, 28 numara, 30 numara, 34 numara... Dört çocukları, sayısız ayakkabıları, doğalgaz saati borusuna asılı çocuk şemsiyeleri ve bodrumdan kömürlüğe inen merdivende en az yirmi dolu su şişeleri vardı. Su saati dolabının üstünü bile ayakkabılık olarak kullanıp ayakkabıların bir kısmını onun üstüne koymuşlardı.

İçerden bir de bebek ağlaması sesi geliyordu. De-

mek beş çocukları vardı. Maşallah. Işık söndü. Mercan el sallayıp açtı. Kapı girişindeki tozları da faraşa süpürdü. Tırabzan tahtasını ovarak bir üst kata çıktı. Tırabzan demirlerini parlatarak bodrum kata geri indi. Faraşı ve kapının önündeki su bidonlarından birini alıp giriş kata çıktı. Bidondaki suyu kovaya boşaltıp içine şişedeki deterjanlı sudan döktü. Merdiveni sile sile aşağı inmeye başladı. Üst katların mozaikleri yavruağzı üstüne kırmızı-kahverengiyken bodrum kata inen merdivenlerin taşı düz griydi.

Duvar dibinde birkaç parça daha cam buldu. İyi ki zaten su geçiriyor diye eldivene kahredip çıkarıp atmamıştı. Lamba söndü. Mercan ayağa kalktı. Lamba yandı. Birkaç basamak çıkıp camları faraşa koydu. Bezi yıkadı. Bodrum kat dairesinin kapısına kadar basamakları sile sile indi. İçerden cıvıl cıvıl çocuk sesleri... Mercan kapı önünü de sildi. Eldivenlerini çıkardı. Kömürlüğe inen basamaklara koyduğu ayakkabıları çiftleyerek kapının önüne dizdi. Sırayla dört çocuk ayakkabısı. Bir de içerde, ayağında patik ağlıyor... Basamakları bir güzel kuruladı. Kovayı ve su dolu bidonlardan birini alıp yukarı çıktı. Kovadaki suyu apartman kapısının dışına döktü.

Kapı önü

Mercan bidondan aktardığı suyla kovayı çalkaladı, pis suyu kapının önüne döktü. Kovaya tekrar su doldurdu, şişenin dibinde kalan bir parça deterjanlı suyu da içine kattı. Apartman kapısının camını açtı, temiz bir bezle sildi. Camın önündeki çiçek motifli kapı demirlerinin arasında yeni açılan lahmacuncunun broşürü vardı. Broşürü alıp kenara bıraktı. Demirlerin arasına sıkıştırılmış faturaları giriş kattaki su saati kutusunun üstüne koydu ki ıslanmasın. Camı kapadı. Demir kapıyı silmeye başladı. Bezi sürdüğü an burnuna keskin bir pas kokusu geldi. Kapıyı ovdu ovdu... Kararmış bezi kenara bıraktı. Bodrum kata inip bir bidon daha su aldı. Kovayı doldurdu. Apartman kapısından sokağa inen merdiveni arka arka silerek sokağa ayak bastı Mercan. Kovayı yokuş aşağı boşalttı. Sular Samatya'da köpük köpük... Mercan doğruldu. Rüzgâr serin serin esip terini soğuttu. Eldivenlerini çıkardı. Başörtüsünü boynuna indirdi. Yokuşun sonunda görünen denize baktı. Kapının önündeki doğalgaz kutusuna yaslandı. Sular yokuş aşağı köpük köpük... Evi yıkılınca... Kocası geri dönse de Mercan'ı bulamayacaktı.

Seray Şahiner'in yeni romanı *Kul*, sayfalardan çıkacakmışçasına canlı bir karakterle tanıştırıyor bizi... Bu karakterle birlikte İstanbul'u bir umut haritası eşliğinde yeniden keşfediyoruz. Arnavut kaldırımlardan havalanıp cemevlerine, camilere, kiliselere varan; dilek ağaçlarına bağlanmış çaputlarla rüzgâra salınmış umutlar...

İnsan eliyle kurulmuş çelişkilerin ancak Tanrı eliyle değişebileceğine inananlar, dayanacak kimsesi olmayınca ayakta duramayanlar, dünyaya gölgesinden başka kök salamayanlar, ölülerden başka can yoldaşı bulamayanlar konuşuyor *Kul*'da.

Görülmeden yaşayan bir insanın gördüklerinden bir yaşam kurma özlemi...

ISBN: 978-975-07-3433-5

14 TL
KDV DAHİL

9 789750 734335

canyayinlari.com twitter.com/canyayinlari facebook.com/canyayinevi